

EVANGÉLIKUS Élet

Irgalmasság
és gyengédség egy
irgalmatlan világban

Mozgással a „Szentlélek
templomáért”

Le kell menni
emberbe!

Kiteljesedett élet
Akik nevetelve tanítanak:
Levente Péter
és Döbrentey Ildikó

Találkozunk személyesen!
Budapest, Vigadó tér,
12-es stand

A LUTHER KIADÓ AJÁNLATA AZ ÜNNEPI KÖNYVHÉTRE

Június 8–11. között
a helyszínen
-20%
MINDEN
SAJÁT KÖNYVRE

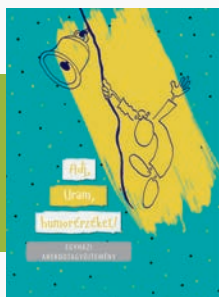

Selma Lagerlöf: Löwensköld-trilógia
Féltékenység és bosszúvág, istenkeresés és szerelem egy sodró, többgenerációs történetben. Az első női Nobel-díjastól!

Listaár: 5500 Ft – **Könyvheti ár: 4400 Ft**

Varga Gyöngyi: Áldáskönyv
Művészi fotókkal illusztrált áldások minden napra. Biztatások mindannyiunknak – úton a hálás létezés felé.

Listaár: 2100 Ft – **Könyvheti ár: 1680 Ft**

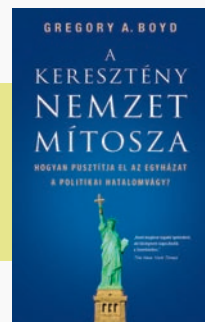

Koczor Tamás: Adj, Uram, humorérzékelt!
Mai és évszázados mókás történetek, tréfás tapasztalatok kortárs és múltbéli evangélikus lelkészekről és tanítóktól.

Listaár: 3300 Ft – **Könyvheti ár: 2640 Ft**

G. A. Boyd: A keresztény nemzet mítosza
Van-e igazságos háború? Jogos-e az önvédelem? Elgondolkodtató kérdések egy kortárs amerikai teológustól.

Listaár: 4200 Ft – **Könyvheti ár: 3360 Ft**

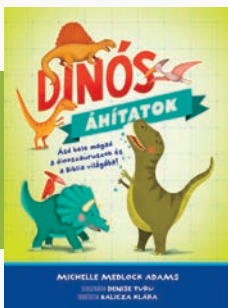

Luther megmondja
Hol volt Isten a teremtés előtt? Kell-e félni a haláltól? Mi a jó a zenében? A nagy reformátor szeretettel és humorral teli válaszai több mint 300 kérdésre.

Listaár: 1900 Ft – **Könyvheti ár: 1520 Ft**

Jézus élete – Jézus csodái – Jézus példázatai
Elmélyülést segítő bibliai színezők Kállai Nagy Krisztina gyönyörű rajzaival.

Listaár: 590 Ft – **Könyvheti ár: 472 Ft**

M. M. Adams: Dinós áhítatok
Ásd bele magad kedvenc dinóid világába, hogy megérthesd, mi veled Isten szándéka! **Kiegészítő memóriajátékkal!**

Listaár: 5600 Ft – **Könyvheti ár: 4480 Ft**

Igéző jelek
Keresztény szimbólumok képes magyarázata az egész családnak. **Színezőfüzettel!**

Könyvheti ár: 2960 Ft és 875 Ft

LUTHER KIADÓ Izgalmas történelmi könyvek, hétköznapi lelkiség, gazdag gyerekkönyvkínálat.

lutherkiado.hu Keresse könyveinket egész évben webáruházunkban vagy könyvesboltunkban: Budapest VIII. ker., Üllői út 24.

ÁLDÁSOKKAL ÉS IRGALOMMAL

Mikor e lapszámot készítettük, épp hatalmas kalaplengetéssel köszöntött be a nyár. A soltvadkertői missziói nap és a celldömölki artikulációs nap találkozásai is ebben az áldott napfényben teltek. Az ott megtapasztalt és azóta is szívet-lelket átjáró melegséget szeretnénk most több írásunkban is átadni olvasóinknak.

Címlapunkra ezúttal az idén nyolcvanéves Levente Péter Jászai Mari-díjas színész, rendező, tanár és felesége, Döbrentey Ildikó Magyar Örökség és Prima Primissima díjas meseíró került. A házaspárral önképzésről, hálaadásról, a Szentlélek útmutatásáról is beszélgettünk ünnepi interjúnkban.

„Vajon mi történe egyházunkban – veti fel a gondolatot Szarka István esperes az *Égtájéoló* rovatban –, ha az evangéliumot társadalmunk minden generációjához saját nyelvén és a számukra kényelmes közvetítő közeggel tudnánk eljuttatni, akár gyülekezeti szinten is?” Hozzáteszi azonban, hogy ez nem a „magaskultúra és a populizmus vitája”.

A Magyarországi Evangélikus Egyházban – nem biztos, hogy minden olvasónk tudja, de – lényegében nincsenek kántori állások. A gyülekezetek nagy részében ezért a zenei élet a vasárnapi istentiszteletek orgonista-szolgálatára korlátozódik, melyet többségében önkéntesek végeznek. E lapszámunkban négy, évtizedek óta hűségesen szolgáló kántort mutatunk be, akik elhívásukról vallanak.

„Egy ilyen irgalmatlan világban egyáltalán nem könnyű irgalmasságnak maradni s betölteni a krisztusi parancsot” – fogalmaz a *Küldetés* rovatban Baranyay Csaba. A kőszegi lelkész kiemeli: „Csak az tud igazán irgalmas lenni másokhoz, aki tudja, milyen sok irgalmasságot kapott Istentől. Hiszen nem önmagunktól leszünk nagylelkűvé és áldozatkészé, hanem azért, mert egyszerűen csak továbbadjuk azt, amit magunk is kaptunk.”

■ KÉZDI BEÁTA

Lélekben összenőni, ez mindennél fontosabb

„Fontosnak tartom, hogy érezzük, mennyire közel állunk egymáshoz, mennyire közös a hitünk” – hangsúlyozza Adorjani Dezső Zoltán, a Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház püspöke a barcasági és királyföldi csángó magyarok második zarándoklatáról, melyet június 29. és július 2. között rendeznek meg.

20. oldal

Kiteljesedett élet

Az idén nyolcvanadik születésnapját ünneplő evangélikus Levente Péter Jászai Mari-díjas színész, rendező, tanár és felesége, Döbrentey Ildikó Magyar Örökség és Prima Primissima díjas meseíró vendégei voltunk a Gerecse hegység lábánál fekvő Héregben, hogy a Szentlélek erejéről, hálaadásról, önképzésről és tanításról beszéljünk.

23. oldal

Mozgással a „Szentlélek templomáért”

A Biblia szóhasználatában a test is, a lélek is az egész embert jelenti, elválaszthatatlan egységet alkotnak. Riportunk megszólalói bemutatják, hogy az egészségünkért való felelősségvállalás nemcsak a testnevelésórákon, a stopper szorításában, spártai szigorral, hanem egészen szabadon, jókedvvel is történhet.

27. oldal

TARTALOM

Forrás • Láthatóan evangélikus • Oratio oecumenica	4
A vasárnap igéje • Sefcsik Zoltán	5
Forrás • Új nap – új kegyelem • Kalincsak Balázs	6
Krónika • Hírek, tudósítások	7
Égtájéoló • Szarka István esperes írása	16
Az igehirdető műhelyében • Elcsendesedés az imaszámolyon – Ihász Beatrix	18
Küldetés • Irgalmasság és gyengédség egy irgalmatlan világban	19
Interjú • Adorjani Dezső Zoltán püspök a csángó magyarok zarándoklatáról	20
Élő víz • Gáncs Tamás rovata	22
Riport • Akik nevetetve tanítanak: Levente Péter és Döbrentey Ildikó	23
Nézótér • Lelki teljesítménytúra	26
Riport • Mozgással a „Szentlélek templomáért”	27
Cantate • Kántorok hűséges szolgálatban	30
Ifjúság • Le kell menni emberbe! • Hegedűs Attila rovata	32
Rejtvény • Bibliai totó	34
Krónika • Hírek, tudósítások	37
Forrás • Oratio oecumenica	44
A vasárnap igéje • Heinemann Ildikó	45
Forrás • Új nap – új kegyelem • Kalincsak Balázsné Varga Katalin	46

LÁTHATÓAN EVANGÉLIKUS

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

Gergelyné Csintalan Lilian gyesen lévő geográfus – Budapest-Pestújhely. Szükségem van arra, hogy minden vasárnap halljam Isten szavát. Ez megtisztít, visszatéríti a hét folyamán „elcsatangolt” gondolataimat, helyes pályára terel. Csodálatos pillanat számomra, amikor úrvacsoravételkor a gyermekeinkkel együtt megyünk az oltárhoz. Ők áldást kapnak lelkészünktől, Szabó B. Andrástól. Ez az apró mozzanat minden alkalommal örömmel tölti el a szívemet. Otthon is szoktunk közösen imádkozni, énekelni. Ilyenkor nemcsak hálát adunk, hanem egymásra is figyelünk, és kérjük az Urat, hogy legyen erőnk, türelmünk.

Az örömteli pillanatok mellett a nehézségek közepette tapasztaljuk meg igazán, micsoda áldás egy gyülekezethez tartozni. Második gyermekünk születése után pár héttel Isten nehéz helyzetbe állított minket: egy csonttumor miatt hónapokig nem tudok mankó nélkül járni. A gyülekezet az imádság mellett egészen kézzelfoghatóan – pontosabban szájjal ízelhetően – is gondot visel rólunk: hónapok óta ebéddel kedveskednek kis családunknak. Egy ige jutott erről eszünkbe: „Egymás terhét hordozzátok, és így töltsétek be Krisztus törvényét.” (Gal 6,2) Hálásan köszönjük a közösségnek, hogy együtt hordozzák velünk terheinket.

Az evangélikusok mai arcképcsarnoka az interneten a Lathatoan.reblog.hu és a [Facebook.com/lathatoan.evangelikus](https://www.facebook.com/lathatoan.evangelikus) címen érhető el.

Nosztalgialátalkozó egykori kántorképzősöknek

„Nosztalgia-kántorképzőt” szervez az Evangélikus Kántorképző és Egyházzenei Intézet Fótra, a Mandák-villába. A tervek szerint július 9-én, vasárnap délután nagy találkozóval kezdődik a program, majd az érdeklődők 12-éig, szerda délig együtt maradhatnak játékos-komoly közösségben. Várják mindazokat, akik fiatalságuk fazekasműhelyként emlékeznek vissza a fóti időkre.

Az alkalom lelki vezetője Bencze András lesz, emellett a résztvevők sokat fognak énekelni. Visszaemlékező beszélgetéseket is terveznek, továbbá arra is lesz lehetőség, hogy a jelenlévők megerősítést kérjenek korábbi elhívásukra. A programot a várható létszám függvényében fogják véglegesíteni.

A részvételi díj napi tizenkétezer forint. A jelentkezéseket június 14-ig várják a 17bencegabor@gmail.com e-mail-címen.

Forrás: Evangélikus Kántorképző és Egyházzenei Intézet

ORATIO OECUMENICA

Mennyei Atyánk, aki teremtő és gondoskodó Isten vagy, aki elküldted közünk a Fiút és a Szentlelket, taníts minket jól imádkozni, figyelj ránk, és hallgass meg minket ígéreted szerint, amikor közösen visszük eléd kéréseinket és hálánkat.

Köszönjük, hogy tart még kegyelmednek ideje, és újra meg újra hívsz bennünket a veled való közösségre. Adj halló füleket, alázatos lelkületet, éberséget és vágyat akaratom teljesítésére! Vezess bennünket a megszentelődés útján, hogy hozzád jussunk, és egykoron megláthassunk téged színről színre.

Vedd el képmutatásunkat, rosszindulatunkat és személyválogatásunk romboló indulatát. Adj helyette valószínű szeretetet, amely az ellenséget is tudja hordozni, tud megbocsátani, és ha kell, tud erőn felüli áldozatot hozni másokért.

Könyörgünk vezetőinkért az egyházban és a világban. Te jelöld ki őket, vezesd őket megbízatásuk idején, késztesd őket önvizsgálatra, irántad hálára, engedelmessegre és odafigyelésre a rájuk bízottakért.

Hálát adunk a lassan befejeződő tanévért, a tudásban gyarapodó diákokért, az oktatásban-nevelésben helytálló pedagógusokért, az intézményeket irányító vezetőkért. Adj nekik tartalmas és pihentető nyári szünetet. Védj mindannyiunkat utazásaink során. A vizsgák előtt álló fiataloknak adj állhatatosságot a tanulásban, sikert a számadásban, és add, hogy tudásuk gyümölcsözővé váljon abban a közösségben, ahova vezeted majd őket. Azokért külön könyörgünk, akik búcsúznak iskolájuktól, és szeptemberben új intézményben folytatják tanulmányaikat.

Mennyei Atyánk! Juttasd mindig eszünkbe, ami lényeges, vezesd azokhoz, akiket ránk bízol, és vezesd hozzáink azokat, akiket segítő társnak rendeltél mellénk. Tedd áldássá életünket jelenléted által! Ámen.

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 1. VASÁRNAP – JN 5,39–47

Mindenen át mindenkit

Egy irányba. Egymástól távol indulnak, mégis egyfelé haladnak. Sokszor ellentétes irányból, idegen tájakról jönnek, mégis egy a céljuk. Rohanva, később komótosan és kanyarogva folynak, de végül ugyanoda jutnak. A Rába, az Ipoly, a Dráva útjuk egy pontján végül is megtalálják a Dunát, és végső soron mind a Fekete-tengerhez sietnek.

kat akar sulykolni és elméletet megértetni, hanem – minden át, oly sokféle élethelyzetből – oda akar vezetni az élő Krisztushoz, akiben az örök élet van. És ha ez sikerült, akkor persze a hozzá vezető út minden apró részlete kínálja magát mint felismerésre váró kincs.

Krisztushoz érkezve és tőle visszafelé nézve igaz: akad bőven megtanulandó és megértendő igazság, erkölcsi példává és tanítássá is válik a Szentírás, sőt szokásokat és életmódot is formálhat. De végig megmarad középeének és lényegének Krisztus maga.

Gyönyörű példája ennek a személyes Jézusra találásnak az alapigénket megelőző két fejezet. Előbb felbukkan a törvénytudó és vallási tanító Nikodémus. Egész életén át kutatta az Írásokat, míg egy nyugtalan éjszakán be kellett ismernie: nem áll össze a kép, hiányzik valami. Nincs nyugta, pedig igyekezett megtartani minden előírást. Végül ott találjuk Jézusnál, és őt megismerve ér célba minden tapasztalata és tudása – megtalálta az Isten országába nyíló Ajtót.

A következő fejezetben azután egy másik tájon találjuk magunkat: egy samáriai nőt láthatunk, aki ismeri Mózes öt könyvét, és várja a majd érkező Messiást. Egy talán teljesen elrontott, szomjazó étellel jut el a felismerésre: akivel a kútnál beszélt az örök élet vizének forrásáról, az a Megváltó, akit keresett...

Egy nagyvárosi és egy pusztai táj, egy zsidó és egy samáriai, egy gazdag és egy hétköznapi, egy férfi és egy nő története – ám Isten kegyelméből egy cél felé tart mindkettő.

Mégsem akartok hozzám jönni. De milyen fájdalmas Urunk megjegyzése: „...mégsem akartok hozzám jönni, hogy életetek legyen.” Az Írásokat kutató farizeusok közül csak néhányan jutottak el Jézusig, a többség maradt a betűk és a szokások tanulmányozásánál. És nem vonult ki Sikár városának minden lakosa a régi kúthoz a samáriai asszony bizonyosságtétele nyomán...

FRANCESCO TREVISANI: KRISZTUS ÉS A SAMÁRIAI ASSZONY A KÚTNÁL

Valahogy így vannak az Ószövetség történetei és minden próféciájuk. Mózes, Józsué, Dávid, Jeremiás, Ézsaiás és a többiek. Mennyi történet, sokszínű táj, hány és hány évszázadon át haladnak előre! Végül mind egyfelé sietnek, és küldetésük egyetlen cél felé halad rendületlenül. Egymásra találnak, és elnyerik végső értelmüket abban a Jézus Krisztusban, aki alapigénkben épp jeruzsálemi vitapartnereinek állítja: „Ti azért kutatjátok az Írásokat, mert azt gondoljátok, hogy azokban van az örök életetek: pedig azok rólam tesznek bizonyosságot...” Ő maga a testté lett Ige, ő maga az örök élet!

Nem elmélet, hanem személyes találkozás. Nem a szokások egyfajta rendjére akar rávenni minket a Bibliánk. Alapvetően nem egy erkölcsi rendet akar eljuttatni hozzánk. Nem paragrafusok

Jézus ismeri annak a kockázatát, hogy bár minden órá mutat, de nem biztos, hogy hozzá is sietnek. Fáj neki, siratja is a távol maradókat. Nem is ő maga, hanem minden feléje terelgető bizonyosság vádolja az embert: ott volt az örök élet, és nem ragadtad meg, szólongatott, de fölényesen félrenéztél, vagy konokul hátat fordítottál. Pedig vonz, hív és vár: minden át mindenkit.

■ SEFCSIK ZOLTÁN

Imádkozzunk! Drága Urunk! Az ünnepi félév végéhez érve szeretnénk megköszönni üdvösséget szerző csodáidat, áldozatodat és minden ajándékodat. Áldott légy azért, hogy oly távolról is magadhoz terelgettél minket! Köszönjük, hogy veled az örök élet a miénk. Lelked erejével tégy minket mindeneket magadhoz vonzani akaró szavad áldott eszközévé! Ámen.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (június 11.) *Igaz az a beszéd, és teljes elfogadásra méltó, hogy Krisztus Jézus azért jött el a világba, hogy a bűnösöket üdvözítse...* 1Tim 1,15 (Ézs 31,6; Lk 16,19–31; 1Jn 4,[13–16a]16b–21; Zsolt 34) Mi az igazság? Mit jelent igaznak és egyenesnek lenni? Mi az, ami minden körülmények között megállja a helyét? Mi az, ami mellett érdemes kitartani még akkor is, ha sokan másfelé húznak? Az igazság kérdése mindig nagyon nehéz. Jézus maga az igazság, és igaz minden beszéd, amely tőle származik. Sokan azért nem akarták meghallani szavait, mert fáj az igazság. Így van ez ma is. Pedig egyedül az ő szava az, ami elvezet minket az életre. Az igazság az, hogy Jézus azért jött el a világba, hogy az örök élet reménységét kínálja nekünk.

Hétfő (június 12.) *Mondom nektek, hogy ugyanígy egyetlen megtérő bűnös miatt nagyobb öröm lesz a mennyben, mint kilencvenkilenc igaz miatt, akiknek nincs szüksége megtérésre.* Lk 15,7 (Zsolt 25,18; Róm 12,9–16; 1Móz 31,33–54) Vajon minek örül a világ, és minek örül maga az Isten? Sokan annak örülnek, ha valakivel valami baj történik. Mert jó kárörvendeni. Ez a világ öröme. De az isteni egészen más öröm. Ő a megtérő bűnösnek örül. Az elbukott, de abból kegyelemmel felállított embernek. Mi pedig annak örülhetünk, hogy van kihez fordulni elbukott emberként. Mert Istennél van a bocsánat, és ő tiszta lapot tud kínálni mindenkinek. Az tud örülni, aki felismeri végességét, határait, hibáit és azt, hogy mennyire kegyelemre szorul. Az tud igazán örülni, mert Isten is örül neki a mennyben!

Kedd (június 13.) *Most azért mutasd meg, Uram, hogy nagy a te hatalmad, ahogyan megmondtad...* 4Móz 14,17 (Lk 1,49; Lk 6,27–35; 1Móz 32,1–22) Mennyire félreértelmezik az emberek a hatalom kérdését! Azt gondolják, hogy a hatalom pénzkérdés. A hatalom az információ begyűjtése és manipulálása. De a valódi hatalom egészen más. Jézusban megmutatta Isten, hogy van hatalma élet és halál felett. Ő valóban kinyilvánította, hogy nem eltörölni akarta a világot, hanem megmenteni szeretett Fia által, akiben az élet nem ér véget a halállal, hanem a feltámadás reménysége csillan fel. Isten Jézusban tanít meg minket is az igazi hatalomra. Ennek a fajta hatalomnak pedig a legnagyobb jele az, hogy képesek vagyunk megbocsátani és nem a sérelmeinket hordozni!

Szerda (június 14.) *Az Úrral dicsekszik lelkem. Hallják ezt az alázatosak, és örülnek.* Zsolt 34,3 (Fil 4,4b–5; Jn 12,1–8; 1Móz 32,23–33) Dicsekedni tényleg nem szabad? Vagy mivel érdemes egyáltalán dicsekedni? Ha önmagunkat szeretnénk

kiemelni a többi közül, a magunk által elért eredményeket, akkor a dicsekvés hiteltelenné tesz. Hiszen ki az, aki bármit is teljesen önmaga érne el? Dicsekedni Istennel érdemes csak. Azzal az Istennel, aki hatalmas dolgot tett, hogy nekünk örömmünk legyen. Elküldte Jézust megmenteni a világot. Dicsekedj ma velem, mert ő az, aki az életed forrása! Dicsekedj az Úrral, mert általa és benne találsz örömet!

Csütörtök (június 15.) *Maga a Lélek tesz bizonyosságot a mi lelkünkkel együtt arról, hogy Isten gyermekei vagyunk.* Róm 8,16 (Ez 39, 29; Jn 21,15–19; 1Móz 33,1–20) A kimondott szónak súlya van. Tudjuk, hogy csak a megtartott ígérek egyedül a hiteselek. Van valaki, akiben nem csalatkozhatunk, mert ő nemcsak beszél, hanem amit mond, azt be is tartja. Amit ígér, az úgy is lesz. Isten az ő gyermekeinek tart minket. Ezt mondja rólunk Lelke által. Akkor ez így is van. Milyen nagy kegyelmi ajándék, hogy tartozhatunk valakihez! Milyen nagy szeretet az, hogy valaki a gyermekeként szeret minket! Milyen jó, hogy Isten a gyermekeként gondoskodik rólunk az örök életig!

Péntek (június 16.) *Távol legyen tőlünk, hogy fellázadjunk az Úr ellen, és elforduljunk ma az Úrtól...* Józs 22,29 (Zsid 10,25; Jn 15,9–17; 1Móz 37,1–11) Sokszor milyen nehezen tudjuk lereagálni, amikor egy gyermek (akár a saját gyermekünk is) hisztizik, vagy ha elfordult tőlünk. Fáj, mert mi talán másként szeretnénk rendezni a dolgokat. Fáj, amikor valaki szembeszáll velünk, és nem a békesség útját keresi. Ugyanígy fáj Istennek is, ha eltávolodunk tőle. Keressük inkább együtt őt! Ne távolodni akarjunk tőle, ne lázozzunk, hogy mi tudjuk, nekünk mi a jó, és mi tudjuk, mi mit szeretnénk. Közeledjünk hozzá, mert ő még nálunk is jobban tudja, mire van szükségünk!

Szombat (június 17.) *Az Isten országa nem úgy jön el, hogy az ember azt előre kiszámíthatná. Azt sem mondhatják: Íme, itt, vagy íme, ott van! Mert az Isten országa közöttetek van!* Lk 17,20b–21 (Zsolt 50,1b; 1Pt 4,7–11; 1Móz 37,12–36) Milyen rossz, amikor nem úgy sikerül minden, mint ahogy mi azt elterveztük! Szoktuk is mondani: ember tervez, Isten végez. De vajon lehet-e igazán a holnapra készülni? Lehetséges-e, hogy a holnap már itt van közöttünk? Hangzik ma a bátorítás: ne másol keressük a holnapot, hanem Istenben! Mennyi csoda vesz körbe minket! Ha körbenézünk, és látjuk a teremtett világot, az embereket – mindez Isten ajándéka. Tudunk-e azzal a hittel élni, hogy Isten országa már itt van közöttünk az ő áldásaiban? Élünk úgy, hogy ezt akarjuk megmutatni másoknak is!

■ KALINCSÁK BALÁZS

Szívesen együtt

Soltvadkerten tartotta családi és missziói napját a Déli Egyházkerület

„Elköteleződés, szívesen együtt” mottóval hirdette meg idei családi és missziói napját a Déli Egyházkerület. Több mint hatszázán gyűltek össze a május 20-án Soltvadkerten tartott rendezvényen, amelynek középpontjában Pál apostol filippiekhez írt levelének ígéje – „...ami pedig előttem van, annak nekifeszülve futok egyenest a cél felé, Isten mennyei elhívásának a Krisztus Jézusban adott jutalmáért” (Fil 3,14) – és természetesen a konfirmáció-elköteleződés tematikája állt.

Tíznapnyi hideg és eső után az első ajándékot kora reggel kapták a missziói nap résztvevői: ragyogó napfényben és kora nyári melegben érkezhettek meg a Bács-Kiskun vármegyei Soltvadkert központi terére. A regisztráltak kétharmada már reggel kilenc órakor átvehette – a Kiskőrösi evangélikus fúvósok térzenéjének hangjai mellett – a Kossuth Lajos Evangélikus Általános Iskola aulájában a kerület ajándékait. A logós textiltáskában egy kis reggeli finomságot, egy „déli” kulcs-tartót és programfüzetet találtak.

A város központjában a körforgalomból bármerre is tekintettek a vendégek,

csupa evangélikus épületet láttak. Az 1836–1837-ben épült műemlék templom, a gyülekezeti ház, az iskola, az óvoda és a hozzá csatlakozó közösségi tér, a Találkozások Háza képezi az Insula Lutheranát, evangélikus szigetet. Negyven önkéntes segítő – presbiterek, gyülekezeti tagok – igazították útba a vendégeket.

TUDNI, HOL A CENTRUM

A központi helyszínen, a templomban a nyitóárhítat előtt Kondor Péter püspök néhány szóban bemutatta Soltvadkertet azoknak, akik most először jártak itt. Örömet fejezte ki, hogy a jelenlévők

együtt ünnepelhetik a találkozást az Úr-istennel és egymással, és erősíthetik hitüket, elköteleződésüket.

Font Sándor egyházkerületi felügyelő házigazdaként köszöntötte a gyülekezetet: tősgyökeres soltvadkerti, ebben a templomban keresztelték, itt konfirmált, itt eskették. Röviden szólt a gyülekezet történetéről, arról, hogy őseik tudták, hol a centrum, ahol most az evangélikus templom, iskola, óvoda áll. Elmondta, hogyan kerültek egyházi fenntartásba az intézmények. Az 1990-ben alapított óvoda volt az országban az első, mely evangélikus keresztény nevelést kínált a gyermekeknek. Bemutatta a tíz éve viszsza kapott iskolát, és megosztotta az egybegyűltekkel a gyülekezet álmát is: szeretnének evangélikus bölcsődét építeni.

A programmal párhuzamosan a téren álló nagy közvetítő kocsiban a Kossuth rádió országjáró műsorának felvétele zajlott. ▶

A rádió munkatársai ugyan nem a miszsiói napra érkeztek, de a város evangélikusait is megszólaltatták. Temerini Ferenc, Soltvadkert evangélikus presbiter polgármestere éppen a rádiófelvétel miatt kérte kimentését. Végül Horváth-Csitári Boglárka kerületi missziói lelkész és Homoki Pál esperes, házigazda lelkész is köszöntötte a családi és missziói nap résztvevőit.

BECSAPÓDÁS ISTEN SZERETETÉBE

Dialógusprédikációt sokan itt hallottak először. Hajdich-Szmola Patrik és Kovács Barbara, a Kecskeméten szolgáló lelkész házaspár így, egymásnak átadva a szót hirdette Isten ígését. A helyzetet, hogy ennyien figyelnek rájuk, páli, isteni, jézusi dologként jellemezték. A teljes figyelem nagy megtiszteltetés a multitasking [több feladat egyidejű végzése – a szerk.] korában. Pedig csak úgy lehet igazán Istenre figyelni, ha mindent

jó legyen. Isten is épp így hajol le hozzánk: kicsivé lesz értünk. Ha meglátjuk őt, nekünk is ott kell hagynunk mindent, és szaladni felé, hogy becsapódhassunk kegyelmébe és szeretetébe. Az egyházban a közös cél felé tartunk, az út során pedig elköteleződünk egymás iránt is. Egy csapatként segítjük egymást, hiszen elhívtak vagyunk. Az úton együtt járunk, és hisszük, a célszalagot is együtt szakítjuk át egykor.

A jutalom szava is fontos a páli ígében. A családi történetben az apa hazaért. Az öröm akkor teljes, ha mindenki otthon van, az utolsó hiányzó puzzle is a helyére került. Örök otthonunkban így lesz: Isten megölel, és asztalhoz ültet. Ott leszünk mindannyian, akik Krisztus számára el vagyunk jegyezve.

HOL VAGYUNK OTTHON?

Az elköteleződés aspektusait járta körül a délelőtti pódiumbeszélgetés Korányi András püspökhelyettes vezetésével.

Az „otthonkereső” beszélgetés résztvevői (balról): Szidoly Roland, Seben Glória, Ádám Miklós és Korányi András

kikapcsolunk magunk körül, ahogy Pál apostol tette. Levelében arra emlékeztet: csak akkor tudunk Krisztus útján járni, ha elfelejtjük a múltunkat, és előretéteknünk. Jézus sem az emberek múltjával foglalkozott, hanem úgy változtatja meg az életünket, hogy megmutatja, mit kell megváltoztatnunk.

A lelkész az apaság örömeinek képével hozta közel az isteni szeretet mélységét. Ha hazaér az apa, a kicsik lendületet vesznek, felpattannak, futnak felé, és becsapódnak. Az apának le kell hajolnia a gyermekekhez, hogy a becsapódás

Vendégei Seben Glória lelkész-pszichológus, Ádám Miklós, az Esztergomi Kattolikus Hittudományi Főiskola biblikus tárgyainak oktatója és Szidoly Roland lelkész, az országos iroda gyülekezeti és missziói osztályának gyermek- és ifjúságimunkaág-vezetője voltak. Arra keresték a választ, hogy egy ilyen világban, ahol soha nem látott kényelem, pénz, szórakoztatóipar vesz körül minket, hol érzi magát otthon az ember. Milyen alternatívát kínál az egyházi közösség, segíti-e gyökereink megőrzését, vagy el kell fogadnunk, hogy sokan elvágják azokat?

Seben Glória arról a jézusi ígéetről beszélt, mely szerint ő akkor is jelen van, ha a lelkészen kívül csak ketten vagy hárman jöttek a templomba. Ahol Jézus van, ott teljes értékű egyház, gyülekezet van – fejtette ki. Ádám Miklós arra mutatott rá, hogy a világ arra kondicionál: ne akarjunk alkalmazkodni. Amíg otthon vagyunk, ezt megtehetjük. Amint kilépünk a világba, fel kell vennünk egy „kabátot”. Az elköteleződés viszont elképzelhetetlen alkalmazkodás nélkül. Jézus koordináta-rendszerében alap kategória a közösség, az embernél nem. De amint közös célt talál, mindennek értelme lesz.

Szidoly Roland az otthonérzetet szeretné megteremteni a gyermek- és ifjúsági munkája során, így a konfirmandus korosztálynak is. Ha valódi otthonra találnak, elköteleződött Krisztus-követők lesznek az egyházban. Az evangélikusság sokféleségében a közös pontok megélése erősít meg minket. Van feladatunk, amitől sajátunknak érezhetjük a gyülekezetet, és erővel telítődik közösségünk.

NÉGY HELYSZÍN, NÉGY TARTALMAS PROGRAM

A nap során – ahogy minden évben – Hajdú Tibor püspöki titkár moderátorként, konferansziéként állt a mikrofonnál, a várva várt délutáni *Kérdezd a püspököt!* szekciót is ő vezette. Ez alkalommal Kondor Péter püspököt és Korányi András püspökhelyettest lehetett megszólítani. Szóba került a püspök minapi palesztinai útja is.

Három másik helyszínen is zajlott közben program. Joób Máté evangélikus lelkész, mentálhigiénés szakember *Az elköteleződés hatása a mentális egészségre* címmel tartott előadást, végig bevonva hallgatóságát. Bemutatta, milyen jó, biztonságot adó, fejlődést segítő és milyen rossz, életveszélyes, betegítő hatása lehet az elköteleződésnek – akár a házasságra, akár a szülő-gyerek, nagyszülő-unoka kapcsolatra gondolunk. Megosztotta az elköteleződésben megélt tapasztalatainak három dimenzióját, a felismerést, hogy Isten kötelezi el magát mellettünk. Izgalmas kérdés az is, hogy saját magunk mellett hogyan köteleződünk el. Emlékeztetett: istenkapcsolatunkra hatással vannak családi, munkahelyi kapcsolataink, és emberi kapcsolatainkra is hat az Isten iránti elköteleződésünk, melyekben hasonló mintázatok figyelhetők meg.

A Találkozások Házában a reggeli igehirdetés továbbgondolására hívott

Hajdich-Szmola Patrik és Kovács Barbara. Egymás gyülekezeti, hitbéli történeteiket ismerhették meg a jelenlévők. Itt is kulcsfogalom volt az elköteleződés, amely generációkon átível, vagy éppen egy áldott lelkészi, hitoktatói szolgálat gyümölcseként érik meg egy fiatalban vagy felnőttben.

A magvetésből kinövő hit példáit, a visszatalálást, a megszólító erőt mutatták meg a történetmesélők. Hogyan lesz a templomba alkalmilag betérőből gyülekezeti tag, az ismeretleneket mi vonzza hozzánk, milyen a lelki otthon, ahol mindenkinek helye van, mi a feladatunk és felelőségünk közösségünk építéséért, hogyan élhetjük át a becsapódást Isten kegyelmébe és szeretetébe újra és újra?

A délutáni programok sorában a Luther Kiadó pódiumbeszélgetés keretében mutatta be *A konfirmáció ajándéka* című kötetet, amelyet Szabó Lajos szerkesztett. A meghívott résztvevők – Péterné Benedek Ágnes békéscsabai lelkész, Urbán Anna jogász, a budapest-pestújhelyi gyülekezet presbitere, valamint Koczor Tamás, a budapest-ferencvárosi gyülekezet lelkésze, egyben a Deák Téri Evangélikus Gimnázium iskolalelkésze – a kötetben megjelent írásaik alapján többek között arra keresték a választ, hogy mi köze van az ablaknak a konfirmációhoz, mennyire számítanak a konfirmáció ünnepségen a külsőségek, illetve mi teheti vonzóvá a kívülről számunkra az Isten ügye mellett elköteleződött közösségeket. A közel ötvenperces beszélgetést Boda Zsuzsa, a Luther Kiadó munkatársa vezette.

Kondor Péter tartotta a záróáhitatot

TAPS A TEMPLOMBAN

A délután zárásaként Smidéliusz Gábor lelkész közreműködésével a budapesti Deák téri gyülekezet Zelzah együttese adott koncertet a templomban. Az emelkedett hangulatot és a tapsokat a kerületi díjak átadása fokozta. Az év lelkészeként Tessedik-díjban részesült Pápai Attila gyulai lelképásztor; az év diakónusa Oncsik János, a szarvasi Ótemplomi Szeretetszolgálat szenvedélybetegeket ellátó szervezeti egységeinek vezetője, az év pedagógusa Vicziánné Salla Ildikó, a Budapest XVIII. kerületében működő Szehtlo Gábor Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium intézményvezetője lett. A kerület hűségérmét

dr. Szabó Zsuzsanna, Bankó Pál, Takács Jánosné Rácz Zsuzsanna, Lehoczki László és Szigeti Mihályné vehette át.

A napot Kondor Péter áhítata zárta 1Jn 4,9 alapján: „Abban nyilvánul meg Isten hozzánk való szeretete, hogy megszületett Fiát küldte el Isten a világba, hogy éljünk őáltala.” A püspök a reggeli áhítat családi képét folytatva Istenről és Jézusról, a Fiúról prédikált. Más ez az Atya-Fiú kapcsolat, mint a reggel hallottak? A szeretet ragaszkodását, áldozatkészségét Isten nem tudja másként kifejezni, mint hogy Fiának nevezi Jézust. Értünk mondja így, hogy megértsük, mennyire szeret minket! Van-e, aki ennyire szeret, hogy a legdrágábbat odaadja, hogy álljon jól helyettünk, életét is odaadva értünk? Isten szeretetének megértése a becsapódás pillanata kegyelmébe: ő az idegeneket, a bűnösöket is saját Fia elé helyezte. Így csak Isten tud szeretni.

A szeretet megújító, fölemelő, nagybetűs Emberré tevő erejéről tett bizonyosságot a püspök, s azzal bocsátotta útra az egybegyűlteket, hogy éljük meg az adni tudó életet. Akinek tele a szíve Isten szeretetével, annak telik belőle a másik vigasztalására. Odaélhetjük ezt az isteni szeretetet egymás elé és azok elé, akik még nem ismerik mennyei Atyánkat. Rajtunk a sor, hogy tudtul adjuk: Isten megkönyörült a világon. Krisztusban azért lett szeretete testté, hogy boldogabban, tartalmasabban és általa örökké éljünk – zárta igehirdetését és a napot Kondor Péter, a Déli Egyházkerület lelkészi vezetője.

■ STIFNER-KÖHÁTI DOROTTYA

FOTÓK: MAGYARI MÁRTON

A konfirmáció ajándéka című könyvről beszélgetett (balról) Boda Zsuzsa, Péterné Benedek Ágnes, Urbán Anna és Koczor Tamás

Lelkészneőből lelkészneő

Szigethyné Szenteczki Katalin ordinációja

Nemcsak a kezüket áldásra emelő és a Confirmát, azaz az áldóéneket éneklő lelkészek gyűréje ölelte körbe Szigethyné Szenteczki Katalint a május 27-ei lelkészavatásán a medgyesegyházi evangélikus templomban, hanem a családtagokból, a közlől és távolról érkezett barátokból, valamint a tanítványokból és természetesen a gyülekezeti tagokból álló, háromszáz fős ünneplő közösség szeretetköre is. Az Evangélikus Hittudományi Egyetem másoddiplomás lelkészképzésének első évfolyamából Kata már a hatodik, aki magára ölhette a lelkési szolgálatot jelképező Luther-kabátot.

A Kelet-békési Evangélikus Egyházmegyehez tartozó medgyesegyházi gyülekezet templomában Kondor Péter püspök az alkalom meghívóján olvasható ígét választotta igehirdetésének alapigéjéül.

Máriának és Mártának a Lukács evangélista által lejegyzett történetét felelevenítve a püspök rámutatott: „Szükséges és nélkülözhetetlen a csendesség, a meghitt együttlét Jézussal, a lábai elé való letelepedés.” Majd az oltár előtt álló lelképásztor testvéréhez fordulva személyes hangon így folytatta: „Kedves Katus, bármennyi hivatalos lelkési feladatod lesz itt, Medgyesegyházán – az általános iskolában vagy a gyülekezetben –, minden reggel és este legyen időd az imáságra, az igeolvasásra, a Jézussal való együttlétre, mert így lesz majd mindig elegendő erőd a szolgálatodban és a körülöttd levő emberek se-

gítésében. Így munkáldjon majd általad az Isten. Kedves Katus! Légy áldott, légy áldás!” – zárta mondanivalóját a Déli Egyházkerület lelkési vezetője.

Az istentisztelet liturgiájában a gyülekezet lelkésze – egyben a most avatott lelképásztor férje –, Szigethy Szilárd és Varga Gyöngyi, az Evangélikus Hittudományi Egyetem Ószövetségi Teológia Tanszékének vezetője vett részt.

A templomi ünnepség után a város sportcsarnoka adott otthont a fogadásnak. A hatalmas Luther-rózsát ábrázoló dekoráció előtt hosszú sorban, türelmesen váraoztak a barátok és ismerősök, hogy egy-egy ölelés kíséretében átadják apró ajándékaikat, és áldást kívánjanak a most már lelkészként szolgáló Szigethyné Szenteczki Katalinnak.

■ B. Zs.

Szigethyné Szenteczki Katalin 1974-ben született Budapesten. Felmenői evangélikus tótok voltak, akik részt vettek Medgyesegyháza megalapításában. Gyermekkorát a Békés vármegyei településen töltötte, ott járt általános iskolába is. Békéscsabán érettségizett, majd Szegeden, a Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán diplomázott történelem-művelődésszervező szakon 1997-ben. Ezt követően az Evangélikus Hittudományi Egyetem (EHE) levelező tagozatán hittanár szakon szerzett végzettséget. Férje Szigethy Szilárd lelkész, aki korábban Tatabányán, Tabon, Orosházán szolgált, 2019 óta pedig a medgyesegyházi gyülekezetet pásztorolja. Két gyermekük van: Péter, a szegedi egyetem műszaki menedzser szakos hallgatója és Mátyás, az orosházi evangélikus gimnázium tizenegyedik évfolyamos tanulója. Szigethyné Szenteczki Katalin 1999 óta történelmet és hittant tanít. 2022 szeptembere óta a medgyesegyházi Schéner Mihály Evangélikus Általános Iskolában hitoktatóként szolgál. Isten hívására jelentkezett az EHE újonnan induló másoddiplomás lelkész szakára; 2023 januárjában vehette át a diplomáját. Május 27-ei ordinációja után Medgyesegyházán iskolalelkész lesz.

FOTÓK: SUBÁNE KISS KRISZTINA

Eleink nyomában Krisztus útján

Artikuláris napot tartottak Celldömölkön

Biciklivel, busszal, autóval is érkeztek a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület május 21-i artikuláris – és egyben missziói – napjára. A celldömölki evangélikus templomban és közvetlen környezetében megtartott eseményre ezernél is több, az ősök iránti tiszteletből kalapot vagy kendőt viselő evangélikus gyülekezett össze.

Elsőként a helyi Soltis Lajos Színház külön erre az alkalomra írt és színre vitt zenés darabját nézhették meg az egybegyűltek. A korabeli zenével kísért előadás az artikuláris helyek történetét, valamint a nemesdömölki (ma celldömölki) evangélikus templom megépülésének történetét idézte fel.

Mint ismert, az 1681-es soproni országgyűlés 26. törvénycikke (*articulusa*)

jelölte ki azokat a kis településeket, amelyekben a protestánsok templomot építhettek, istentiszteletet tarthattak. Ezt az intézkedést teljesen még az 1781-es türelmi rendelet sem változtatta meg, csak az 1791. évi XXVI. törvénycikk törölte el.

Ezt az időszakot idézik fel az artikuláris napokon, és erről a korról szólt a színelőadás is, melynek végén a színészek és a közönség együtt énekel-

te az *Evangélikus énekeskönyv* 76. számú, *Mint a szép hűvös patakra* kezdetű – 16. századi – énekét.

RÉGI ÖSVÉNYEKEN

A csordultig telt celldömölki templomban – ahol Berzsenyi Dániel költő kereszteleje és esküvője is volt – fél tizenegykor kezdődött az istentisztelet. Szemerei János, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke a köszöntőjében az artikuláris időszak nehézségeit, ugyanakkor őseink kitartását emelte ki. Mint fogalmazott: a nemesdömölki templom is csak 1744-ben épülhetett meg, addig a helyén mocsár volt, de ez sem tántorította el a kor lutheránusait. ▶

Az artikuláris napi istentiszteleten a celldömölki templomban Baranyay Csaba hirdette az ígét

Ezen a területen akkor erősen dobogott az evangélikus egyház szíve. Eleink fontos tapasztalatot szereztek – tartották a hitet, és istenélményeik megerősítették őket abban, hogy az Úr által gazdagabb lehet az életük –, és ezt adták tovább gyerekeiknek és unokáiknak.

Prédikációjában Baranyay Csaba kőszegi evangélikus lelkész is az elődökre és a mai tanúkra helyezte a hangsúlyt. A missziói nap mottójául választott ígét – „Taníts engem utaidra, Uram...” (Zsolt 86,11) – kifejtve Gusztáv Adolf svéd király, Berzsenyi Dániel költő, Józsa Márton evangélikus lelkész hitben kitartó életének példáját ismertette. Ugyanakkor korunk tanúit is bizonyágtételre hívta az oltár elé. Így osztotta meg gondolatait az egybegyűttekkel Sztrókey Attila a nemescsói gyülekezetből, Horváth Ilona Nemeskérrel, Farkas Géza Szombathelyről és Stefanich Gréta Kőszegről.

Baranyay Csaba kiemelte, hogy bár az említettek teljesen más életutat jártak és járnak be, kérték, kéri az Úristen iránymutatását. Mint a lelkész hangsúlyozta: nem úttörőnek kell lennünk, hanem követőnek, mégpedig Krisztust követőnek. És érdemes a „régis írók” felől kutakodnunk. „Engedd, hogy az Úr menjen előtted, ne akard megelőzni Jézust” – summázta gondolatait.

Az úrvacsorás istentisztelet különlegességét adta az is, hogy az 1500-as években származó úrvacsorai kehelyből szolgáltatták ki a szentséget, ami így is erősítette a jelenlévőkben az ősökkel való összetartozást. A zenei szolgálatot a kőszegi és a sárvári gyülekezet közös kórusa látta el, amely egyebek mellett Esterházy Pál *Gyűljön világ!* című énekét is előadta.

A szervezők a gyermekekről sem feledkeztek meg, számukra a gyülekezeti teremben tartottak játékos, interaktív alkalmat a büki bábcsoport részvételével.

PETŐFITŐL A KONFIRMÁCIÓIG

Az ebéd után számos program várta az érdeklődőket. A gyülekezeti házban – ahol egész nap látogatható volt az Evangélikus Országos Múzeum által rendezett egyháztörténelmi kiállítás – elsőként Fűzfa Balázs irodalomtörténész *„Szabadság, szeretem” – Petőfi örök modernsége* címmel tartott szórakoztató és tartalmas – olykor a közönséget versmondásra is sarkalló – előadást az evangélikus költő máig tartó hatásáról.

A gyülekezeti teremben ezután A *konfirmáció ajándéka* című kötetéről vezetett beszélgetést Boda Zsuzsa, a Luther Kiadó munkatársa; résztvevői Szabó Lajos, a kötet szerkesztője, az Evangélikus Hittudományi Egyetem nyugalmazott rektora, valamint a szerzők közül Baranyayné Rohn Erzsébet kőszegi lelkész, Pethő-Udvardi Andrea sárvári lelkész, valamint Hegedűs Attila soproni iskolalelkész voltak. Mindegyikük felidézte saját konfirmációját, őszintén beszéltek az emlékekről, akár arról is beszámolva, hogy milyen negatív érzésekkel voltak a konfirmációjukkal kapcsolatban abban az időben. Szóltak a lelkészek az áldó igék fontosságáról és szerepéről is.

A *konfirmáció ajándéka* című könyvről zárszóként Szabó Lajos így fogalmazott: „Egyfajta multifunkcionális kötet lett, mert oda lehet adni a konfirmáció kezdetekor a csoport tagjainak, és együtt lehet belőle készülni, ugyanakkor oda lehet adni felnőtt konfirmandusnak is, de talán a legfontosabb, hogy azoknak juttatnám el, akikről úgy gondoljuk, hogy érdeklődnek a konfirmáció után, és el szeretnének mélyülni a hit ismeretében, tudásában. Ez nem egy erőszakos könyv, nem akar lerohanni. Lassan nyitogatja ki az ajtókat. Háttha valaki ennek hatására kap majd biztatást a lelkésze megkeresésére, a konfirmációra.”

Szemerei János püspök Salamon király áldásával bocsátotta útra a résztvevőket

TOVÁBB AZ ÚR ÚTJAIN

Ugyanebben az időszakban a Szent Benedek Katolikus Általános Iskolában zajlott a konfirmandustalálkozó. Ezen szintén játékokkal, énekkel várták a fiatalokat. Ez időben a színpadon a Vasi Kislegénycseh, a kemenesmagasi citerazenekar, az alsósági evangélikus bábcsoport adott műsort, a templom előtti téren pedig helyi termelők és kézművesek látták szívesen a közönséget. A gyerekek a nap folyamán az Ararát Teremtésvédelmi Munkacsoport műhelyében, a gyülekezeti ház udvarán népi játékokkal, majd akár kocsikázással is tölthették az idejüket.

Késő délután az újfent megtelt templomban az Evangélikus Kántorképző és Egyházzenei Intézet Mandák kórusának koncertjét hallgatták a jelen lévő evangélikusok, egészen a nap végéig, amikor is Szemerei János püspök Salamon király imájának szavaival – „Legyen velünk Istenünk, az Úr, ahogyan őseinkkel volt. Ne hagyjon el bennünket, és ne vessen el magától! Fordítsa oda magához szívünket, hogy mindenben az ő útjain járjunk, és megtartsuk parancsolatait, rendelkezéseit és törvényeit, amelyeket őseinknek adott” (1Kír 8,57–58) – adott áldást a hazaindulókra.

■ KÉZDI BEÁTA

FOTÓK: MAGYARI MÁRTON

Tanácskozott egyházunk zsinata

Online ülésezett a Magyarországi Evangélikus Egyház XI. Zsinata. A május 26-i ülészakon a zsinati küldöttek elfogadták egyházunk 2022. évi beszámolóját és a 2023. évi költségvetés módosítását, döntöttek a Finnországi Evangélikus Egyházzal való testvérkapcsolati szerződésről, valamint határozatot hoztak egyházunk gazdasági önállóságának előmozdítása érdekében.

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ - FOTÓ: MOLNÁR MÁTÉ

Nyitóáhitatában Szemerei János, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke Zak 4,6b („Nem hatalommal és nem erőszakkal, hanem az én lelkemmel! – mondja a Seregek Ura”), illetve Dávid és Góliát története alapján elmondta: az egyház ma is az „esélytelenek esélyével” néz szembe korunk kihívásaival, ugyanakkor az Úrtól van oltalma és segítsége.

Az első ülésen a zsinati tagok megemlékeztek a testület közelmúltban elhunyt volt nem lelkészi elnökéről, Thurnay Béláról. Megtárgyalták a Finnországi Evangélikus Egyház és a Magyarországi Evangélikus Egyház által megkötendő testvérkapcsolati szerződés szövegtervezetét. Fabiny Tamás elnök-püspök az előterjesztésében visszatekintett a finn-magyar kapcsolatok közel egy évszázados múltjára. A dokumentum szorgalmazza az egyházközi együttműködéseket, a testvérgyülekezeti és testvér-egyházkerületi kapcsolattartást, a tanulmányi ösztöndíjak megerősítését, valamint a szélesebb együttműködést a finn egyházi szervezetek és egyházunk között.

A zsinat a megállapodást egyhangúlag jóváhagyta, és felhatalmazta az országos elnökséget az aláírására.

A testület ugyancsak Fabiny Tamás előterjesztésében tárgyalta az *Igazságot szólni szeretetben* című nyilatkozat érdemi feldolgozásának lehetőségeit. Az elnök-püspök hangsúlyozta: „A hermeneutika tudományával kapcsolatos kérdések, a 20. századi paradigmaváltás teológiai szempontból is komoly jelentőséggel bírnak.” Ezért is fontos, hogy egyházunk a Szentírás és a hitvallásaink alapján teológiailag átgondolt válaszokat adjon korunk társadalmi és etikai kérdéseire.

Az előterjesztő kiemelte a zsinati vitanapot, valamint a személyiségvédelmi munkacsoport létrejöttéről is szólt. Hangsúlyozta, hogy szükséges a megalapozott, széles körű teológiai és ismeretterjesztő munka, amely kiterjed nemcsak a tudományos publikációkra, a képzésekre, de a hittankönyvek felülvizsgálatára is. A zsinat tudomásul vette a jelentést.

Pröhle Gergely országos felügyelőnek és Csorba Gábornak, az országos iroda gazdasági osztálya vezetőjének az előterjesztésében, általános és részletes vita keretében tárgyalta a testület egyházunk 2022. évi beszámolóját és 2023. évi költségvetési törvényének a módosítását. Az előterjesztésből kiderült, hogy

egyházunk gondosan használta a javait. A zsinat elfogadta az átlátható, a jelenlegi gazdasági környezet kihívásait figyelembe vevő előterjesztéseket.

Élénk eszmecsere jellemezte a teológiai bizottság helyéről, szerepéről és jövőjéről szóló általános vitát. Hafenschner Károlynak, a zsinat lelkészi elnökének előterjesztése értelmében a teológiai bizottság országos javaslattevő munkacsoporttá alakult volna. A vita keretében számos érv és ellenérv felmerült. Az előterjesztő az előterjesztést visszavonta.

A népmozgalmi adatok alapján bár az egyháztagság száma csökken, az egyházfenntartói támogatás mértéke mégis jelentősen nő – mutatott rá Fábri György. Előterjesztésében az Északi Evangélikus Egyházkerület felügyelője hangsúlyozta: ez jól mutatja, hogy a hívek a megváltozott gazdasági helyzet ellenére is egyre nagyobb felelősséggel viseltetnek az egyház felé.

Egyházunk hitéleti gazdasági önállósága stratégiájának részeként a zsinat döntött arról, hogy az egyház mindenkor költségvetésének és beszámolójának váljon részévé a gyülekezeti gazdasági önfelelőség aktuális helyzetének áttekintése. A testület felkérte az országos presbitériumot, hogy a gyülekezetek önfenntartási képességéről készüljön erőforrástérkép, és ezt ismertessék a 2024. februári zsinati ülészakon. Továbbá a zsinat javasolja az egyházközségek presbitériumainak, hogy jövedelemarányosan határozzák meg az egyházfenntartói járulékok mértékét. Ez a keresők esetében legalább 1,5 százalék, nyugdíjasoknak legalább 1,25 százalék, míg a többi, önálló jövedelemmel nem, de választójoggal rendelkező egyháztagnak legalább 0,5 százalék legyen.

A zsinati ülészakot Hafenschner Károly, a zsinat lelkészi elnöke zárta. A testület a legközelebbi, tizenötödik ülését november 25-én tartja egyházunk országos székházában. Ekkor kerül majd sor – többek között – egyházunk 2024. évi költségvetési törvényének megtárgyalására, a népszámlálási adatok értékelésére, a lelkészképzés és a lelkészutánpótlás kérdésének megvitatására, a diakóniai stratégiához kapcsolódó törvényi módosításokra, valamint a következő, az ifjúságot fókuszba állító tematikus év meghirdetésére és a programfelelős kijelölésére.

■ GALAMBOS ÁDÁM

Krisztusi emberekre van szükség

Hálaadó istentisztelettel kezdődött a Sztehlo Gábor-émlékév

A budapesti Hűvösvölgyben, a Sztehlo Gábor Evangélikus Szeretetszolgálat Sarepta-otthonának templomában vette kezdetét a Sztehlo Gábor-émlékév. A hálaadó istentiszteleten az igehirdetés szolgálatát Kondor Péter, a Magyarországi Evangélikus Egyház diakóniáért felelős püspöke végezte. A liturgiában Gregersen-Labossa György, a szeretetszolgálat vezető diakóniai lelkésze mellett Keveházi László nyugalmazott evangélikus lelkész, a Sztehlo Gábor (1909–1974) által 1945-ben alapított Gaudiopolis gyermekköztársaság egykori lakója is részt vett.

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

„Akármekkora változott a világ az elmúlt évtizedekben, mióta Sztehlo Gábor hazaköltözött a mennyei otthonba, és akármennyit változott is ez a világ az elmúlt évszázadokban és évezredekben, az ember szíve ma is ugyanolyan, mint régen. Ugyanarra van szüksége. Nem szép eszmékre, amikből sosincs hiány, hanem megváltóra. Megváltó kell az embernek. Isten pedig ezt adott a világnak: Megváltót” – kezdte 1Tim 3,16 alapján tartott prédikációját Kondor Péter.

A püspök a kegyesség jelentésének félreérthetőségéről szólva arról beszélt, hogy a kifejezés nem az áhítatos képű, vallásoskodó, szenteskedő, kegyeskedő embert jelenti, hanem egy egészen új embertípust: a krisztusi embert.

„Hálát adunk Istennek azért, hogy Sztehlo Gábor szolgálatát úgy áldotta meg, hogy ilyen emberré tette és formálta. Olyan szolgatársat látunk benne, aki a szenvedésben és a reményességben is

egy a teremtett világgal. Ebből a látásból valami egészen különleges, együttérző szeretet, szolidaritás támadt benne az egész világgal. A mások baját szeretettel hordozó szenvedésben vesz részt ma is az, aki igazán Krisztushoz tartozik. Aki együtt szenved a teremtett világgal, az fog igazán szívvel-lélekkel könyörögni és cselekedni azért a világért, amelynek az igazán krisztusi emberre van szüksége” – fogalmazott igehirdetésében Kondor Péter.

A Sztehlo Gábor Evangélikus Szeretetszolgálat állt élére a kezdeményezésnek, amely a család egyetértésével azt célozta, hogy a Farkasréti temetőben lévő Sztehlo családi sírbolt megújulhasson. A szeretetszolgálat – amely megelőlegezte a felújításhoz szükséges összeget – a Fétéb Evangélikus Diakóniai Alapítványt bízta meg, hogy adományokat gyűjtsön a költségek fedezésére. A hozzájárulásokat a következő bankszámlára várják, feltüntetve az adományozó adatait is: Fétéb Evangélikus Diakóniai Alapítvány; székhely: 1021 Budapest, Hűvösvölgyi út 193. Bank: OTP 11702081-21455106. HU27117020812145510600000000. SWIFT: OTPVHUHB.

A Déli Egyházkerület püspöke kiemelte, hogy akkor emlékezünk méltóan Sztehlo Gáborra, ha hozzá hasonlóan készek vagyunk testet adni Isten irgalmas, gondoskodó szeretetének, látható és megfogható módon odaadni szívünket, lelkünket, testünket, hogy Isten jóakarata általunk is megvalósulhasson ebben a világban.

„Mi teszi hozzánk közel álló emberre Sztehlo Gábort?” – tette fel a kérdést megemlékező beszédében Buda Anamária, a Sztehlo Gábor Evangélikus Szeretetszolgálat intézményvezetője. A választ így összegezte: az, hogy ő mindenből tudott valamit teremteni. A két világháború között Sztehlo fiatalokkal dolgozott, gyülekezeteket épített, ekkor nem a halál, a szenvedés, hanem a fejlődés határozta meg az életét. Ő a második világháború idején is – amikor az emberek élete a rombolásról, gyűlöletről, pusztulásról szólt – épített, és Isten irgalmanak tudott az eszköze lenni.

A Sztehlo Gábor halálának jövőre esedékes ötvenedik évfordulója alkalmából megnyitott émlékév hálaadó istentiszteletének végén Kondor Péter köszöntötte a kilencvenötödik születésnapját ünneplő Keveházi László nyugalmazott evangélikus lelkészt, egykori Sztehlo-gyereket, Gaudiopolis lakóját, a gyermekköztársaság első miniszterelnökét.

Az istentisztelet után a Farkasréti temetőben rövid ünnepi alkalom keretében Kondor Péter felszentelte a Sztehlo család felújított sírboltját.

■ BALCZÓ MÁTYÁS

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ - FOTO: FREEPIK.COM

Szarka István *esperes*

Fejér-Komáromi Evangélikus Egyházmegye

Megérteni – megértetni

„Szavaidat, az emberi beszédet / én nem beszélem.”

Pilinszky János: Apokrif

Bábel az Úr elleni lázadás egyik ősképe. A Teremtő kultúrparancsának (1Móz 1,29) ellenszegülő ősök az Isten által felkínált jó renddel szemben igyekeztek önmaguknak hírnevet s hatalmat szerezni. Mi, utódok, akik már beleszülettünk ebbe a nyelvileg és kulturálisan sokszínű világba, talán nem is átokként, inkább világunk gyönyörű színgazdagságaként éljük meg e különféleséget. Örömmel figyeljük, tanulmányozzuk a miénktől eltérő idegenséget. Nyelvek tanulásával sietünk közelebb jutni mások megismeréséhez és megértéséhez. Ez teljesen kézenfekvő és hasznos törekvés. Hiszen minél többet tudok meg egy számmomra ismeretlen világról, népről, annál jobban fogom érteni, és kevésbé válik számomra félelmetes idegenné.

Vizont életmódunk változása nyomán, a technikai civilizáció felgyorsulásával sajnálatos módon az azonos nyelvet beszélők között is láthatóvá lett a „bábéli átok” hatása. Ez ötlík élénk, amikor a közélet eszmecegerét figyeljük. Munkahelyi, baráti vagy éppen családi beszélgetésekben is tapasztaljuk: a hallás képessége még csak-csak megadatik számunkra, de az értésé már nem.

Bármennyire szeretnénk azzal vigasztalni magunkat, hogy közöttünk, egyházunkban, gyülekezeteinken belül más rend uralkodik, ez nem így van. Törésvonalak megannyi formában keletkeznek köztünk is: kegyességi felfogások mentén, neveltetésből adódóan, politikai meggyőződés miatt, személyes vagy csoportérdekek mentén. Ám amikor a véleményünket kihangsúlyozzuk, a saját részleges látásmódunkat egyetemesnek gondoljuk. Közben viszont süketek és vakok maradunk mások értékrendjével szemben.

Egyszerűen nem értjük a másik nyelvét, a szóhasználat mögött megbúvó jelentéstartalmat. Ezért sok esetben képtelenek vagyunk elfogadni a másik embert, a másik csoportot az egyetemes igazság velünk azonos értékű képviselőjeként. Ez minden viszály alapja.

Pontosan ezért szorulunk mindannyian a megértést és megújítást adó Szentlélek áldására. Akit pünkösd ünnepének kollektaimádságában így magasztalunk: „Vigasztaló Lélek, Isten tüze, minden teremtménynek te adsz életet. Benned találkozzunk Istennel. Igazságod köré gyűjtöd a tévelygőket, és a te csodád, hogy értjük egymást. Dicsőség neked örökké!” Az első pünkösdöt átélő szemtanúk is a Szentlélek megértést munkáló képességére csodálkoznak rá. „...*hogyan hallhatja őket mindegyikünk a maga anyanyelvén?*” (ApCsel 2,8)

A közelmúltban magam is átélhettem a megértés csodájának felemelő ajándékát. Egy, a generációk nyelvéről, kulturális meghatározottságairól szóló előadás-sorozat meghallgatása után, mély lélegzetet véve, megpróbáltam a saját nyelvükön szólani a Z generáció képviselőihez. Azokhoz a fiatalokhoz, akikkel szeptember óta akár heti két-három alkalommal találkoztam. Miközben készültünk a konfirmáció ünnepére, folyamatosan „tanultuk egymást”. Ez a kölcsönös odafigyelés az ünnep méltóságán is érződött. Két visszajelzéssel szemléltetem ezt: „Eddig ez volt a legjobb istentisztelet!” „Mintha egyenesen a mennybe vonultunk volna be!”

A megértés és megértetés sikerén felbuzdulva elgondolkodtam, vajon mi történe egyházunkban, ha az evangéliumot társadalmunk minden generációjához saját nyelvén és a számukra kényelmes közvetítő közeggel tudnánk eljuttatni, akár gyülekezeti szinten is.

A boomerek (1945 után születettek) képviselőihez szólhatna a hagyományos istentiszteleti forma és a gyülekezeti újság, az ő gyermekeik, az X generáció tagjai viszont már a korszakukat meghatározó beatzenével dicsérik Istent. Az Y generáció képviselőivel, a most körülbelül huszonnyolc és negyvenhárom év közöttiekkel, akik zsebükben hordják és a web 3.0-n keresztül formálják a világot, talán tréfás képekkel, mémekkel, rövid klipekkel kommunikálnánk.

A Z generációsok számára, akik már beleszülettek a digitális világba, a rövidke TikTok-videók lennének az üzenet hordozói. De teljesen elfogadott körükben az *emojik* (piktogramok, hangulatjelek) alkalmazása is, tehát akár így is küldhetnénk nekik igei tartalmat:

De már hallani vélem a kérdést: lesz ennél még lejjebb? Nem tudom. Szerintem ez nem lent és fent kérdése. Nem a magaskultúra és a populizmus vitája. Inkább az egésznek egy nagyon fontos része, hiszen e fiatal nemzedék kezében a jövő. A mi jövőnk is. Jézus számára nem véletlenül volt hangsúlyos minden nemzet és minden nemzedék, a gyermekeké kitétetten.

Arról teljesen meg vagyok győződve, hogy a Krisztusban elnyerhető békeség öröme ma éppen annyira szüksége van mindenkinek, mint a kezdetek kezdetén. Urunk örök érvényű és semmivel nem helyettesíthető üzenetet bízott ránk. Éppen csak értenünk, sőt megértenünk kellene egymást. ■

Elcsendesedés az imazsámolyon

A padon ülve: Ihász Beatrix

Az igehirdető műhelyében című sorozatunkban lelkészekkel találkozhatnak olvasóink „háttér munka” közben: elsősorban arról kérdezzük őket, miként készülnek a prédikációra, s eközben milyen tárgyak veszik őket körül. Ihász Beatrixsal, a Soproni Evangélikus Egyházmege esperesével, a Beledi Evangélikus Egyházközség lelkészével a templom mellett beszélgetünk istentiszteletre készülését műhelytitkairól.

FOTÓK: MAGYARI MÁRTON

Imazsámoly. A legbelső szobából indulnak ki a lelkész prédikációi. „A mindennapi rohanásban, a hittanórákra készülésem, a pályázatok írásában gyakran elveszek a részletekben. Mindig van előttem olyan aktuális feladat, amire hivatkozva könnyen háttérbe kerül az enidő és az imádság ideje. Az imazsámoly abban segít, hogy az imádság ne csak megírt szöveg elmondása, hanem az Istenhez fordulás mély és valós megélése legyen. Az imazsámolyon megtapasztalom az Istenrel és önmagammal való kapcsolatot, de azáltal, hogy életem a családommal és a gyülekezettel teljes, így a velük való közösség szimbóluma is.”

Ihász Beatrix vallja: lelkészként akkor tud mások számára is maradandó üzenetet továbbadni, ha saját hitének mélyítésére minőségi időt fordít. Ezért az otthoni elcsendesedésen túl minden évben részt vesz a Lelkészakadémia – Percze Sándor és Varga Gyöngyi lelkészek vezette –

bakonybéli napjain. „Ilyenkor átmosom a lelkemet. Az istenkapcsolat építéséért és annak átadásáért lettem lelkész. Ezek a napok ebben erősítenek meg. Innen kiindulva tudok prédikálni, a másik emberhez empátiás türelemmel odafordulni.”

Pad. A templom és a lelkész lakás között az utcán elhelyezkedő pad jelképes a lelkész számára. Egyszerre fejezi ki az Istennel, a szakrálissal, a természettel, a másik emberrel és a profánnal való találkozás igényét. „Igyekszem a világra, a másik emberre figyelni. Itt azon szoktam gondolkodni, hogy mi az, ami másokat foglalkoztat. Ugyanakkor prédikációim igeközpontúak.”

Ihász Beatrix elárulja: ha teheti, már vasárnap délután olvassa a következő istentisztelet igéit. „Vallom, hogy a liturgia megtart. Prédikációimhoz az oltár előtti igéket is alapul szoktam venni, hogy az istentisztelet teljes egészet alkosson.”

Szemlélődés. A külső tér, a természet inspirációt is ad. „A kertészkedés, a gombaszedés, a túrák vagy a hegymászás a Kőszegi-hegységben mind azt segíti, hogy megtaláljam a természettel az összhangot. Ez hozzájárul ahhoz, hogy ne csak én, hanem a prédikációt hallgatók is közelebb kerüljenek Isten szeretetéhez.”

Mint egy zarándoklat esetében, úgy mosogatás közben is fel lehet fedezni a monotonitásból születő áldást. „Bár van mosogatógépünk, időnként mégis ragaszkodom hozzá, hogy kézzel mosogassak. Ilyenkor bennem zakatol a téma, és ez a kézzelfogható, látszólag egyhangú tevékenység segít abban, hogy szabadjára tudjam engedni a gondolataimat.”

Könyvek. A *Lelkipásztor* evangélikus teológiai szakfolyóirat ugyanúgy meghatározza az esperes készülését, mint a lelkési munkaközösségi értekezleteken elhangzottak, a különféle nézőpontok. Törekszik arra, hogy az igei tartalmat különböző illusztrációkkal tegye mások számára is elérhetőbbé. Frappáns történetek, versrészletek is elhangzanak igehirdetéseiben, sőt gyakran házi feladatot is ad a gyülekezetnek.

„Amikor a következő hét textusa kapcsolatban van az előző istentisztelet alapigéjével, akkor élek a visszautalás lehetőségével. Ez többletet jelenthet a rendszeres istentiszteletre járók számára, hiszen így egy-egy igei üzenet felerősödik. Ezenkívül vadászom az aforizmákat, idézeteket. Témakör szerinti gyűjtésem is van ezekből. Anselm Grün, Anthony de Mello írásait és Hézsér Gábor gyűjtését nagyon szeretem. Ugyanígy az engem megszólító imádságokat is lemásolom, sőt az utóbbi időben *A fény felé* kötet imádságaiból nemcsak válogatok, hanem megélem, hogy lelki közösségben vagyunk a lelkésztársakkal. Tulajdonképpen gyermekkoromtól a »a szőnyeg visszája« szemléletet élem. [*Reményik Sándor írja A szőnyeg visszája című költeményében: „A világ Isten-szötte szőnyeg, / Mi csak visszáját látjuk itt...”* – A szerk.] Ennek felfedezésében segítenek a versek is. Tizenhárom éves koromtól kézzel írom ki a számomra meghatározó verseket. Ady Endre, Garai Gábor, József Attila, Petőfi Sándor, Túrmezei Erzsébet, Reményik Sándor, Oravec Imre és még sokak lírái szerepelnek a versgyűjteményemben. Ezek közül is gyakran idézek.”

■ – GALAMBOS –

Irgalmasság és gyengédség egy irgalmatlan világban

Emlékszem, a rendszerváltást megelőző időben – fiatal teológushallgatóként – sokat beszélgettünk arról barátaimmal, hogy milyen könnyen válhat maga a misszió a misszió gátjává. S itt nem csupán az agresszív formákra gondoltunk, hanem arra is, hogy milyen könnyen ki tud mozdítani bennünket békességünkből akár csak valami kicsiny sikertelenség is, amikor nem tudom meggyőzni a másik embert saját nézetem igazáról. S milyen könnyen tud irgalmatlanná válni egy jóindulatúnak látszó ember is, ha kudarcot él meg a másik meggyőzésében. Mert nemcsak az az irgalmatlan ember, akít a bosszúvágy vagy bármiféle tisztátalan indulat hajt, hanem az is tud irgalmatlanná válni, aki csak addig képes jóban lenni a másikkal, amíg az egyetért vele, amíg az ő álláspontján van egy bizonyos kérdésben.

Nemcsak a körülöttünk dúló háború, de a bennünk lévő békétlenség is egészen pontosan jelzi, hogy mennyire irgalmatlan világban élünk. Nemeszter tapasztaljuk, hogy már a gyermekek is milyen kegyetlenek tudnak lenni egymással, a közéletet pedig különösen is jellemzi a durva és kíméletlen kommunikáció felerősödése, amelyhez ráadásul már kezdünk teljesen hozzászokni. S ez az agresszív kommunikáció és a sok meggondolatlan (vagy ami még rosszabb, a nagyon is tudatos és átgondolt) kijelentés, valamint az állandó mögöttes szándékot sejtő prekonceptciók teljesen megbénítják még az alapvetően nyitott emberek viselkedését is.

A közelmúltban megtanultunk egy új kifejezést: „karaktergyilkosság”. Így nevezik azt a manapság teljesen bevett dolgot, amikor egy embert tudatosan ellehetetlenítenek a médiában, s addig szajkózzák valakiről a legtöbbször túlzó üzenetet, ameddig sokakban vigasztalanul lesújtó vélemény alakul ki róla. Vagyis az illető további pályája teljesen ellehetetlenül, hiszen esélye sincs arra, hogy újat kezdjen bármilyen területen is. Ezért kell vigyázni mindenkinek, aki emberek elé áll, mert soha nem tudhatja, hogyan forgatják ki szavait és gondolatait, és miként használják fel akár a véleményével teljesen ellentétes dolog bizonyítására, amire pedig ő soha nem is gondolt.

Egy ilyen irgalmatlan világban egyáltalán nem könnyű irgalmasnak maradni s betölteni a krisztusi parancsot: „*Legyetek irgalmasok, amint a ti Atyátok is irgalmas!*” (Lk 6,36) Az irgalmas samáriai példázatában szereplő *irgalom* szó valami ilyesmit jelent: „megmozdulnak a belső részei”. Ezt mi szép magyar kifejezéssel így mondjuk: „összeszorul a szíve”. Valami megindul az emberben, aminek következtében megmozdul a keze és a lába, és képes lesz a cselekvésre, a másik felé való nyitásra.

A pár hete elhunyt amerikai gyülekezetépítőtől, Timothy Keltől olvastam a következő mondatot: „Az igaz, növekvő, evangélium-központú élet gyümölcse legtöbbször a gyengédség.” Milyen érdekes, hogy a nagyvárosi gyülekezeti közösséget építő lelki-

BARTOLOMÉ ESTÉBAN MURILLO: A TÉKOZLO FIÚ VISSZATÉRÉSE (1667-1670)

pásztor erre a következtetésre jutott. Valószínűleg éppen azért, mert ő is érezte jól, hogy erre van leginkább szükség egy keresztény közösségben – s valójában minden közösségünkben. Arra a gyengédségre, amelynek erős missziói hatása is lehet. Mert erre vágyódnak az emberek ma is. S ha minél többünk természetévé tud válni a gyengédség, a figyelmesség, a tapintat, az irgalom, akkor egészen mássá lehet nem csupán gyülekezeteink élete, de sok házasság, családi élet s persze az egész társadalmunk is.

Az tudja igazán sugározni Isten irgalmát és kegyelmes szeretetét, aki alázattal végzi feladatát. Hány és hány soktalentumú ember bukott el, és bukik el ma is éppen azon, hogy képtelen erre a gyengédségre, mert saját vélt tökéletességében lenézi a másik embert!

Csak az tud igazán irgalmas lenni másokhoz, aki tudja, milyen sok irgalmasságot kapott Istentől. Hiszen nem önmagunktól leszünk nagylelkűvé és áldozatkésszé, hanem azért, mert egyszerűen csak továbbadjuk azt, amit magunk is kaptunk. Ez a lelkület lehet a keresztény misszió előmozdítója és áldott lehetősége ma is.

■ BARANYAY CSABA

Lélekben összenőni, ez mindennél fontosabb

*Adorjáni Dezső Zoltán püspök
a csángó magyarok zarándoklatáról*

„Fontosnak tartom, hogy érezzük, mennyire közel állunk egymáshoz, mennyire közös a hitünk” – hangsúlyozza Adorjáni Dezső Zoltán, a Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház püspöke a barcasági és királyföldi csángó magyarok második zarándoklatáról, amelyet június 29. és július 2. között rendeznek meg Brassó és Hétfalu gyülekezeteiben. A világtalálkozó házigazdája a zarándoklat eredetéről, jelenéről és jelentőségéről is szolt.

– Hogyan született meg a világtalálkozó gondolata?

– Kialakult korábban egy evangéliumi jellegű mozgalmunk Háromfaluban, amelynek az volt a célja, hogy felélesszük a hitéletet, a kegyességet ezekben a tradicionális, egészséges és élő gyülekezetekben. Hankó Szilamér pürekerci lelkész azt javasolta, hogy a gyülekezetének legyen egy nyilvános napja, és hívjuk meg rá más gyülekezetek tagjait is. A három gyülekezet – a házigazda pürekerci, a zajzoni és a tatrangi – a Zajzon hídjánál találkozott, kezét fogtunk, felsorakoztunk, és felvonultunk a pürekerci templomba istentiszteletre. Szívderítő volt látni, hogy a fél templom népviseletet öltött. A közös ünnepet megismételtük a következő években is, és ez fellelkesítette az embereket, összekovácsolta a közösségeket. Ezeknek a tapasztalatoknak köszönhetően született meg az az ötlet, hogy a kezdeményezést kibővítsük, hiszen lám, milyen jó alkalmat nyújtanak ezek a találkozók arra, hogy az emberek egymással ismeretlenül is ismerőské váljanak. Akkoriban 2016-ra tűztük ki, hogy a barcasági találkozóvá, királyföldi, dél-erdélyi találkozóvá növesztett, többnapos rendezvényt Hétfaluban szervezzük meg. A pürekerci templom mögötti teret választottuk helyszínnek, mert ez egy csendes, elszigetelt terület, ugyanakkor elég tágas. Elkezdtük a világtalálkozó szervezését. 2014 közepén megkerestük Magyarország házelnökét, Kövér László urat, akinek vázoltuk terveinket, és arra kértük, hogy legyen a találkozó fővédnöke.

– Sikeresen lezajlott a rendezvény, ez vezetett el a világtalálkozó ötletéig?

– Szinte több volt a szervezésből fakadó lelki gyümölcstermése a találkozóknak, mint magának az eseménynek. Lelkesedtünk, és úgy terveztük, hogy minden gyülekezetünket meghívjuk. Már akkor azt szerettük volna, hogy a következő rendezvényünk a Barcaságon élő vagy Barcaságról elszármazott szórványmagyarok találkozója legyen, persze keresztény jelleggel, lelki tartalommal. Meghívtuk a brassói reformátusokat is, a római katolikusokat, az unitáriusokat, a szomszéd falvak, Bodola, Keresztvár képviselőit, és mindannyian eljöttek. Velünk együtt imádkoztak, együtt úrvacsoráztunk. Felemelő érzés volt, és úgy éreztem: szeretném folytatni, sőt ezt az ökumenikus, testvéri jelleget tovább erősíteném. Fontosnak tartom, hogy érezzük, mennyire közel állunk egymáshoz, mennyire közös a hitünk. Így jutottunk arra az elhatározásra, hogy két-három évente tartsunk csángóföldi-királyföldi zarándoklatot.

– Mit értsünk a zarándoklaton?

– A keresztény életet mi úgy fogjuk fel, mint egy zarándoklatot a születéstől a halálig, miközben mindig az örökkévalóságra tekintünk. Zajzonban egy templom irányába indultunk el, amelynek a tornyán kereszt van: ez jelképezi Krisztus feltámadását, az életet. Mi ezért a templomhoz, azaz Krisztushoz megyünk. A zarándoklatunk az életet s egy kicsit a történelmünket jelképezi, hiszen a történelem is egy népnek a zarándoklata.

Viszont nemcsak mi, lelkészek, hanem nagyon sokan a híveink közül is erőteljes lelki élményt, katarzist éltek át. Nem csak nemzeti találkozást jelentett számukra: elsősorban a lelki megtisztulás, megerősödés, megtérés, istenkeresés alkalma volt ez. Ha a világvárvány nem szolt közbe, akkor most már a harmadik vagy a negyedik világtalálkozóra készülhetnénk, így viszont csak a másodikra.

– Mit takar a rendezvény nevében a világtalálkozó szó?

– Azt szeretnénk ezzel jelezni, hogy sajnos innen a Barcaságról is szétszéledtek a magyarok a nagyvilágba. Úgy gondoltuk, hogy jó lenne ez az alkalom arra is, hogy visszatérjenek – még ha csak kis időre is – a szülőföldre. Ha el is költöztek rövidebb-hosszabb időre – vagy egyesek végleg –, ne szakítsák szét az őket a szülőfölddel, az egyházzal, a rokonokkal, barátokkal összekötő szálakat. Akik elmentek, azokat nem kellene elfelejteni, netán kitagadni, hanem integrálni kell őket az itthoni életünkbe. Mostanra már nagyon sokan visszajeleztek, hogy el akarnak jönni, megvették a repülőjegyeket. Abban reménykedem, hogy ilyen értelemben is világtalálkozó lesz, sőt ennél több is: lehetnek olyanok, akik haza fognak költözni a találkozó hatására, kedvet kapnak a visszatérésre, miután megtapasztalják, hogy itt sem állt meg a fejlődés. Nehézségek vannak, ez kétségtelen, de itt is meg lehet tisztességesen élni. A világtalálkozó hozzájárulhat ahhoz, hogy az emberek úgy érezzék: nem kell végleg elhagyni a szülőföldet – elég elmenni, anyagilag megerősödni és hazatérni úgy, ahogy az amerikai magyarok közül a két világháború közötti években sokan tették.

– A Kárpát-medence magyar evangélikusságát is megszólítják?

– Az előző alkalommal is meghívtuk a Kárpát-medence magyar evangélikusságát,

de most még hangsúlyosabban megszólítottuk őket. A magyarországi evangélikus püspökökkel megbeszéltük a programot, és személyesen hívtuk meg őket. A Magyarországról érkező lelkészek, püspökök bekapcsolódnak majd a szolgálatokba is. Ugyanakkor nemcsak az anyaország területéről, hanem a Felvidékről, Vajdaságból is várjuk a lelkészeket, híveket. Örvendünk együtt. Adjunk hálát együtt Istennek, mert egy Istenünk, egy Megváltónk van. És szükségünk van egymásra!

– **Ez azt is jelentheti, hogy egyfajta közeledés lesz a Kárpát-medencei evangélikus egyházak között? Lehet ennek intézményes szinten is eredménye?**

– Létezik köztünk az együttműködés, hiszen működik a Magyar Evangélikus Tanácskozó Testület. Nem jutott az együttműködés olyan szintre, mint a református konvent, de állandó párbeszédet folytatunk. Ám ezeken az alkalmakon többnyire az egyház vezetői találkoznak. A világtalálkozáson sokkal inkább a bázisnak kell össze-

nőnie. Ha több száz magyarországi evangélikus eljön, és a lelkük összenő a barcaságiakéval, az mindennél fontosabb lesz.

– **Hogyan sikerül majd biztosítani a találkozó szakrális jellegét?**

– Az a legfontosabb, hogy mindenki megértse: a pürkereci zarándoklat spirituális jellegű. Ezért választottuk motónak a következőket: „*Boldog az a nép, amely tud neked ujjongani, orcád világosságában járhat*” [Zsolt 89,16], illetve: „*De Isten veletek lesz*” [1Móz 48,21]. Erre a két igére építjük fel az igehirdetéseket. Az istentiszteleteken, az imádságban, a közös úrvacsorázásban azt éljük meg, hogy Isten fényében járunk, Isten fénye erőt, célt, tartást, gerincet ad az életünknek. A „*De Isten veletek lesz*” jelmondat pedig arra mutat, hogy próbás idők voltak népünk történelmében, és Isten jelenléte vitt át minket ezen a zarándoklaton. A jövőben is erre az erőre, erre a jelenlétre számítunk. A jelenben és a jövőben Isten velünk van, mi ebbe

az erőbe, az élet hitébe kapaszkodva tudunk szembenézni azzal, ami ránk vár. Fonákjára fordult világban élünk, senki nem tudja, hogy mit hoz a holnap, csak sejteni, számolni, spekulálni lehet, de egy biztos: hogyha nem Isten kezébe tesszük az életünket, nem Isten hordozásában bízunk, akkor az emberiség vége is eljöhethet. Ha Istent kihagyjuk a számításból, akkor bekövetkezik az, amiről a Biblia csodálatosan beszél: mikor az ember a Babel tornyát építi, amikor az ember Isten magasságát akarja elérni, félreteszi Istent. Építi a tornyot, de nem sikerül, összezavarodik a nyelv, és megzavarodnak maguk az építők is. A Babel tornyát és a mai világot nézve azt látjuk, hogy nem az a gond, hogy nem értjük a szavak elsődleges jelentését, hanem az, hogy nem értjük a nyelv mélységét, a dolgok értelmét. Ez a bábeli zűrzavar keletkezik Isten nélkül. „*De Isten veletek lesz*” – a jövőben is. Ha Istennel építed az életet, a jövőt, akkor az be lesz biztosítva. Ha Isten nélkül építed a Babel-tornyod, akkor az össze fog dőlni. Ezért tartom nagyon fontosnak, hogy a világtalálkozó gyülekezeti, lelki, missziói alkalom legyen, ahol meg lehet élni a keresztyén életet, ahol elhangzik a keresztyén igazság.

■ AMBRUS ATTILA

A szerző a Brassói Lapok főszerkesztője. Az interjú hosszabb változata olvasható a Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház portálján (Evangelikus.ro).

Kozsa István püspökhelyettes, az esemény fő szervezője a zarándoklatról elmondta:

„Július 1-jén reggel fél kilenckor Tatrangon, a templomtéren lesz a találkozás, onnan indulás Pürkerecre, ahol a templomtéren lesz a szabadtéri istentisztelet úrvacsoraoasztással. A köszöntések után átadják a Reményik Sándor-díjat. Fellépnek a barcasági és a környékbeli, valamint a meghívott tánccsoportok. Az apácaiak bemutatják a kakaslövést, az oltszakadatiak pedig a kakasütést. A háromfalusiak eljárják a boricát. Minden néphagyomány megjelenik, amely még él e tájon. A negyedik napon, július 2-án záró istentisztelet lesz Zajzonban, a magyar és a román kormány segítségével felújított templomban.”

Tizenhét csiga

Kol 4,2

Dorka lányommal egyik reggel szakadó esőben mentünk a bölcsődébe. Mint minden reggel, ez a séta sem csak az aznapi edzésem volt, de lelki élményt is jelentett. Találkozni a teremtett világ megannyi szépségével a Gellért-hegyen és szembesülni azzal, hogy az évszakok váltakozásával szinte az egész hegyoldal megváltozik. Más lesz a karaktere, mások lesznek a színei, más lesz a valósága, más állatok válnak hangossá, és más állatok halkulnak le. Sőt mintha maguk az emberek is reagálnának a változásokra: csenddel, köszönéssel, mosollyal, könnyekkel, nem úgy, mint egy évszakkal korábban: frusztráltan, dühöngve és ordibálva a telefonban.

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ - FOTÓ: SERGHEI SAVCHUC / UNSPLASH.COM

Azon a bizonyos reggelen valami alapvetően másnak bizonyult, mint annak előtte bármikor. Az eső titka lehetett ez, melynek következményeként egy egész csigasor állt díszfalat nekünk, mi pedig egyik pillanatról a másikra csigaszámlálásba kezdtünk. Izgalmas kis reggeli matek volt: összesen tizenhét csigát észleltünk az újbudai Molnár C. Pál lejtő elejétől a Pöttöm Bölcsőde bejáratáig.

Dorka belelkesedett, szinte eksztázisban örült minden egyes felfedezettnek, de magamon is azt vettem észre, hogy élen figyeltem és koncentráltam, mintha minimum az életem múlt volna rajta. Figyeltem a csigákat, ahogyan nagy bátran előbújnak rejtekhelyükről, és szinte demonstrálják, hogy nyitottak. Bátrak a találkozásra, szeretnének valamiféle kommunikációt más élőlényekkel: növényekkel, állatokkal, emberekkel. Azon kezdtem el gondolkodni: bizonyára magával a Teremtővel is kapcsolatban lehetnek.

Semmi kétségünk ne legyen: imádkozni nehéz. A világ legegyszerűbb és legtermészetesebb rítusa, ugyanakkor a legnagyobb kihívás is egyben. Jézus biztatta, de sosem erőltette a tanítvá-

nyokat, hogy imádkozzanak. Tanította őket. Szükségük volt az iránymutatásra. Jézus lényegesnek tartotta meghirdetni a belső szoba csendjét, a képmutatás nélküli szavakat és az álságos, keneteljes, hazug mondatok mellőzését.

Imádkozni vagy őszintén szabad – vagy nem szabad. Az imádság: kiváltság. Óriási evangélium, hogy Jézus ebben sem hagyta magukra tanítványait, és minket sem hagy egyedül. Belép az élet sűrűjébe. Tanít, felemel, biztat, reménységet ad. Tanít, de lehet, hogy nem úgy, ahogyan várnánk. Váratlanul. Szokatlan módszertannal. Például egy hétköznapi jelenettel. Talán a csigák bátorságával és nyitottságával. Arra kér, hogy jöjünk ki a csigaházainkból, és vegyük fel újra a kapcsolatot vele.

Mert ő ma is megszólít, és mi ma is megszólíthatjuk őt, válaszolhatunk neki. Ő bizalmat szavaz nekünk, és mi is bizalmat szavazhatunk neki az imádság csendjében, az imádság szavaival.

A *Kolosséi levél* mondata – mely feltehetőleg válasz egy konkrét közösségi kihívásra – erre az útra hív meg minket: „Az imádkozásban és a hálaadásban legyetek kitartóak és éberek!” Erre a kitartásra éppoly nagy szükségük volt az első keresztény generációknak – amelyek sokszor türelmetlenekké váltak, mert Jézus nem tért vissza –, mint ahogyan szükségünk van nekünk is.

Kitartó és éber imádságra és hálaadásra hív meg minket az Örökkévaló. Aki sokféleképpen szólít meg ma is, és mi is sokféleképpen szólíthatjuk meg imádságban, amikor is – ahogyan Pilinszky János fogalmaz – „visszatálunk a bizalomba”. Így folytatja a költő: „...az imádság az Istenbe vetett emberi bizalom helyreállításának eszköze. [...]”

Minden vágyunk, ami legmélyén nem az Istenre való tökéletes ráhagyatkozást tartalmazza, lényege szerint távolodást jelent az atyai háztól, és minden lépésünk, legyen bármi is az, mit az Istenre való ráhagyatkozás vágya vezérel, lényege szerint mindig közeledés.” (*Kő és kenyér*)

Ezt a fajta mindent relativizáló közeledést élhetjük meg, ha ráhagyatkozunk, és ki merjük nyitni szemünket, szívünket, lelkünket az ég felé.

Az imádság: közeledés. Merjünk nyitottak és bátrak lenni, mint ahogyan az a bizonyos tizenhét csiga azzá tudott válni a Molnár C. Pál lejtőn. Merjünk kijönni a saját lelki komfortzónánkból, bezártságainkból és lezártágainkból, a mi kis megszokottságokból összegyűrt csigaházainkból és úgy imádkozni, ahogyan Jézus tanított minket, ahogyan Pál tanított minket.

Hiszem, hogy Isten békessége, mely minden emberi értelmet és érzelmet és hamis biztonságérzetet meghalad, meg fogja őrizni szívünket, gondolatainkat és imádságos életünket a Krisztus Jézusban.

■ GÁNC S TAMÁS

Kiteljesedett élet

*Akik nevettetve tanítanak:
Levente Péter és Döbrentey Ildikó*

Komárom-Esztergom vármegyében, a Gerecse hegység lábánál fekvő Héregen, a falucska KóPé sétányának 50. száma alatt található az a mézeskalács házhoz hasonlító, barátságos családi fészek, amelynek lakói lelkében mesevilág lakik. Ezek a mesék olykor „kopogtatva” érkeztek, máskor az égből pottyantak, a hatvanas-hetvenes években pedig a Zsebtévében Móka Miki mesélte el őket. Az idén nyolcvanadik születésnapját ünneplő evangélikus Levente Péter Jászai Mari-díjas színész, rendező, tanár és felesége, Döbrentey Ildikó Magyar Örökség és Prima Primissima díjas meseíró vendégei voltunk.

Zöld lombkoronába öltözött fák, tarka pompájú virágok, magaságyásban az ég felé tekintető palánták – házigazdánk büszkén kalauzol a kertben, mi pedig érezzük: igazi alkotókörnyezetbe csöppentünk. A házba belépve ez az érzés csak fokozódik, mert minden a jó ízlésű háziasszony szorgos keze nyomát dicséri.

„Amikor 1996-ban ideköltöztünk, olyan fészket szerettünk volna teremteni magunknak, ahova jó hazajönni – meséli Levente Péter. – Én havonta háromezeröttszáz kilométert vezettem a fellépéseim, a közönségem szolgálatában, és nagyon fontos volt számomra a tudat: meleg, családi otthon vár engem Héregen.”

ŐRANGYALOK TÁRSASÁGÁBAN

Az ötvenöt esztendeje egymás mellett jobban-rosszban kitartó művész házaspár nem mindig mondhatta el, hogy hazaérkezéskor saját otthonuk ajtaját nyitják a lakáskulccsal. Hosszú éveken keresztül albérletben gyűjtötték a saját otthonra valót. Ezalatt átélhették, hogy sok segítő barát és családtag veszi őket körül. „Önzetlen barátok sora segítette indulásunkat” – emlékszik vissza Ildikó a házasságkötésük utáni időszakra. Közülük

néhányan emléket is állítottak a Harmat Kiadó, a Luther Kiadó és az Ekhó Kiadó közös gondozásában 2015-ben megjelent *Őrangyalok – személyi igazolvánnyal – Sorsfordító találkozásaink* című kötetben.

Honnan vették a bátorságot, hogy írásaikban hétköznapi embereket őrangyaloknak nevezzenek ki? – kérdezzük a héregi konyhaasztal körül ülve. „Péterrel mindketten ma élünk, ebben a küzdelmes, de mégis csodákkal teli valóságban. Azt tapasztaljuk, az emberek sokkal szívesebben panaszkodnak, mint hálát adnak, előbb meglátják a másokban a rosszat, mint a jót. Éppen ezért amikor néhány évvel ezelőtt megkeresett bennünket Győri Virág, a *Family* családi és párkapcsolati magazin főszerkesztője, hogy indítsunk egy új rovatot, elhatároztuk,

azokról a földi angyalokról fogunk írni, akik gyermekkorunk óta, életünk legkülönbözőbb helyzeteiben segítettek és támogattak minket” – foglalja össze az eredetileg magyar-rajz szakos tanár végzettségű, számos díjjal elismert meseíró.

Ugyanakkor a szerzőpáros is igyekszik minél többeknek támogatója lenni. „Több mint negyvenéves múltra tekint vissza a barátságunk Fehérvári Péterrel, aki egy budapesti autista postás, és gyönyörűen énekel, illetve egy egri autista versmondóval, Asztalos Leventével, aki több száz verset tud – meséli a népszerű színész. – Legközelebb a Művészetek Völgye összművészeti fesztiválon fogunk velük együtt lelkiderű-gyakorlatot tartani július 29-én délután a kapolcsi evangélikus templomban.” ▶

„ELŐRE!” VAGY „LÉGY RÉSEN!”

Az evangélikus Levente Péter és a katolikus Döbrentey Ildikó mindennapjai az ökumené jegyében telnek. „Héreg egy ezerkétszáz főt számláló, kicsi falu, amelynek két temploma is van: egy katolikus és egy református. Amikor itthon vagyunk, minden vasárnap mindkettőbe elmegyünk” – mondja az 1943. május 20-án Nagyváradon született színész-rendező. – Túrmezei Erzsébet diakonissza költőnő testvére, Túrmezei Sándor keresztelt a nagyváradi evangélikus templomban. Két év múlva a háború borzalmai elől Szombathelyen keresztül – ahol egy óvópincében közben megszületett a húgom – Ausztriába menekültünk. Magyarországra visszatérve jogász édesapám a szekszárdi bíróságon ügyészi állást kapott, így a szekszárdi gyülekezetek életébe kapcsolódtunk be. Édesanyám és húgom a reformátusok, én édesapámmal a lutheránusok közösségében éreztük biztonságban magunkat. Hálás szívvel emlékszem vissza Németh Gyulára és István fiára, a templomépítő szekszárdi evangélikus lelkészekre. Az ottani biblia- és hittanórák óta, hetvenöt éve barátom Zámbó István kutató vegyész, akinek a nagypapája öntötte a templomunk harangját. Tizennyolc éves koromban a fővárosba költöztem, ahol édesapám

a nagy tudású, több nyelven beszélő Deák téri lelkészre, Hafenschér Károlyra bízott 1961-ben. Életre szóló ökumenikus, lelki-szellemi útravalókat kaptam tőle. A *Túlélőtréning 3D* című munkafüzeteim opponens mentoraként inspirált harminc éven át. Napjainkban Schermann Gábor tatabányai lelkész közösségeibe járunk nagy örömmel” – veszi számba a számára meghatározó evangélikus lelképásztorkat Levente Péter.

A művész házaspárt közel ötven éve fűzi szoros kapcsolat a lutheránus Gryllus családhoz. „Ildikó 1976-ban meghívta Gryllus Dánielt és az akkor hároméves lányát, Dorkát – vagy ahogyan ő hívta, Kisdorkáját – a Csepeli Munkásotthonba, a családi színházunkba – folytatja házigazdánk. – Ebből a találkozásból nemcsak barátság, hanem gyümölcsöző munkakapcsolat is lett, mert a későbbiekben *Mókaláka* címen öt évig jártuk az országot. 1981-től pedig Gryllus Dani öccse, a kiváló csellista Vilmos húsz évadon át alkotott velünk.”

A Levente–Döbrentey házaspár és közösségteremtő Dóra lányuk a fővárosi Deák téri evangélikus gyülekezetben talált lelki-szellemi otthonára. „Ebben a közösségben találtuk meg mindig derűs Dorka lányunk hittanos, majd konfirmáló lelkészeit a karizmatikus Takácsné Kovács házi Zelma »néni« és Pintér Karcsi »bácsi« személyében. Szeretett

vőnk, Dénes is a Deák téren konfirmált Cselovszky Ferenc körültekintő útmutatásával. Házasságot is ott kötöttek Dorkáék” – teszi hozzá Levente Péter.

De nem csak lelkészek mutattak irányt a későbbi evangélikus közösségekben is gyakran fellépő fiatalok számára. „Édesapám 1952-től négy nyáron át ötünknek – rajtam kívül a húgomnak és a mai napig három barátomnak – a szekszárdi erdőben cserkésztábort szervezett. Sátorban aludtunk, őrseget álltunk, magunk főztünk. Itt magyarázta el azt is, mi a különbség az úttörők »Előre!« és a cserkészek »Légy résen!« köszöntése között. »Az Előre! csupán egy utasítás – hívta fel a figyelmünket. – Könnyű, mert csak parancsot kell teljesítened. De veszélyes, mert más gondolkodik helyetted. A Légy résen! viszont egy tanács: nézz körül, gondolkodj, dönts: előre, hátra, felfelé vagy lefelé, majd következetesen cselekedj! Választhatsz az adott helyzetnek megfelelően« – bízta rám apám a döntést. Örökké hálás leszek, hogy ezt elmagyarázta nekünk” – idézi fel a népszerű színész és rendező.

A SZENTLÉLEK VONZÁSÁBAN

A művész házaspár 1968-ban kötött házasságot a Jó Pásztor-kápolnában, gyermekeiket evangélikus lelkészek keresztelték, azóta is nyíltan vállalják hitüket, Istenhez tartozásukat. 2008-ban például ők voltak a házasság hete rendezvényesorozat arcai.

Döbrentey Ildikó közel harminc évvel ezelőtt Katona István katolikus atya egyik Szentlélek-szemináriumán nagyon közel került az Úrhoz, aki kimunkálta benne az elköteleződést. „Azon a pünkösdőn az Úristen közelébe juthattam, az ő gyermeki, baráti közösségébe, amely egyszerre volt megrázó és nagyon boldogító. Akkortól tudom, hogy az Úr mindig itt van velem. Itt ül egyszerű ruhájában, és figyel rám, szól hozzám. Az én dolgom, hogy egyszerűen és őszintén válaszoljak. Ezt nevezem én imádságnak” – vallja az író, aki több mint húsz éve vasárnaponként a liturgia részeként hangosan imádkozik a héregi katolikus szentmisében.

Imádságaiból kétkötetnyi már napvilágot is látott a Luther Kiadó, a Szent Gellért és az Ekhó Kiadó jóvoltából. Az azóta öt kiadást megélt *Beszélgetek az Úrral – 21. századi imák* először 2008-ban

jelent meg. A három kiadásban elfogyott *És képzeld, Uram... – A 21. század zsolta-raitól* című második kötet 2010-ben jött ki először a nyomdából.

A Szentlélek vigasztaló, erősítő és bátorító szeretetét a házaspár különösen akkor tapasztalhatta meg, amikor kétszer is meg kellett állniuk gyermekük sírjánál. „Dorka lányunk a házasságunk tizedik évében született – meséli Ildikó. – Totyogós baba korától tudta, hogy van az örök életben egy bátyja: Domokos. Négyéves korában megélhette, hogy született egy egészséges, nagyon várt kisöccse, Marcika. És fél évvel később el kellett fogadnia, hogy Marcika megbetegedett, s a kórházban nem tudták meggyógyítani. Elment a bátyja után.”

Péter így folytatja: „Negyvenéves koromtól kezdve nekem a Szentlélek napi vendégem, kísérőm, mert amikor a má-

egyik legismertebb gyermekszínházi szakembere lett huszonhárom éves korától. 1961 és 1970 között a Bábszínház, majd nyolc éven át az Operettszínház tagja volt. 1965-től tizennégy esztendeig a Magyar Televízió *Zsebtévé* című gyermekműsor-sorozatában a máig kedvelt Móka Mikit alakította. 1978-tól tizenhat évig a budapesti Mikroszkóp Színpad gyermekrészlegének színész-rendezőjeként dolgozott, miközben – szinte párhuzamosan – a Magyar Rádió *Ki kopog?* című sorozatának főszereplője és rendezője volt. „Isten kegyelméből a mai napig szolgálatot végzek vándorszíniként, vándortanítóként és közéleti emberként, »Móka Miki-diplomával«” – vallja a művész.

Levente Péter fellépéseinek a viseletének, azok színeinek fontos jelentésük van. Erről is mesél héregi otthonukban.

A fellépéseken a fekete az ünnepet jelenti a szememben, hiszen élhetek azzal a talentumommal, amelyet a Teremtőtől kaptam, és amelyet csiszolnom kell az elszámolás pillanatáig. A családi színházainkban mindig csak egyetlen fekete van rajtam: a fehér kalapon keresztülfutó szalag. Ha felnőttekhez szólhatok, akkor több feketét viselek. A piros sál számomra a pünkösöd, a Szentlélek eljövételének a jelképe. Én tehát 1986 óta nemcsak hiszem és remélem, hanem bizonyos vagyok abban, hogy engem a Teremtőm vár. Ott, ahol sok-sok szerettem foglalja nekem a helyet, nekem pedig úgy kell viselkednem az elszámolás pillanatáig, hogy akkor majd mindegyiknek a szemébe tudjak nézni” – teszi hozzá kalapot emelve, mosolyogva a gyermekek generációit nevetetve, énekelve, gondolkodtatva tanító- nevelő művész.

AZ „ÖNKÉPZŐ TÁRSASLÉNY”

Levente Péter önmagát önképző társaslényként mutatja be. „Negyvenéves koromban döbbsentem rá, hogy éretlen felnőtt vagyok, mert nem tudom elhordozni a gyász formájában rám tett keresztet. Akkor kezdtem el magatartás-kultúrával foglalkozni, mert fontosnak tartom, hogy az ember felismerje: éretlen felnőttként viselkedik ahelyett, hogy érett felnőttként *magatartásra* törekedne. A *magatartás* pedig nem más, mint a lelki-szellemi-testi egyensúlyra való törekvés” – mutat rá beszélgetőtársunk.

Saját bevallása szerint nemcsak másokat, hanem első renden saját magát szeretné „az érett felnőtté válás rögzös útján” abban segíteni, hogy az általa ösztönként nevezett Levente Péterből ne csak „a világ színpadán ügyeskedve boldoguló észlány”, hanem „kiteljesedett társaslény” váljon. Ennek a folyamatnak a részeként minden reggel a következő imával kezdi a napot: „Add, Uram, hogy ne ellenségként és ne ellenfélként, hanem útitársként köszönthessem a feleségemet, a szomszédomat, a párhuzamos közlekedésben haladó autóst. Add, hogy egész nap több hasznot hajtsak, mint kárt okozzak. Amerre járok, több örömet szerezzek, mint bánatot okozzak. Este pedig tükörbe nézve, majd a feleségem szemébe nézve megköszönhessem útmutató, oltalmazó, megbocsátó szeretetedet. Ámen.”

■ BODA ZSUZSA

FOTÓK: MAGYARI MÁRTON

sodik fiukat temettük el, én olyan kiütést szenvedtem el a kísértőtől, hogy majdnem föladtam. Azt hittem, vége a világnak. De a Szentlélek segítségével megtaláltam a kiutat” – teszi hozzá a már háromunokás, boldog nagypapa.

BESZÉDES SZÍNEK

Levente Péter az ötvenhatos „hazaáruló ellenforradalmár” édesapja miatt ugyan nem tanulhatott tovább a Színművészeti Főiskolán, ám a Teremtő és Szabó Attila rendező jóvoltából mégis az ország

„Amikor tizennyolc évesen a fővárosba kerültem, édesapámtól kaptam egy kalapot. A kalap azóta számomra az otthont is jelenti, tulajdonképpen a »háztetőmet magammal viszem«. A színeknek negyvenéves koromig nem volt nagy jelentősége, leszámítva, hogy a zöld volt a kedvencem. 1983-ban egy pénteki napon megtudtam, hogy Marcikánkat át kell adnunk a Teremtőnek, én másnap pedig Szolnokon tetőtől talpig hófehér ruhában léptem fel egy gyermekrendezvényen. Attól kezdve számomra a fehér a gyász

KÉPKOCKA A JÁRATLAN UTAKON CÍMŰ FILMBŐL

Lelki teljesítménytúra

Lélegzetelállító tájakban gyönyörködhetünk a nézőtér kényelmes székeiből a Járatlan utakon című filmet nézve. Mégsem természetfilm képsorai peregnék a vásznon. Ez az ízig-vérig francia mozi ennél sokkal izgalmasabb, mind emberileg, mind szellemileg többet ad: a főhős vándorlásának és belső utazásának is részesei lehetünk.

Járatlan utakon. Francia film. Főszereplő: Jean Dujardin. Írta: Sylvain Tesson. Rendezte: Denis Imbert.

Pierre, a történet főszereplője sikeres író. Szakmailag és magánéletileg egyaránt a lába előtt hever Párizs. Egész életében kereste az extrém élményeket, a fergeteges bulikat, a gyönyörű nőket és mindezek közben önmagát is. Szabad madárként a saját szabályai szerint élt, és így is választotta maga mellé „úti” társait, ha pedig veszélyeztetve érezte a függetlenségét, egyszerűen továbblépett.

Ám egy adrenalinban és alkoholban is gazdag este megváltoztatja az életét. Szokásához híven a rá jellemző vagánysággal az ereszen felkapaszkodva, az ablakpárkányon átmászva közelítene meg barátjának a lakását – ám ezúttal a mélybe zuhan. Nyolc méter magasból a földre esve szinte minden csontja eltörik. A kómából magához térve kiderül, hosszas rehabilitációra lenne szüksége, de ő barátainak és orvosainak tanácsa ellenére

úgy dönt, hogy nagy útra indul: Provence-tól egészen a Mont-Saint-Michel-szigetig átszeli Franciaországot. Nem hagyományos turistautakon, hanem elfeledett, járatlan ösvényeken, mezőkön és hegyeken, a legbarátságatlanabb és a legszebb vidékeken gyalogol ezerháromszáz kilométert, egyedül.

A Sylvain Tesson francia író és utazó valós eseményeken alapuló története alapján készült *Járatlan utakon* című mozi a természethez való (újra)kapcsolódásról, az önmagunkkal való szembenézéssel és az ezt követő önismeretre jutásról, az akaratéről, a gyógyulási folyamatról, az egészséges emberi kötődésekről és természetesen az újrakezdésről szól. A főszereplő, az Oscar-díjas Jean Dujardin az alakításával végig fenntartja a figyelmet. Laza eleganciával hozza az aranyifjút éppúgy, ahogyan a fizikailag és lelkileg is

megettört, de még így is sármos, ám már sokkal inkább befelé figyelő túrázó.

A filmet már csak azért is érdemes megnézni, mert Pierre-rel együtt lenyűgöző – általunk talán sosem bejárható – tájakon barangolhatunk. Ugyanakkor lehetőséget kapunk elgondolkodni a saját életünkön: hova tartottunk eddig, és mi az, amin éppen itt lenne az ideje változtatni; hogyan rendezzük magunkban a kapcsolatainkat – élő vagy elhunyt – szüleinkkel, rokonainkkal; hogyan engedjünk el olyan dolgokat, amelyek nem építik az életünket és a jövőnket, hanem visszarántanak a múltba.

Önismereti útkeresőknek vagy már úton lévőknek erősen ajánlott ez a franciás humorral átszótt filmalkotás, amely a mai köz- és magánéleti küzdelmeinket is hűen ábrázoló, mélyeszántó és felemelő moziélmény.

■ K. B.

Lépj – hogy egyensúlyban légy!

Mozgással a „Szentlélek templomáért”

A Biblia szóhasználatában a test is, a lélek is az egész embert jelenti. Ezek elválaszthatatlan egységet alkotnak, az öröm és a fájdalom megtapasztalásának is színterei. Jézus testi és lelki bajokat egyaránt gyógyított. Isten ígérete, hogy egykor romolhatatlan testben élhetünk tovább... Mindebből látszik, hogy a testünk gondozása, karbantartása ugyanolyan fontos, mint a lelkünké, és komoly felelősséget ró ránk. Riportunk megszólalói életvitelükkel, szabadidős tevékenységeikkel bemutatják, hogy az egészségünkért való felelősségvállalás nemcsak a szintfelmérő testnevelésórákon, a stopper szorításában, acélakarattal és spártai szigorral, hanem egészen szabadon, jókedvvel is történhet.

Kiss Miklós nagyapja Budán lakott, az ablakából rá lehetett látni a hegyekre: „Nagyon jól ismerte a budai hegyeket, és nagyon szépen tudott mesélni az ottani kirándulásairól. Volt egy túrabotja, teleszőgelve fém túrajelvényekkel, ezt is titokzatosnak láttam” – idézi fel meghatározó gyermekkori élményét a nyugalmazott mosonmagyaróvári esperes, aki maga is nagyapjának a nyomdokaiba lépett: évtizedek óta hegyjáró ember.

Bogdányi Mária győri egyetemi lelkeszt, a Széchenyi István Egyetem Apáczai Csere János Karának mentálhigiénés lelkigondozóját külföldön értük el. A bajországi ökumenikus találkozó résztvevői éppen egy háromórás zárandokútra készültek. Beszélgetésünk közben – jó

szokásához híven – sétált, bár ezúttal a nordic walking botja nélkül. A „skandináv gyaloglás” oktatásához már több évtizede megszerezte a jogosítványt, és sokaknak sikerült általa – orvosi javaslatra – elsajátítania az ízületkímélő, egész testet mobilizáló technikát.

Németh Zoltánnak, a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodája Gyülekezeti és Missziói Osztálya vezetőjének a sporthoz való viszonya nem éppen átlagos. Amint mondja, saját maga számára is rejtélyes és titokzatos dolog, miként lett túrázó és kerékpáros. Húszéves koráig csak rejtett formában mutatkozott meg autoimmun betegsége, ennek tünete volt többek között – jöttek rá a diagnosztizáláskor –, hogy a testneve-

FOTÓ KISS MIKLÓS ARCHIVUMBÓL

Kiss Miklós

lésórákon lassabb, kevésbé eredményes volt, mint társai, vagy ahogy ő fogalmaz, „az utolsók után kullogtam”.

Hogy mennyire az utolsókból lesznek az elsők, azt a lelkész sporttörténete jól példázza. Már fiatalon ráérezett ugyanis az erőfeszítésnek, a küzdelem folyamatának és a célba érkezésnek az öröme: „Magam sem értettem, hogy ha egyszer nem megy, miért erőltetem. Utólag döbentem rá, amikor a betegség már aktivizálódott, hogy ez valami benső vagy főlő sugallat volt.” (Betegségének alap karaktere ugyanis, hogy megfelelő karbantartás híján beszűkíti a mozgásképességet.)

Németh Zoltán gimnazistakora óta kerékpározik, és járja a természetet. Ez utóbbi szabadidős tevékenységét gyakorolta – még a pandémia előtt – szervezett, közösségi formában is, ezért hívta életre a Termeszt, vagyis a Természetjáró Evangélikusok Szövetségét. „Az életről való felfogásom szerint egy ilyen, legalább kétnapos alkalomban hiánytalanul benne van szinte minden, ami fontos: az egymáshoz való alkalmazkodás tanulása, az eszmecsere gazdagító hatása, a közös áhítat a természetben.” Azóta is sokan emlegetik a Termesz- napokat, és sokan várják a folytatást... ▶

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ

A felső-ausztriai Attersee

Németh Zoltán

KELJ FEL!

„Ma az emberek nagy többsége éjjel fekvő helyzetben alszik, aztán nappal ül: irodában, számítógép, tévé előtt. Nézzük a meccset vagy az olimpiát a fotelből, büszkék vagyunk a magyarokra, de hetek óta nem tettünk egy lépést sem...” – fogalmaz Bogdányi Mária a ma emberének hétköznapi, egyúttal természetellenes életformájáról. Állattartó, növénytermesztő őseink egykori életvezetése kapcsán az egyetemi lelkész megjegyzi: „Ha lett vol-

na lépésszámláló órájuk, egész biztos napi tíz-tizenöt kilométert jelzett volna.” A napi gyaloglásmennyiség kihatással volt az akkori emberek emésztésére, légzésére, érrendszerére – hívja fel a figyelmet.

Az életmód-tanácsadói minőségét is munkájába építő lelkigondozó elsőként a napi mozgás visszaépítését javasolja. „A séta, a gyaloglás mindenkinek kivitelezhető, sétálni mindenki tud, és nem utolsósorban ingyen van.” A szakember szerint fizikailag és mentálisan is nagyon

fontos a kimozdulás: „Lehetetlen úgy elindulni egy új cél felé, hogy közben ülök, nem mozdulok. Ha bármiféle mentális, csak apró megingásai is vannak az embernek, a legjobb, ha fogja magát, elindul, és megy fél órát az egyik irányba, aztán megfordul, és visszafelé is.” Naponta végezve ezt a gyakorlatot a tapasztalatok szerint már egy hét alatt lehet érezni az életminőség-javító hatást.

Emellett – hangsúlyozza Németh Zoltán – úgy vagyunk teremtve, hogy lelki-leg-szellemileg is mozognunk kell, mert különben apatikus-leépülő folyamat veszi a kezdetét. „Jöjj, és kövess engem!”: Jézusnak az *Újszövetségben* legalább tizenkét-szer elhangzó hívásában is benne van a fizikai aspektus – mutat rá a gyülekezeti és missziói osztály vezetője. Felszólítás a mozdulásra: állj föl, hagyj mindent, és gyere utánam! Az elindulás mindig egy ellenérőnek való nekifeszülés, mert a követést sok minden gátolja – állítja Németh Zoltán. Ebbe a küzdelembe – az elindulásba és men(etel)ésbe – újra és újra, nap mint nap bele kell állni.

MEGHÍVÁS, MEGKÜZDÉS ÉS MEGÉRKEZÉS

Kiss Miklós a teológus korából, a hetvenes évek második feléből, barlangász-időszakából hozott egy történetet. Akkor még – a mai modern fejlámpák és elektromos lámpák híján – karbidlámpákat használtak a barlangászok.

Termesz-túra a Pilisben

„A Bükkben a Pénz-pataki-víznyelő-barlang egy aktív vizes barlang. Amikor visszafelé jöttünk, a kijárat felé, a vízfolyással szemben kellett kúsznunk. Sorban aludtak el a karbidlámpák – hatan vagy nyolcan lehettünk –, és már csak egyetlen égő lámpánk volt. Ha az kialszik, akkor se ki, se be, meg kellett volna várnunk, míg a teljes sötétségből kimentenek bennünket.” Végül az utolsó karbidlámpa kitarzott, és – Isten segítségével – kijutottak.

Ehhez a barlangi „szabadulástörténethez” elemeiben és mondanivalójában is illeszkedik Németh Zoltán meghatáro-

És hogy mit ad a természetjárás? A Bécsi-Alpoktól szinte karnyújtásnyira lakó lelkes szerint a testi-lelki feltöltődés mellett élmény- és ismeretszerzés. „Fogom magam, veszem a hátizsákom, és a hegyek felé veszem az irányt. Aztán más emberként jövök vissza.” Legutóbb Felső-Ausztriában, a Salzkammergutban túrázott: „Az Attersee egy mesés szép, festői tó, gyönyörű, tiszta vízzel, amelyben tükröződnek a magas hegyek. Az ember leül a tó partján, és körbenézve megállapítja, ilyet csak Isten tud létrehozni. Ilyen környezetben lehet elmélkedni, megnyugszik a lélek...”

– Gyerek- és kamaszkoromban persze frusztrált, mostanra viszont letisztult bennem: a betegségemből adódó hátrányom arra tanított meg, hogy nem másokkal kell versenyznem, hanem saját magammal. Nem mások eredményeit kell felülmúlnom, hanem a saját gyengeségeimen úrrá lennem.”

Bogdányi Máriának a saját bevallása – és a számtalan felsorolt képzés, tréning, kreatív tevékenység tanúsága – szerint életprogramja az élethosszig tartó tanulás. A négygyermekes édesanya végzett életmód-tanácsadó és -terapeuta, valamint diákreaxációs képzést, legutóbb pedig (a keresztyén spiritualitással maradéktalanul összeegyeztethető) autogén tréninget tanult, melyet – a lelki egészségvédelem elnevezésű, kétkredites, bármely szakos egyetemista számára szabadon választható tantárgya mellett – már kis csoportban és egyénileg oktat is az egyetemen. Számtalan eszközhöz tud nyúlni tehát, amikor hozzá fordulnak.

A mentálhigiénés szakember elárulja: a kimozdulás minden területen nehézkessé vált. Nem csak istentiszteletre nagy kihívás hívogatni a fiatalokat, az általános egyetemi közösségek – a sport mellett például az énekkar és a színhátszó szakkör – is nagyon visszaszorultak: „A problémák nagy része a kapcsolódás nehézségeivel hozható összefüggésbe. Nem nagyon van emberük a mai fiataloknak, akivel beszélgethetnek.”

Az egyetemi lelkész mindig fontosnak tartotta a test-lélek-szellem egységét, az ember holisztikus szemléletét. „Nem tudok csak a fejemmel hinni. Ahhoz, hogy áldott állapotban legyünk, nem elég, hogy higgyünk, és olvassuk a Bibliát, fontos az is, hogy a természettel a lehető legnagyobb egyensúlyban próbáljuk megélni az életünket.”

Az egészséges életnek – a rendszeres és kiegyensúlyozott táplálkozás, a megfelelő mennyiségű és minőségű alvás és a napi mozgás mellett – része annak belátása is, hogy bizonyos dolgokra egyáltalán nincs szükségünk – hívja fel a figyelmet Bogdányi Mária. A túlhajtott világot részben mi magunk generáljuk – állítja. „Nem kell nekünk mindenben futni a többiek után, nem kell ezt a kívülről ránk kényszerített tempót fölvenni.”

Lehet ellenben önként és jó szívvel elmozdulni – egy örömtelibb, elevenebb, teljesebb élet felé.

■ KINYIK ANITA

FOTO BOGDÁNYI MÁRIA ARCHÍVUMÁBÓL

Bogdányi Mária

zó élménye. Ő egy látássérült futó, illetve a – szimbolikusan is értelmezhető – paralimpiai sportág megismerése során fontos igazságra talált rá: a látássérült futónak amellelt, hogy teljes erőbedobással küzd, teljesen rá kell hagyatkoznia a segítőire. Ő is, és a segítő is száz százalékig benne van a folyamatban, jelen van az úton, ahogy Isten is száz százalékig jelen van az életünkben megtartóként – de nem helyettes erőfeszítőként: „Isten egészen nekünk adja magát Jézusban, és ez arra hív, biztat, szabadít fel minket, hogy mi is egészen valónkat adjuk neki.”

Saját határainak feszegetése mindig jellemző volt Németh Zoltán sportolói attitűdjére. Kiss Miklós is hasonló motivációról számol be. Amíg a gyermekei kisebbek voltak, együtt ment kirándulni a családjával; most, hogy már mind a két lánya önálló életét éli, ketten túráznak a feleségével. Illetve ha nehezebb szakasz van, akkor a nyugalmazott lelkész egyedül vág neki: „Kipróbálom, mennyit bírok még” – fogalmaz.

Prédikációiban is sokszor tudott ihletett meríteni túraútjaiból, emellett pedig szívesen volt a gyülekezetet túravezetője is. Emlékezetes közös kirándulás volt például, mikor Dobogókőről a Rám-szakadékon keresztül sétáltak le a Dunáig, vagy amikor a Bakonyban, a Cuha-patak völgyében kirándultak.

NEM VERSENY!

Németh Zoltán az aktív életre indulásnak két csapdáját látja: az egyik, ha el sem indulunk, és a fogyasztói társadalom kipárnázott, passzivitásra, nemtörődömségre csábító (és degradáló) valóságának hiszünk, amely azzal a veszéllyel fenyeget, hogy a saját életünkben (nemhogy felebarátunkéban) sem veszünk részt. A másik a teljesítmény- és sikerorientáltság, amely pedig az örömet veszi el.

„Így, öregedő fejjel hálás vagyok az Úristennek azért, hogy egykor a sportversenyeken én csak az »esélytelenek nyugalmával« indulhattam – mondja.

Kántorok hűségese szolgálatban

A Magyarországi Evangélikus Egyházban lényegében nincsenek kántori állások. Ezért a gyülekezetek nagy részében a zenei élet a vasárnapi istentiszteletek organistaszolgálatára korlátozódik, melyet többségében önkéntesek végeznek – munka, tanulás, család mellett, legfeljebb jelképes tiszteletdíjért. Nyár eleji lapszámunkban négy, évtizedek óta hűségesen szolgáló kántort mutatunk be, akik elhívásukról vallanak.

Csehné Szeker Anikó
Cegléd

Zenei tagozatos általános iskolába jártam. Hétévesen kezdtem zongorázni, majd kilencévesen mentem először a főtí kántorképzőbe. Az akkori ceglédi kántor, Péntek Lajos szerette volna a kántori szolgálatot továbbadni, így lelkészünk és a család buzdítására próbáltam ki magamat az orgonánál. 1983-ban Ceglédhez csatolták Tápiószelét és Farmost. Abban az időben Ribár János volt a lelkészünk, aki szívesen fogadta, hogy a szórványokban tudok kántorkodni. Nekem akkor, tizenhárom éves koromban kezdődött a szolgálatom, ami azóta is, negyven éve tart: ha Cegléden szólnia kell az orgonának az istentiszteleteken – legyen az hétköznap vagy vasárnap –, ott vagyok.

Az elmúlt években – még akkor is, amikor a fiam kicsi volt – úgy kellett alakítanom az időmet, a nyaralást és a családi programokat, hogy az istentiszteleteken mindig ott tudjak lenni. Egy enyire kötött időrendhez nehezen alkalmazkodik a következő generáció, ezért aggódom az utánpótlás miatt. De ha a gyülekezetben több kántor lenne, a szolgálat is eloszlna.

Mivel a gyülekezeti tagok közül egyre kevesebben ismerik az énekeket, azzal a tanáccsal látnám el az új kántorokat, amivel Kiss János – a kántorképző akkori vezetője – gyerekkoromban utamra indí-

tott: legalább az énekek első versszakát, de lehetőleg a többit is énekeljük együtt a gyülekezettel, mert, mint tudjuk, „aki jól énekel, kétszer imádkozik”.

Károly Katalin
Vecsés

Zeneszerető családba születtem. Négyévesen kezdtem zongorázni, miután a szüleim, nagy áldozatot hozva, pianinót vettek nekem. Édesapám – aki esküvős zenekarban játszott – tanított meg kottát olvasni. Versenyeket nyertem, az osz-

tályársaimból kamarakórust szerveztem, tanító néni akartam lenni.

Tizenegy éves korom óta vettem részt a főtí kántorképző tanfolyamain, tizenhárom évesen már orgonáltam. Lelkészünk, Marschalkó Gyula kezdeményezésére ekkor kezdtem az istentiszteleti organistaszolgálatot. Akkori kántorunk, Balla Zsuzsa jó pedagógiai érzéssel először csak egy éneket, majd egyre több feladatot bízott rám: ő a példaképem a kántorságban.

Bár a főtí tanárom, Trajtler Gábor szerette volna, ha komolyan az orgona felé fordulok, különböző okok miatt sem énektagozatos gimnáziumban, sem konzervatóriumban nem sikerült továbbtanulnom; végül egészségügyi szakközépiskolába jártam. Megszereztem a kántori oklevelet Fótton; később munka mellett tanítóképző főiskolát is végeztem.

Egy évig képesítés nélkül tanítottam egy általános iskolában éneket és rajzot. Utána beadtam a jelentkezésemet a Zeneakadémiára, karvezetés szakra. De az akkori udvarlóm nem támogatta a továbbtanulást, így végül nem mentem el a felvételire; végül a korlátozásai miatt a kapcsolat is megszakadt.

KÉPEINK ILLUSZTRÁCIÓK - FOTÓK: MAGYARI MÁRTON

Fogászatot kezdtem dolgozni, és továbbra is rendszeresen kántorizáltam. Nem volt könnyű, mert a gyülekezetben rajtam kívül szinte nem volt gyerek és fiatal, és nyomasztani kezdett az állandó kötöttség. Így amikor huszonnégy éves koromban férjhez mentem, abbahagytam a szolgálatot. De hamarosan megkerestek, hogy nem orgonálnék-e esti miséken: így néhány évig kipróbáltam a katolikus kántorságot is. Később visszatértem az evangélikus gyülekezetbe; az utóbbi évtizedekben aktívan részt veszek a közösség életében. Az évek folyamán sok tanítványom volt: az egyik most éppen katolikus kántorként dolgozik.

Tapasztalataim alapján vallom: ha sikerül átlendülni a kezdeti nehézségeken – hiszen tizenéves korában senkinek nincs kedve gyakorolni, viszont befektetett energia nélkül nincs eredmény –, akkor a zene megmarad örömmel, és mindig segít talpra állni a nehéz időkben.

Asszonyi Flóra

Szentendre

Énektagozatos általános iskolába jártam; elég későn, negyedikes koromban kezdtem zongorázni. Hetedikesként másik iskolába kerültem, akkor kiderült, hogy eléggé hézagosa a szolfézsstudásom, ezzel az elmaradással azóta is küzdök.

Konfirmáló lelkészem, id. Szentpétery Péter tudta, hogy zongorázom, ezért szólt, hogy elmehetnék a főtí kántorképzőbe. Szép nyarakat töltöttem ott a kilencvenes évek elején; akkor nagyon megerősödött a hitem, és eldöntöttem, hogy egyházi gimnáziumba jelentkezem.

A gyülekezetben Ásztainé Abaffy Katalin volt a kántor: ő vezetett be a kántorizálás rejtelmibe, máig emlékszem, hogyan énekelt a harmónium mellett. Először csak egy éneket bízott rám, később egyre többet. Amikor már önállóan végeztem a szolgálatot, Péter bácsi – igazi lelkipásztori attitűddel – úgy választott éneket, hogy tekintettel volt arra, mit tudok eljátszani. Kislány voltam,

a sok idős közt egy gimnazista: tenyerém hordozott a maroknyi gyülekezetet.

1992-től jártam a Deák Téri Evangélikus Gimnáziumba, a rendszeres kántori szolgálat által pedig megmaradtam a templomban.

A három gyermekem születése után kilenc évig otthon voltam. 2013-ban éreztem azt, hogy jelentkezni kell az Evangélikus Hittudományi Egyetemre. Sorsszerű az időbeli egybeesés: a saját elhatározásomból mentem tanulni, de közben kiderült, a gyülekezet igénye is az, hogy legyen hitoktató. Akkor vezeték be az iskolai hit- és erkölcsant, így rögtön el is kezdtem tanítani.

Néhány éve, amikor orgona épült a templomunkban, sokat segített Zászkaliczky Tamás orgonaművész: tanácsokkal és kottákkal látott el. Minden nyáron lendületet kapok a kántori szolgálatomhoz Fóton, a továbbképző tanfolyamon.

Visszatekintve látszik, milyen fantasztikusan egymásra épül mindaz, ami velem történt. Ez egy kicsit olyan, mint régen a kántortanítóság: hittanosokkal foglalkozom hét közben, vasárnap pedig a templomban, az orgona mellett találok. A múltkor meghatóan összekapcsolódott múlt és jelen: Ásztai Kati néni unokája jött oda, aki az én volt zongoratanáromnál tanul.

Munka, család, kántorság – bár sokszor fárasztó mindezt összehangolni, el nem tudnám képzelni, hogy a kántori szolgálat kimaradjon az életemből.

Hollóné Kovács Márta

Óbuda

Apai őseim Erdélyben nemzedékekre visszamenőleg kántortanítók voltak. Édesapám iparművész asztalosként dolgozott, de mindennap odaült az otthoni harmóniumhoz: nekem természetes volt ez. Tíz évvel idősebb nővérem, Jutka az ölébe ültetett, és fújtatott, én pedig három-négy évesen játszottam az ismert egyházi énekeket. Ő kezdett tanítani – bár zeneiskolába is jártam rövid ideig –,

majd felkészített a konziba, orgona és zeneszerzés szakra. Olvastam a *Tamás-templom karnagyát* – Bach regényes életrajzát –, és mondtam, hogy karvezető is akarok lenni. Mindkettő sikerült: orgona a konziban, karvezetés a Zeneakadémián.

Gyerekkoromban kevesen merték vállalni Budapesten a kántori szolgálatot. Jutka több templomban játszott rendszeresen. Hétéves voltam, amikor rám bízta a kimenő darabot, nyolcéves, mikor az első korált. Mellette biztonságban éreztem magam; ő lett a példaképem. Egy ideig együtt mentünk, később már én is önállóan szolgáltam. Óbudára Görög Tibor lelkész hívott: 1979 nagyhatéban kerültem oda, negyvennégy éve. Az orgonálás mellett jó néhány évig kórust is vezettem.

Zeneiskolákban tanítottam zongorát, korrepetíciót, szolfézszt. Pécelen Bálint Józseffel, az akkori igazgatóval orgona tanszakot is alapítottunk; én vettem oda a hangszeret. Ökumenikus község, nyolcféle gyülekezet: mindenki hozzám küldte tanulni a kántorjelöltjét.

Jóska nagytarcsai gyülekezeti kórusával, a Jubilatéval többször énekeltünk közösen. Sokat kaptam tőle, példa volt számomra: az ő próbáin az éneklés és a lelki tartalom együtt volt jelen.

A Covid óta zajzoni csángó gyerekeket tanítok orgonálni online. Az Óbuda és Hétfalu közti testvérgyülekezeti kapcsolat nyomán jött ez az igény, mivel ott nincs lehetőségük zenetanulásra. A kislányok már főtí tanfolyamokon is részt vettek, és szépen haladnak.

Vallom, hogy kántorként orgonajátékunkat a személyes hitünk tölti meg tartalommal, ez pedig igényes előadásban valódi istencsüretté válik.

■ *Lejegyezte: ECSEDI ZSUZSA*

Le kell menni emberbe!

Aki otthonosan mozog a nyolcvanas évek elejének rockzenéjében, tudja, hogy rossz a cím: a dal, amelyből idéztem, a refrénben így szól: „Le kell menni kutyába!” (Hobo Blues Band: *Kopaszkutya*) Nem véletlenül változtattam meg a sort, bár az eredeti mondatban rejlő önrónia is megér egy cikket, egyszer majd megírom. A mondat lényege most a „le kell menni” gondolata.

FENNKÖLTEN A TRÓNÁL

Ez azért jutott eszembe, mert nemrég egy istentiszteleten egy olyan dicsőítő éneket énekeltünk, amelyet már húsz éve nem hallottam. Jó volt a dal nyomán átélni azt a régi hangulatot, az emlékek felébredését, de a szöveg miatt felemás érzéseim voltak. Úgy éreztem, nem tudom teljesen átadni magamat a dalnak – és érdemes ennek az érzésnek utánanézni.

Az ének a *Jelenések könyve* alapján íródott; a száznegyvennégyezer megdicsőítő ott áll a Bárány trónjánál, és énekl: Glória, halleluja! Eszem ágában sincs ironikusan

lefitymálni ezt a dalt, mégis idegennek éreztem. Miért? Talán mert túl fennkölt, túl magas nekem. Szégyen, nem szégyen, nem vagyok olyan emelkedett, mint ez a dicsőítő ének. A kérdés, hogy ez baj-e.

SÜLLYEDÉS

Irodalmárok hívták föl a figyelmemet arra, hogy ez általános jelenség a kultúránkban: egyre lejjebb van a horizont, egyre kevésbé szeretjük az emelkedettséget. Az ókor ránk maradt irodalmi alkotásai, mítoszai istenekről és félistenekről szóltak; a középkor legfontosabb történetei szent emberekről, akik tetteikben Istent idézik meg; a klasszicizmus az ideális embert keresi; a romantika hősei valamilyen magasztos eszméért küzdő személyek; a realizmus hősei viszont már olyanok, mint bármelyikünk. És ha a 20. századot nézzük, megjelenik az ember alatti ember: Franz Kafka Gregor Samsája, aki féreggé változik, de talán idetartozik az a dal is, amelyet már idéztem, amely szerint „le kell menni kutyába”.

Persze ez nem ilyen mechanikus. Az Őszövétség például kínosan vigyáz arra,

hogy egy hőse se legyen feddhetetlen: Nőé részeges; Ábrahám gyávasága miatt a felesége majdnem a fáraó ágyasa lesz; Jákób neve eleve azt jelenti, hogy csalo; Dávid király szoknyabolond, és emiatt gyilkossá is válik. De ez a sok rossz tulajdonság mind bizonyágtétel: nem ők voltak nagyok, erősek, hanem az az Isten, aki mögöttük áll. És persze a középkor szentekről szóló legendái mellett ott voltak az árnyékban Villon versei is. És fordítva: ma is vannak emberfeletti hőseink, gondoljunk csak a Marvel- és a DC-univerzumra [*kitalált univerzumok, amelyek szuperhősfilmeknek és -képregényeknek szolgálnak helyszínül – a szerk.*]. Ennek ellenére nagyjából igaz ez a süllyedés.

Istenek, félistenek, szentek, romantikus hősök, átlagemberek, ember alatti emberek – mintha valóban egyre lejjebb és lejjebb szállna a tekintetünk. Nem tudunk mit kezdeni a főlény magasodó hősökkel. Úgy vagyunk velük, mint Petőfi a Kárpátokkal: csodáljuk őket, de nem szeretjük.

LEHÚZNI A PORBA?

Sokan szomorúnak tartják ezt a lefelé tartó ívet. Már nem tudunk fennköltnek lenni. Élvezettel csámcsogunk a bulvárlapok cikkein, amelyek a híres emberek hálózobatikairól rántják le a leplet: lám, ők is csak olyanok, mint mi vagyunk! Sőt rosszabbak. Mintha egy csodálatos hangversenyből annyi maradt volna meg bennünk, hogy a koncert végére átizzadt a karmester hónalja...

Hol marad a ragaszkodás a tiszta, eszményi világhoz? Miért kell mindent lerángatni a porba? Talán csak nem hiszünk, hogy saját kisszerű életünket akkor tudjuk értékelni, ha bebizonyítjuk, hogy úgyis mindenki ilyen? A nyolcvanas évek nagy slágere, a *Júlia nem akar a földön járni* [Napoleon Boulevard zenekar – a szerk.] szerint ha már mi magunk szállni nem tudunk, kövel dobáljuk a szárnyaló Júliát... Ilyen kődobálók lennénk?

SZÍVMAGASSÁGBAN

Csakhogy nem biztos, hogy ez az „alaszállás” mindenképp elaljasodást jelent. Zrínyi Miklós, a költő és hadvezér a *Szigeti veszedelemben* az önfeláldozás példájaként saját dédapját, a hős katonát állítja. Számunkra az önfeláldozás hőse a kis Nemecek, aki életét adja a grundért. Ez baj? A *Himnusz* költőjének a hazáról az érett búzamezők, a hatalmas tér jut eszébe. Radnótinak bő száz évvel később a *Nem tudhatom...-ban* az a kis kő, amelyre iskolába menet babonából rálépett, hát ha nem felel aznap... Ma ez utóbbit tartjuk a legszebb hazafias versnek. Amikor a szerelemre gondolok, nem a középkori trubadúr verse zsong bennem az elérhetetlen, légiés nőről, hanem Utassy József verse (*Fákat altat a szél*):

*Fákat altat a szél,
álmos lombú fákat,
S én most ébredék rá:
nagyon szerethetlek,
ha már a sálam is
intetet utánad.*

Ugye nem baj? Nem baj, ha az, amit igazán szépnek, tisztának érzek, az nem magasan fölöttem van, hanem szívmagasságban? Magyarságom kisebb, ha a *haza* szóról nem a széles róna jut eszembe, hanem kamaszkorom kedves és fájdalmas helyszínei, az első csók, a nagy sétálások, nagy beszélgetések helyszínei? Kevésbé

szeretem a páromat, ha nem patetikusan, hanem szeretve, kissé csipkelődve szólok hozzá?

Nagyon szeretem Karl Heinrich Wagerl mondatát: a nagy tüzek világítanak, de a kicsik melegítenek. Én pedig örülök, hogy Isten ennyi kis melegítő tábortűzzel rakta tele életemet.

ISTEN MELLETTEM

És vajon kevésbé szeretem Istent, ha nem fennköltten szólok hozzá? Ha nem a hatalmas mennybéli tömegben, hanem az utolsó vacsora meghittségében találkozom vele? Hiszen maga a tény, hogy Isten Jézusban emberré lett, éppen ezt a leszállást jelzi: szemmagasságba került az, akire eddig csak alulról tekinthettünk föl. Jézus maga mondja: imádságotok ne legyen patetikus, ömlengő – szóljatok Istenhez úgy, olyan

egyszerűen, mint a legközelebbi szeretteitekhez, például apátokhoz. Ebből született a világ egyik legrövidebb és legegyszerűbb imádsága, a *Miatyánk*.

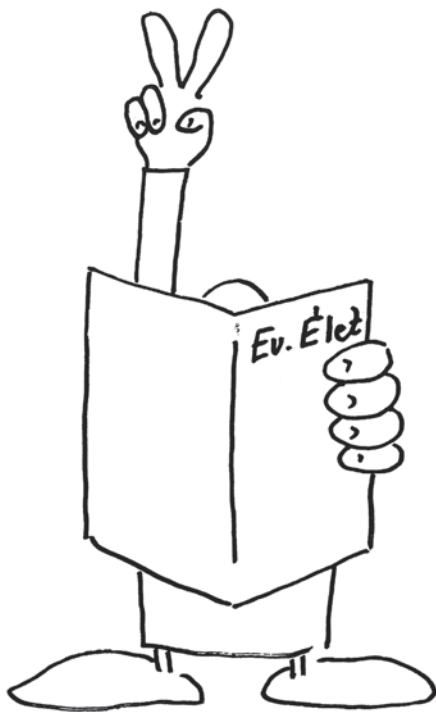
Nem kell lemenni kutyába. Nem kell mindent kiröhögni, mindent lehúzni a sárba. A jézusi alaszállás nem lealacsonyodást jelent, bár ő a végletekig viszi: a bűnözőknek járó legundorítóbb haláláig lemegy. De éppen azért, hogy nekünk már soha ne kelljen átelnünk az ember alatti létet!

Lejön, hogy felemelje tekintetünket. Mindent a sárba vonzani vagy félni attól, hogy elhagyjuk a magasztos, pátoszos nagyságot – mindkettő a vakság jele. Isten emberré lett. Ne a végtelen égben és ne a piszkos porban: mellettünk keressük!

■ HEGEDŰS ATTILA

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ - FOTÓ: DPA

BIBLIAI TOTÓ

Rejtvényünk ez alkalommal Illés prófétának a Királyok első könyvében olvasható történetéhez kapcsolódik. Megfejtését az Evangélikus Élet szerkesztőségének postacímére (1085 Budapest, Üllői út 24.) vagy az evelet@lutheran.hu e-mail-címre várjuk június 26-ig. A helyes megfejtést beküldők között Prodán Márta Felettem az ég című könyvét sorsoljuk ki. Kérjük kedves rejtvényfejtőinket, hogy a telefonszámukat is tüntessék fel a megfejtés mellett.

I. Mit jövendölt Illés Aháb királynak, ami miatt el kellett rejtőznie a Kerít-patak partján?

- 1 a filiszteusok le fogják győzni őket
- 2 addig nem lesz sem harmat, sem eső, amíg Illés nem mondja
- x az Úr leánygyermekkel fogja megáldani őt

II. Hogyan jutott táplálékhoz Illés a rejtőzködése során?

- 1 hollók hordtak neki húst
- 2 manna és fűrjek potyogtak az égből minden reggel
- x a patakából kifogott halat ette

III. Mit kért a sareptai özvegytől, amikor találkozott vele?

- 1 rejtse el őt Aháb király katonái elől
- 2 adjon neki vizet, hogy inni tudjon, és kenyeret, hogy enni tudjon
- x adjon neki szállást egy éjszakára

IV. Mi volt az asszony terve, amikor találkoztak?

- 1 a váltságdíj fejében feladja Illést
- 2 elviszi a fiát a templomba, hogy a papok neveljék fel
- x a marék lisztből és a kevés olajból lepényt süt magának és a fiának, utána úgyis éhen halnak

V. Mi volt az özvegyasszony „jutalma” azért, mert enni adott Illésnek?

- 1 nem ürült ki a lisztesfazeka és az olajoskorsója, amíg az Úr esőt nem adott a földre
- 2 részt vehetett a királyné vacsoráján
- x egy új felsőruhára való vászonanyagot kapott

VI. Hogyan támasztotta fel Illés az özvegyasszony fiát?

- 1 az Úrhoz imádkozott, majd sárral megkenete a fiú arcát
- 2 az Úrhoz imádkozott, miközben háromszor ráborult a fiúra
- x az Úrhoz imádkozott, miután megérintette a botjával a fiút

VII. Melyik hegyre hívta Illés Aháb királyt, Izráel népét, a Baal-papokat és Aséra prófétáit?

- 1 Ararát
- 2 Karmel
- x Gulgota

VIII. Mit kérdezett Illés a néptől a hegyen?

- 1 „Miért építtetek aranyborjút?”
- 2 „Meddig sántikáltok kétfelé?”
- x „Miért hoztátok el az arany ékszereket Jerikóból?”

X. Mit csináltak a Baal-papok?

- 1 kürtöket fújva hétszer megkerülték az oltárt
- 2 esőtáncot jártak
- x órákon keresztül az oltár körül járkáltak, hívták az istenüket, majd szokásuk szerint karddal vagdosták magukat, végül révületbe estek

XIII. Mit parancsolt a népnek Illés, mielőtt imádkozni kezdett?

- 1 vegyék le a sarujukat, mert szent helyen állnak
- 2 öntsenek az oltárra tizenkét vödör vizet
- x építsenek egy aranyborjút az oltár mellé

XIV. Mi történt ezután?

- 1 lecsapott az Úr tüze, és fölemészttette az áldozati állatot
- 2 semmi
- x egy galamb szállt le az égből, és rátelepedett az oltárra

XV. Mi történt a Baal-papokkal?

- 1 lemészárolták őket
- 2 elfutottak
- x újra megpróbálták bemutatni az áldozatot

XVI. Mit üzent Jezábel királyné Illésnek, miután megtudta, mi történt a papjaival?

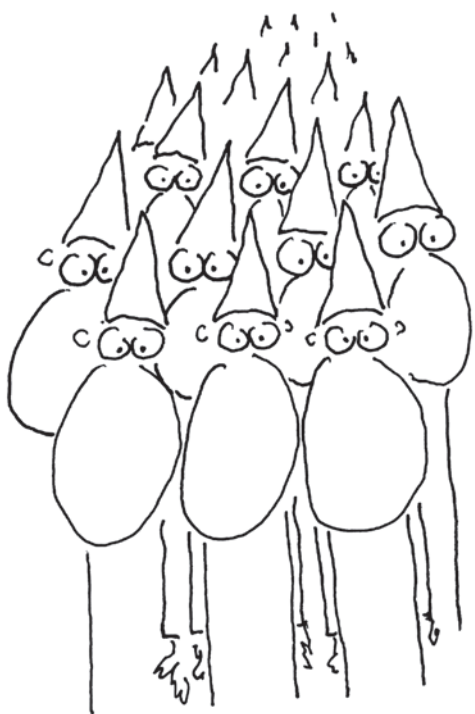
- 1 azonnal jöjjön hozzá, mert ki akarja őt tüntetni
- 2 segítsen megtalálni őket
- x ugyanazt fogja vele csinálni, amit ő tett a papokkal

XVII. Mit kért Illés a pusztában a rekettyebokor alatt az Úrtól?

- 1 rombolja le Aháb király bűnös városát
- 2 vegye el az életét
- x küldjön esőt

XVIII. Ki ébresztette fel őt az álmából?

- 1 a szolgálja
- 2 egy angyal
- x egy holló

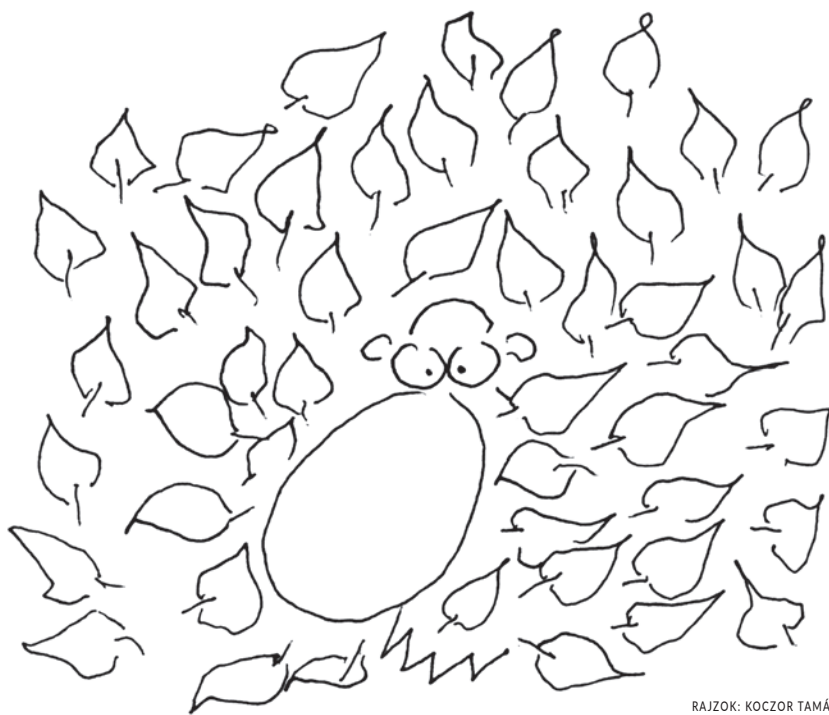

XI. Mi történt ennek hatására?

- 1 hatalmas tűz gyúlt az oltáron
- 2 megeredt az eső
- x semmi

XII. Milyen oltárt épített Illés az áldozati bikának?

- 1 fahasábokból készítette
- 2 kövekből helyreállította az Úr lerombolt oltárát
- x nem épített oltárt

RAJZOK: KOCZOR TAMÁS

Hallhatóan evangélikus!

A Magyarországi Evangélikus Egyház félórása

Kéthetenként
hétfőn, 13.30-kor
a Kossuth rádió műsorán
Interneten: Mediaklikk.hu

Elindult a **Spotify**-csatornánk!

EKME-konferencia. „Eldőlt a szívemben, hogy követem Jézust...” Az érdeklődőket Sundar Singh indiai misszionárius énekének első sorával hívogatja az Evangélikus Külmissziói Egyesület (EKME) ez évi konferenciájára Piliscsabára, a Béthel Evangélikus Missziói Otthonba (Piliscsaba, Széchenyi u. 8-12.). Időpont: július 6-9. Tervezett programok: Döntéseinkről a Biblia fényében • Beszámoló a világmisziói konferenciáról • Missziói körkép (Mozambik, India, Vanuatu, Kenya, Korea) • Katasztrófamentés – bemutató mentőkutyával • Diakónia a gyakorlatban – debreceni Dorkász Szolgálat. Jelentkezés az EKME szervezőtitkárnál az ekme.hirado@gmail.com e-mail-címen vagy a 06-20/824-8308-as telefonszámon (Horváthné Kis Ildikó). Jelentkezési határidő: június 20. Támogatott részvételi díj: 25 000 Ft (további támogatás kérhető).

A **Kötöszo** blogot lutheránusok – újságírók, lelkészek, teológusok és civilek – írják: nem csak evangélikusoknak.

cikkek
 videók
 podcastok
 egyházi aktualitások
 kultúra
 teológiai témák
 társadalmi kérdések

kotoszo.blog.hu

Harang eladó! Új öntésű, 725 kg, G hangú, füles. Érdeklődni: (06) 30/728-8161; www.harangontes.hu.

Apróhirdetés. Ápolónőt vagy váltással ápolónőket keresek Bálassagyarmatra idős, 85. évét betöltött, értelmiségi, a lakásban önállóan mozgó édesanyánkhöz egész napra ottlakással és ellátással. Az ápoló személy részére önálló szoba biztosított. Telefonos elérhetőség: 06-20/224-6786.

Evangélikus istentiszteletek nyaralóknak

A magyar tenger partján vagy kisebb testvéreink közelében tölti a nyaralását? A pihenés idején sem akar lemaradni a vasárnapi lelki töltekezésről és a közösség megéléséről? Összeállításunkban sorra vesszük, hogy a Balaton, illetve a Velencei-tó közelében mikor és hol vehet részt istentiszteleten.

ÉSZAKI PART

Balatonfüred–Dörgicsei Társult Evangélikus Egyházközség

(balatonfuredievangelikusgyulekezet.hu)

Balatonfüred (Bajcsy-Zsilinszky u. 15.): minden vasárnap 9 órákor (a hónap 1. vasárnapján úrvacsoraosztással) • A balatonfüredi Állami Szívkórház ökumenikus kápolnájában: a hónap 1. és 3. péntekén 15 órákor • Alsódörgicse: a hónap 2., 3., 4. és 5. vasárnapján 11 órákor • Felsődörgicse (középső Dörgicse): a hónap 1. vasárnapján 11 órákor • Kisdörgicse: a hónap 2. vasárnapján 15 órákor • Balatonakali: a hónap 2. és 4. vasárnapján 14 órákor • Német nyelvű áhítat: júliusban és augusztusban hétfőn 18 órákor Balatonfüreden.

Keszthely és Környéke Evangélikus Egyházközség

(keszthely.lutheran.hu)

Keszthely: minden vasárnap 10.30-kor • Hévíz: minden vasárnap 16.30-kor • Tapolca: a hónap 2. és 4. vasárnapján 8.30-kor • Sümeg: a hónap 1. és 3. vasárnapján 8.30-kor. Minden hónap 1. vasárnapján úrvacsorai istentisztelet.

Kővágóörs–Révfülöp–Kapolcsi (Sion) Evangélikus Egyházközség

(kovagoors.lutheran.hu)

Badacsonytomaj (evangélikus imaház, június 18-tól): minden vasárnap 8.30-kor • Balatonszepezd (június 18-tól): minden vasárnap 9 órákor • Kapolcs: minden vasárnap 15.30-kor • Kővágóörs: minden vasárnap 11.30-kor • Révfülöp: minden vasárnap 10 órákor • Taliándörögd: minden vasárnap 14 órákor.

Mencshely–Nagyvázsony–Szentantalfa–Zánkai Társult Evangélikus Egyházközség

(mencshely.lutheran.hu)

Zánka: minden vasárnap 8.30-kor • Szentantalfa: minden vasárnap 9.45-kor • Mencshely: minden vasárnap 11 órákor • Nagyvázsony: a hónap 2., 4., 5. vasárnapján 14 órákor • Nemesleányfalu: a hónap 1., 3. vasárnapján 14 órákor.

Veszprémi Evangélikus Egyházközség

(veszprem.lutheran.hu)

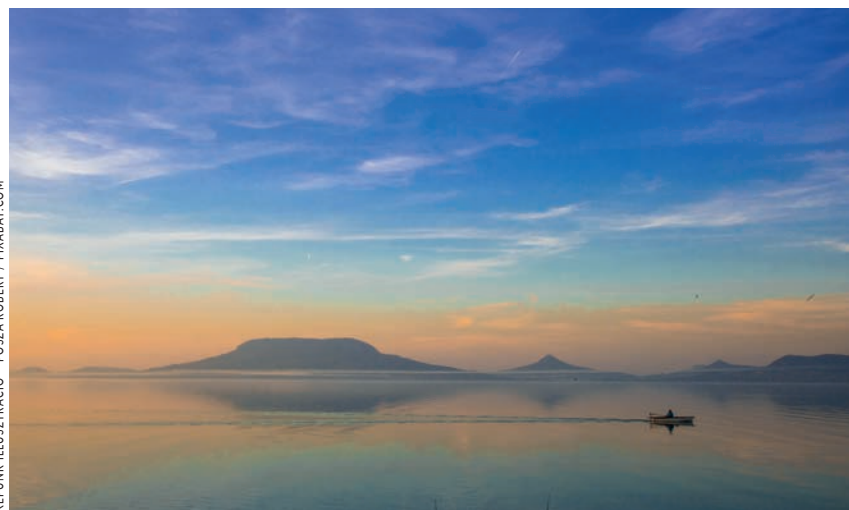
Veszprém (Kossuth Lajos u. 4.): minden vasárnap 10 órákor • Balatonalmádi (Bajcsy-Zsilinszky u. 25.): minden vasárnap 16 órákor.

DÉLI PART

Balatonboglári Evangélikus Egyházközség

(balatonboglari.lutheran.hu)

Balatonboglár: minden vasárnap 11 órákor • Hács: a hónap 2. és 4. vasárnapján 15.30-kor • Balatonlelle: a hónap 1. vasárnapján a református imaházban 14 órákor • Fonyód: a hónap 1. és 3. vasárnapján a protestáns templomban 9.30-kor • Balatonszemes: a hónap 2. és 4. vasárnapján az evangélikus imaházban 9.30-kor • Balatonfenyves: a hónap 2. és 4. vasárnapján – július elejétől szeptember elejéig – a református imaházban 17 órákor • Somogyvámos: a hónap 2. és 4. vasárnapján 14 órákor.

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ - POSZA ROBERT / PIXABAY.COM

Kötcsei Evangélikus Egyházközség

Kötcse: a hónap 2. és 4. vasárnapján 10 órákor • Balatonszárászó: a hónap 2. és 4. vasárnapján 8.30-kor.

Siófoki Evangélikus Egyházközség

(siofok.lutheran.hu)

Siófok: minden vasárnap 10 órákor (a hónap 2. vasárnapján úrvacsoraosztással) • Balatonkenese: a hónap 1. vasárnapján 14 órákor a református templomban • Zamárdi: a hónap 1. vasárnapján 16 órákor az Aradi utcai imaházban • Balatonföldvár: a hónap 2. és 4. vasárnapján 14 órákor a Bajor Gizi Községi Házban (a hónap 4. vasárnapján úrvacsoraosztással) • Balatonvilágos: a hónap 2. és 4. vasárnapján 18 órákor a Club Aliga területén lévő református templomban.

VELENCEI-TÓ

Székesfehérvári Evangélikus Egyházközség

(szekesfehervar.lutheran.hu)

Székesfehérvár: minden vasárnap 10.30-kor • Gárdonyi: júniusban a hónap 1. és 3. vasárnapján, júliusban és augusztusban minden vasárnap a református templomban 9 órákor • Fehérvárcurgató: minden hónap 3. vasárnapján 17 órákor.

■ Összeállította: GALAMBOS ÁDÁM

A legközelebb Istenhez és az egyházhoz

Kutatási eredmények a fókuszban a budapesti gyakorlati teológiai szimpóziumon

Miben különbözik egy norvég és egy magyar konfirmandus? Mit gondolnak a konfirmandusok a saját konfirmációjukról tíz évvel az ünnepi esemény után? A fiúk vagy a lányok a vallásosabbak? A 21. század vajon a digitális egyházak kora? Ezekre és hasonló – izgalmas és égető – kérdésekre keresték a választ azon a nemzetközi gyakorlati teológiai szimpóziumon, amelynek május 24-én evangélikus egyházunk budapesti országos székháza adott otthont.

Siba Balázs

A konferenciát az Evangélikus Hittudományi Egyetem (EHE) és a Károli Gáspár Református Egyetem (KRE) Hittudományi Kara szervezte; az előbbi részéről Pángyánszky Ágnes egyetemi adjunktus, a Gyakorlati Intézet vezetője, az utóbbiéról Siba Balázs, a Valláspedagógiai és Pasztorálszichológiai Tanszék tanszékvezető professzora koordinálta a rendezvényt.

Az apropót egyfelől az adta, hogy a Magyarországi Evangélikus Egyházban 2023 a konfirmáció és az elköteleződés tematikus éve, másfelől pedig a tanácskozás kapcsolódott a nemzetközi konfirmációi kutatást végző munkacsoport üléséhez, melyet ezekben a napokban tartottak a KRE Hittudományi Karán.

A május 22–25. közötti konzultáción a kutatócsoport tagjai előkészítették azt a publikációt, amely a konfirmációs kutatás harmadik fordulóját összegzi a kérdőíves vizsgálat eredményeit. A kutatást német, finn, svéd, norvég, svájci, magyar és lengyel protestáns konfirmandusok között végezték. A tanulmánykötet egyrészt bemutatja majd a kutatásban részt vevő egyházak eredményeit, másrészt olyan kérdéseket vizsgál, mint például a konfirmandusok elvárásai és attitűdjei a konfirmációval kapcsolatban, a megelégedettség mérése, a konfirmációi felkészítés során megvalósuló tanulás és tanítás módszertani kérdései és kihívásai, a digitális módszerek mai alkalmazásai, továbbá a spiritualitás, a hitfejlődés, a hitmegélés és a felnőtt keresztényi élet felé való elköteleződés kérdései.

TÍZ ÉV UTÁN

A gyakorlati teológiai szimpóziumon a Finnországból, Németországból, Norvégiából és Svájcban érkezett, illetve hazai teológusok, lelkészek és kutatók mind egy-egy nagyon izgalmas oldaláról mutatták be a konfirmációt, illetve a serdülő és ifjúsági korosztály körében végzett kutatásaikat.

A németországi ludwigsburgi egyetemről érkezett Wolfgang Ilg professzor és Manuela Hees akadémiai munkatárs a konfirmációi kutatócsoport képviselőiben ismertették meg a résztvevőkkel a konfirmációkutatás rövid történetét, a kutatócsoport eddigi publikációs tevé-

kenységét, és egy kis ízelítőt is adtak a magyarországi hallgatóság számára abból, milyen jó eredmények születtek az evangélikus és a református gyülekezetekben konfirmandusok között végzett kérdőíves felmérések során.

Wolfgang Ilg professzor következő előadása egy érdekes kutatás eredményeit mutatta be: tíz éven át követték több ezer fiatal konfirmációjuk után, és évről évre megkérdezték őket az Istenről, az egyházzal és a konfirmációjukkal kapcsolatos véleményükről. Az egyik legtanulságosabb megállapítás az volt, hogy a konfirmandusok tíz év után visszatérve a konfirmáció időszakában érezték magukat legközelebb Istenhez, és érezték magukhoz legközelebb az egyházat.

Svájcból – a konfirmáció kapcsán (is) – az egyház és az online világ közötti kapcsolat kutatásának eredményeit láthatták a jelenlévők Thomas Schlag professzor európai viszonylatú bemutatásában. A svájci eredmények szerint a fiatalok túlnyomó többsége már nem csupán használja az élet különböző területein az online felületeket, hanem egyenesen ott éli az életének nagy részét („on-life”). Érdekes magyar vonatkozású adat volt, hogy nálunk a legnagyobb az elutasított-sága a digitális tartalmaknak a konfirmációs oktatásban, ennek ellenére európai összehasonlításban nálunk használnak legtöbbször digitális (online vagy offline) bibliaprogramot, applikációt.

INKÁBB A FIÚKRA, MINT A LÁNYOKRA

A gyakorlati szimpózium résztvevőiként nagy öröm volt e sorok írói számára, hogy Kati Tervo-Niemelä, a joensuu egyetem gyakorlati teológiai professzora is jelen tudott lenni alkalmunkon, és Jouko Porkka járvenpääi diakóniai tanárral együtt mutatták be kutatásukat, amely

Pángyánszky Ágnes

azt vizsgálta, hogyan függ össze a jóllét (*well-being*) és a vallásosság. A mindenki számára meglepő eredmény az, hogy valami oknál fogva Finnországban a fiúkra sokkal nagyobb hatással van a konfirmációs oktatás, sokkal jobban építi a hitüket, és erősíti meg őket, mint a lányokat. Ez annak a fényében különösen érdekes, hogy akár Finnországban, akár itthon az az általános vélekedés: a nők sokkal fogékonyabbak az úgynevezett vallásos tartalmakra, mint a férfiak.

A norvég Linn Sæbø Rystad egyetemi docens egy olyan vezetőképzőt mutatott be, amelynek célja, hogy a konfirmáció után a fiatalok segítőtve válhassanak, részt vegyenek a következő konfirmanduscsapat életében egyfajta mentorként, ifjúsági vezetőként.

A hazai evangélikus és református kutatásokat Kodácsy-Simon Eszter, az EHE Valláspedagógiai Tanszékének tanácsvezető docense képviselte: az aranymondás jelentőségét, értelmezését és hatását vizsgálta a tizenhárom-tizenöt éves korosztályban. Eredményei megerősítették azt a konfirmációs kutatásban is fontos szempontot, hogy a biztonságos környezet megteremtése a fiatalok és a konfirmandusok számára elengedhetetlen ahhoz, hogy életük személyes kérdéseit és érzelmeiket bevigyék a közösségbe, és ott megtörténjen a hitkérdések szempontjából is lényeges jelentésalkotás, amely segíti őket életük, hitük és az őket körülvevő világból érkező impulzusok feldolgozásában.

JÖVŐKÉPEK

A konferencia második részében csoportos beszélgetésre került sor. Rendkívül érdekes volt, hogy mennyi hasonlóság – és sok esetben mennyi különbség – van a nyugat-, az észak- és a közép-európai helyzet és gondolkodás között. Felemelő volt megélni, hogy gyakorlati teológiai professzorok, egyetemi oktatók, lelkészek és hittanárok egy körben ülve oszthatták meg kérdéseiket a többiekkel az elhangzott előadások nyomán. A mindenkit megmozgató finn kutatás a lányok és a fiúk vallásosságának eltérő eredményéről izgalmas közös gondolkodást eredményezett, amelyben a kegyességi kérdések, a nemek felé megnyilvánuló társadalmi elvárások, a közösségi média hatásmechanizmusa és az egyház mint a

tradíció hordozója kerültek elő lehetséges faktorokként.

A szimpózium széles ökumenikus körből érkezett résztvevői számára meghatározó kérdés volt, hogyan állhatja meg az egyház a helyét a digitális világban úgy, hogy közben ne váljon „digitális egyházzá”. Hasonlóképpen osztották meg egymással a meglátásaikat a konfirmáció utáni gyülekezeti, illetve egyházi elköteleződéssel kapcsolatban. A nemzetközi kutatás többfordulós eredményei azt jelzik, hogy egyházainkban csökken a konfirmandusok száma, és sajnos csökkenő tendenciát mutat a konfirmáció után az egyházban, a gyülekezetben maradók száma is. Inspiráló volt akár a norvég, akár a finn résztvevőktől hallani, hogy egyházaiknak olyan katechetikai, illetve konfirmációs programjaik vannak, amelyek közösen megfogalmazott célok és jövőképek mentén segítik a gyülekezetek tanítói szolgálatát és életét.

A nemzetközi konfirmációs kutatás konzultációja és az ehhez kapcsolódó szimpózium a kutatási irányok bemutatásával új utakat és új lehetőségeket mutatott fel a gyakorlati teológia terén. A jövőben érdemes ezekkel egyházainkban is bátrabban élnünk, hogy szolgálatunk többféle dimenzióját tudjuk megismerni és fejleszteni. Ezzel együtt érdemes arra is törekedni, hogy a párbeszéd és a visszajelzések lehetősége bővüljön a szolgálatot végzők és a lelki táplálékot, megerősödést, vigasztalást és közösséget keresők között.

■ PÁNGYÁNSZKY ÁGNES – KOVÁCS VIKTOR

FOTÓK: PETE DÓRA

Találkozás és elköteleződés

Szidoly Roland az őszi országos konfirmandustalálkozóról

Az evangélikus konfirmandusok országos találkozója szeptember 23-án, szombaton rendezik meg a budapesti Riz Levente Sport- és Rendezvényközpontban. Szidoly Rolandot, a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodája Gyülekezeti és Missziói Osztályának osztályvezető-helyettesét kérdeztük a rendezvény előkészületeiről.

– Miért tartották fontosnak, hogy konfirmandusok számára szervezzenek országos találkozót?

– Az ötlet tavaly fogalmazódott meg, az evangélikus presbiterek nagy sikerrel megrendezett országos találkozásán. Akkor már tudtuk, hogy ez az év egyházunkban a konfirmáció és az elköteleződés éve lesz. Célunk az volt, hogy fiatalok számára szervezzünk egy nagyszabású, országos találkozót. Ebben az évben nincsen Szélrózsa evangélikus ifjúsági találkozó, ezért ez az összejövetel nemcsak arra alkalmas, hogy közösségekben legyünk, hanem arra is kiváló, hogy hívogassuk a konfirmandusokat: vegyenek majd részt a jövő évi Szélrózsan.

– Az elmúlt három évben konfirmáltakat, valamint a jelenleg vagy szep-tembertől konfirmációi előkészítőre járó fiatalokat és kísérőiket várják a találkozóra. Milyen programokra számíthatnak a résztvevők?

– Mozgalmas és interaktív nappal készülünk. Közös nyitóáhitattal indítjuk a napot, majd az elköteleződés témáját körbejáró interaktív, megmozgató előadáson vehetnek részt a jelenlévők. Ezt csoportbeszélgetések követik, amelyeken mindenki elmondhatja a véleményét az előadásról és az igei köszöntőhöz kapcsolódóan. A délután folyamán a Szélrózsan is jelen lévő programsátrák kínálatával találkozhatnak, és a széles kínálatból

FOTÓ: TÓTH-ROSTIA IZABELLA

szabadon válogathatnak a résztvevők. A napot közös koncerttel és úti áldással zárjuk.

– A felhívásban a lelki épülés mellett a közösségépítést hangsúlyozták. Mit jelent ez?

– A délelőtti időszaki igei fókuszú lesz, a csoportbeszélgetések is erről fognak szólni. A délutáni időszaki azért lesz kötetlenebb, hogy az ország különböző pontjairól érkezőknek módjuk legyen egymással találkozni, beszélgetni. Ezekon a kötetlen programokon – akár sportban, ügyességi versenyen, kvíz jellegű alkalmon vagy workshopokon – lehetőség

lesz arra, hogy a jelenlévők megismerkedjenek egymással, csapatban dolgozzanak, kapcsolatokat építsenek és erősítsenek.

– „Mindenre van erőm Krisztusban, aki megerősít engem” – olvasható a találkozó mottója [Fil 4,13]. Milyen hatással lehet ez a program a gyülekezetek életére?

– Több célt látunk magunk előtt. Számos gyülekezetet a reformáció ünnepén tartja a konfirmációt. Számukra ez a nap alkalmas arra, hogy segítse a csoporton belüli összetartozást. Találkozónk az újonnan induló konfirmanduscsoportok számára jó lehetőség arra, hogy nagyszabású közösségi élménnyel kezdhesék el a konfirmációra készülési folyamatát. A már konfirmált résztvevőknek ez a program azért lehet jó, mert így az induló ifjúsági köröknek is megerősítő közös kezdet lehet.

– A tematikus év központi rendezvényét a gyülekezeti és missziói osztály szervezi, a tartalomért a Szélrózsa Tízek felelnek. Hogyan lehet az evangélikus konfirmandusok országos találkozására jelentkezni, és mikortól érhető el a részletes program?

– Gyülekezetek tudnak regisztrálni a díjtalanul látogatható rendezvényre. Június 16-ig tart az előregisztrációs folyamat, majd augusztus második felétől indul a regisztrációk véglegesítése. Létrehoztuk az *Evangélikus.hu* honlap Konfirmandustalálkozó menüpontját, oda fognak felkerülni az utazást segítő hasznos tudnivalók, a rendezvénnyel kapcsolatos további részletek. A teljes program nyár közepén lesz elérhető.

■ G. Á.

EVANGÉLIKUS KONFIRMANDUSOK ORSZÁGOS TALÁLKOZÓJA

2023. szeptember 23.
Budapest, Riz Levente Sport- és Rendezvényközpont

„Mindenre van erőm Krisztusban,
aki megerősít engem.” (Fil 4,13)

VÁRJUK A NÉHÁNY ÉVE KONFIRMÁLT
ÉS JELENLEG ELŐKÉSZÍTŐRE JÁRÓ
CSOPORTOK JELENTKEZÉSÉT!

BEMUTATKOZIK A SALGÓTARJÁNI EVANGÉLIKUS EGYHÁZKÖZSÉG

Indulj az úton

A magyar–szlovák határnál fekvő Salgótarján Nógrád vármegye székhelye, megyei jogú város. Az evangélikus egyházközség megalakulása egybeesett a két helyi nagyvállalatnak, a bányatársulatnak és az acélgárnak a megalapításával. Ezek létrejötté vonzotta a környékre az 1700-as évek végén az ipari és bányamunkásokat, ami nagymértékben hozzájárult az akkor alig hétszáz lelket számláló Tarján várossá fejlődéséhez.

A Salgótarjában letelepedett evangélikusok kezdetben Lucfalvához tartoztak. 1872-re létszámuk elérte az ötszáz főt, ami lehetővé tette az önálló egyházközség megalakítását.

Az anyagyülekezethez huszonöt település tartozik, istentiszteletet pedig még Karancslapujtón, Ságújfalun és Zagyvapálfalván tartunk. Salgótarjában és környékén kevés evangélikus él, így fontos missziós tevékenység a felekezet nélküliek megszólítása. Mivel megyeszékhelyről van szó, a gyülekezeti és iskolai alkalmazáson kívül számos városi vagy például kórházi szolgálatra van mód. A centrumban, erdős környezetben elhelyezkedő evangélikus komplexum nagysága lehetővé

Evangélikus istentisztelet a Magyar Rádióban

Június 25-én, a Szentháromság ünnepe utáni 3. vasárnapon 10.04-től istentiszteletet közvetít a Kossuth rádió a salgótarjáni evangélikus imaházból. Igét hirdet Horváth-Hegyí Ádám lelkész.

teszi, hogy jobb időben a templomban, a téli, hidegebb hónapokban pedig az imaházban tartsuk az istentiszteletet.

A közösségnek napjainkig tíz megválasztott lelkésze volt. Ruttkay Sándor idejében, 1882-ben szentelték fel a neoromán stílusú, vadaskerti homokkőből épült templomot. A torony 1894-ben készült el, az Angster-organát szintén ebben az évben építették be. Érdekes, hogy 1903-ban Clark Simon díszes keresztelődencével ajándékozta meg az egyházközséget fiának, Ádámnak (aki

később például a Lánchíd építési munkálatait is vezette) a keresztelése alkalmából. Imaházunkat 1936-ban avatták fel.

Meghatározó a lelkeszi tevékenysége dr. Csengődy Lajos főesperesnek, aki bekapcsolódott a bibliafordítás revíziójának munkálataiba is. 1979-től Balicza Iván és felesége, Bálint Erzsébet pásztorolásával élt megújulást a gyülekezet, majd 1990-től Deme Károly látta el a lelkeszi feladatokat. 2019-ben püspöki kiküldéssel e sorok írója került a városba, akit 2023 áprilisában iktattak be parókusi szolgálatába.

Jelenleg meghatározó számunkra, hogy a *Modern városok program* keretében megújulnak az egyházközség épületei. A salgótarjáni templomhoz nyolcvan lépcső vezet fel; kapujára a következő van felírva: „*Felment a hegyre, hogy imádkozzék.*” (Mt 14,23) Izzasztó a gyalogos feljutás, ezért mondhatjuk, hogy nagy álmom válik most valósággá, hiszen a templomhoz vezető autópályát építése éppen folyamatban van. Azért is imádkozunk, hogy a felújítások is hozzájáruljanak ahhoz, hogy minél többen a Jézushoz vezető úton haladjanak Salgótarjában és környékén.

■ HORVÁTH-HEGYI ÁDÁM

In memoriam Gerhát Pál

(1937–2023)

Pál apostol így vall a korinthusi gyülekezetnek: „...tövis adatott a testembe: a Sátán angyala, hogy gyötörjön, hogy el ne bizakodjam. Emiatt háromszor kértem az Urat, hogy távozzék az el tőlem. De ő ezt mondta nekem: Elég neked az én kegyelmem, mert az én erőm erőtlenség által ér célhoz.” (2Kor 12,7b–9a)

Keresztény gyülekezet, gyászoló testvéreim a Jézus Krisztusban!

Ezerféle tövis sebezheti testünket-lelkünket. Vannak olyanok, amelyek csak apró, felszíni sérüléseket okoznak, majd akár nyomtalanul elmúlnak. Vannak, amelyek úgy sebzik meg testünket, hogy a sebesülés és a gyógyulás után eltörölhetetlenül ott marad a heg rajtunk – sérülékenységünk örök mementójaként. És vannak azok a töviseink, amelyek sokkal-sokkal mélyebben sebeznek bennünket, és amelyek nemcsak ideig-óráig keserítenek-korlátoznak bennünket a mindennapi életvezetésünkben, szolgálatunkban, hanem énünk, lényünk meghatározó elemeivé válnak.

Ezekkel szemben mintha eleve vesztésre lennénk ítélve, és esélyünk sincs szabadulni tőlük. Ezek a tövisek hol szinte alig észrevehetően, hol minden mást kiszorítva határozzák meg tetteinket, szavainkat, döntéseinket, útirányunkat. Pál is így írja: „...tövis adatott a testembe: a Sátán angyala, hogy gyötörjön...” Valaki olyan, akinek hatalma van felette, aki ellen nincs ereje küzdeni. Amit nem tud elfogadni a maga részeként, de mégiscsak mindenben meghatározza azt, hogy ki is ő valójában. Nélküle más lenne, jobb lenne, több lenne, olyan, aki nélkül sokkal teljesebben tölthetné be azt a szolgálatot, amire elhívta őt az Ura. Könnyörög is azért, hogy távozzék tőle. De nem történik csoda.

Pedig azt gondolnánk, Jézusnak mint jó szolgálatba állítóknak – vagy még provokatívabban: jó munkáltatónak – elemi érdeke, hogy Pál még erőteljesebben, még intenzívebben, még hatékonyabban tudja végezni a feladatát, és ezért mindent megtesz ő is, hogy minden akadályt, nehézséget elhárítson magából Pálból is, mégsem veszi el tőle ezt a tövist. Hanem ezzel együtt erősíti meg újra és újra a szolgálatában. Pál számára nem az lesz a csoda, hogy megmagyarázhatatlan módon megszabadul betegségétől, hanem az, hogy azzal együtt lesz igazán-mélyen hiteles szolgálója a feltámadott Úrnak. Megtanul élni vele, sőt elhozza számára a legfontosabb felismerést: „Elég neked az én kegyelmem, mert az én erőm erőtlenség által ér célhoz.”

Majd kétezer évvel később egy másik Pálnak is tövis adatott, és őt szintén ezzel együtt hívta el szolgálatára a

feltámadott Úr. Akik közelről ismerték őt, csak azok tudhatják, mennyire gyötörte őt az ő tövise. Mennyiszor korlátozta abban, hogy a mi fogalmaink szerint teljesebben, hatékonyan töltsse be hivatását. Abban sem láthatunk bele, hány-szor kérte Urát, hogy távozzon tőle a tövise. Amit láthattak azok, akik között élt és szolgált, hogy lényegében egy dolog éltette őt: hirdetni Isten ígését.

A feltámadott Úr egészen másként szereti az övéit, mint amit mi sokszor gondolunk erről, és másképpen tesz csodát, mint ahogy azt mi elváránk tőle. Ő a gyengeségeink, a töviseink közé éli bele a maga szeretetét, kegyelmét. És amikor már tényleg semmink sincsen, csak az üres kezünk, amikor már sincsen másunk, csak a halál fullánkja, ő akkor adja a legteljesebben, a legtökéletesebben legnagyobb csodáját: a saját maga életét értünk és nekünk. Az ő kegyelme, az ő elvehetetlen szeretete, ami begyógyít minden sebet, elvesz minden tövist, hogy ott legyünk általa Isten örökké tartó szeretetének közösségében.

Elhunyt testvérünket a célhoz elszertető Istenben bízva búcsúzzunk Gerhát Páltól, aki 1937. június 8-án született Budapesten, evangélikus lelkészcsalád legidősebb gyermekeként. Gyermekéveit négy testvérel együtt Galgagután, édesapja szolgálati helyén töltötte. Az aszódi gimnáziumban végezte középiskolai tanulmányait. Az érettségi után beiratkozott az Evangélikus Teológiai Akadémiára, felszentelése után több helyen is segédlelkész volt, majd Bokor-Kutasón, a kis nógrádi gyülekezetben lett parókus lelkész. 1987-ben betegsége miatt püspöke nyugdíjazta. Ezután is – ahogyan egészsége engedte – járta az országot, a határon túl Erdélyt és Kárpátalját, hogy hirdesse az evangéliumot. Egészsége az elmúlt években erősen megromlott. Földi pályáját a dunakeszi Sztehlo Gábor Evangélikus Szeretetszolgálat otthonában fejezte be, ahonnan május 14-én szólította haza Urunk megfáradt szolgáját.

Búcsúznak tőle testvérei és családjaik, két hónapja elhunyt öccsének családja, keresztlánya és családja, unokatestvérei, valamint az őt ismerő lelkésztársai és a dunakeszi otthon gondozói és lakói.

Isten tartsa meg őt a célnál: kegyelme örökkévalóságában. Ámen.

■ KENDEH K. PÉTER

A búcsúprédikáció a kistarcsai temetőben hangzott el május 25-én.

In memoriam Thurnay Béla

(1932–2023)

Thurnay Béla Jézus-tanítvány volt. Nem a „maga módján”, ahogy ma sokan, hanem egyházián, a Krisztusban adott közösséget komolyan véve.

1932. január 15-én született Budapesten, szülei első gyermekeként. Kilencéves volt, amikor édesapja 1941 januárjában meghalt. Özvegy édesanyja tízévesen a kőszegi katonaiskolába adta öccsével együtt. Itt tanulta meg a rendet, a fegyelmet, azt, hogy mit jelent őrsgben lenni, másokért felelősséget vállalni. A vezetői szerepre már itt is feladatként tekintett, nem gondolta ettől többnek magát másoknál. Később sokszor hivatkozott Pál apostol Krisztushimnuszára (Fil 2,5–8): „Az az indulat legyen bennetek, amely Krisztus Jézusban is megvolt: [...] nem tekintette zsákmánynak, hogy egyenlő Istennel, hanem megüresítette önmagát, szolgáló formát vett fel [...], engedelmes volt mindhalálig...”

1945-ben, a második világháború végnapjaiban a katonai iskolás gyerekeket vasúti vagonokban Ausztrián és Csehországon át Németországba vitték. Thurnay Béla itt betegség miatt katonai kórházba került, innen vergődött haza a többiektől elszakadva, tizenhárom évesen 1945 júniusában Budapestre. Édesanyja és kishúga a budapesti bombázások idején azt se tudták, hogy a két fiú vajon él-e még.

Az 1950-ben a Lónyay utcai református gimnáziumban letett kítőnő érettségije után szívesen tanult volna történelmet, de végül édesapjának a szakmáját folytatta, vegyész lett. 1955-ben

diplomázott az Eötvös Loránd Tudományegyetemen. Vegyészként először laborban dolgozott, majd a Vízművelési Felügyeleten a felszíni vizek tisztaságának védelmével foglalkozott. Még tíz évvel a nyugdíjazása után is dolgozott szakértőként a szakminisztériumban.

Schulek Vilmával 1956-ban kötötték házasságot. Négy gyermekük született: három fiú és egy lány. Tizennégy unoka és tíz dédunoka adott nekik további sok örömet.

Annak ellenére, hogy egész életében vízügyi szakemberként dolgozott, elsősorban mégsem vegyészként emlékszünk rá. 1946-ban konfirmált a kelenföldi evangélikus templomban, majd az ifjúság aktív tagja lett. Később bárhol is élt, ott bekapcsolódott az evangélikus gyülekezet életébe, és energiáit a közösség építésére fordította. Így szolgált a kelenföldi után a fasori, a csillaghegy-békásmegyeri, végül a piliscsabai gyülekezetet.

1986-ban ő is részt vett a *Testvéri* szó című nyilatkozat megfogalmazásában, melyet mindössze tizenkilencen írtak alá, lelkészek és világiak. Ez a dokumentum egy hosszú, egyházon belüli dialógus kezdő mérföldköve volt.

Egyházunk számos testületében vett részt aktívan és mindig konstruktívan. Egyházközségi és egyházmegyei szinten is vállalt tisztségeket, és a zsinat munkájába is bekapcsolódott, először küldöttként, majd az ügyrendi bizottság elnöke lett, végül a zsinat nem lelkesi elnöke volt 1997-től 2000-ig.

1989-ben nyílt először lehetőség a teológiát másoddiplomás levelező tanfolyamon elvégezni. Azonnal felvételizett, és 1993-ban megszerezte a diplomát.

A piliscsabai evangélikusokért még a békásmegyeri gyülekezet másodfelügyelőjeként kezdett el fáradozni, majd Piliscsabára költözve 2000-től szervezte, építette, pásztorolta a közössé-

get. Látogatott, temetett, keresztelt, esketett, prédikált, úrvacsorát osztott. Legfőképpen pedig tanított: Lutherről, Bonhoefferről, liturgiáról, egyháztörténetről, történelemről.

Amikor az egyházközség 2005-ben lelkeszt választott, Keresztelő János szavaival adta át a szolgálatot: „...a vőlegény barátja pedig, aki ott áll, és hallja őt, ujjongva örül a vőlegény hangjának: ez az örömem lett teljessé. Neki növekednie kell, nekem pedig kisebb lennem.” (Jn 3,29–30) De továbbra is mindig rendelkezésre állt, mindenben segített, minden gyülekezeti alkalmon ott volt. Ahogy ő mondta: „Szolgálatra jelentkezem.”

A gyülekezet gyerektáboraihoz vagy a konfirmandusok előtt gyakran beszélt arról, hogy akkor válik felnőtte az ember, ha felelősséget tud vállalni másokért. Elvárta volna, hogy mindenki képessége szerint vállaljon felelősséget a társadalomban és az egyházban.

Az egyházért végzett szolgálataiért 2020 novemberében Prónay Sándor-díjat vehetett át Fabiny Tamás elnököpüspöktől és Pröhle Gergely országos felügyelőtől.

Utolsó heteiben a kórházban egyik nap személyesen szólította meg őt Ura, amikor fiával olvasták az *Útmutató* az-napi igéit. „Várom az Urat, várja a lelkem, és bízom ígéréteiben. Lelkem várja az Urat, jobban, mint az örök a reggelt, mint az örök a reggelt.” (Zsolt 130,5–6) Ebben az igében ígéretere emlékeztette őt Isten. Arra, hogy bizonyosan elérkezik a reggel, a találkozás reggele, amikor a hűséges órállót magához öleli életének megtartó Ura.

Thurnay Béla május 4-én hunyt el. Búcsúztatása május 20-án volt a piliscsabai új evangélikus templomban, temetése szűk családi körben lesz. ■

.....
Thurnay Borbála visszaemlékezése és Kézdy Péter prédikációja alapján

Sajtódíjat ért Credo-cikk

A Szegénységről Méltósággal Sajtódíj print/online kategóriájának egyik különdíjával ismerték el Ittzés Szilvia írónak, angoltanárnak, a ke-lenföldi evangélikus gyülekezet aktív tagjának – és nem utolsósorban az Evangélikus Élet szerzőjének – A házi feladat, a törvény és az egyház című, a Credo evangélikus folyóiratban megjelent írását.

Mint a méltatásban elhangzott, a cikk rendhagyó nézőpontból mutat rá arra, hogyan hatnak teljes társadalmunkra a szegénységgel járó tanulási nehézségek, kiemelve az egyházak felelősségét és utat mutatva a megoldási lehetőségek felé.

Az Esély Labor Egyesület – az Átlátó, az Erste Stiftung [az Erste Bank alapítványa – a szerk.] és az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának Média és Kommunikáció Tanszéke közreműködésével – május 24-én immár hetedszerre osztotta ki az elismerést. A kezdeményezés keretében 2022. január 1. és december 31. között

megjelent cikkeket, riportokat, interjúkat, tudósításokat díjaztak – és rajtuk keresztül azok alkotóit – társadalmilag érintett zsűritagok segítségével.

Print/online kategóriában az első díjat Kovács Mártának, a 24.hu munkatársának *Ezek a bátor roma nők színpadra vitték mindannyiunk fájdalomát, megaláztatását* című anyaga nyerte. A televízió/video kategória fődíját Benyó Rita, a Szabad Európa munkatársa kapta „*Azt akar-ták, hogy menjek innen a fenébe*” – *Akiknek száz év után elveszik a tetőt a fejük fölül* című videójáért.

A print/online kategóriában további két különdíjat osztottak ki. Bernáth Laco és Csengel Karina, a *Mérce* munkatársai az *Amikor a munka nem elég a megélhetéshez: sokévnnyi láthatatlan hajléktalanság után Szilviék lakásba költöznek* című cikkükért, továbbá Csepelyi Adrienn, Chripkó Lili és Szöllősi Mátyás, a *wmn.hu* munkatársai „*Halló! Itt a sírásközpont!*” – *Helyszíni riport a határ menti menekülthelyzetről* című riportjukért kapták az elismerést.

Forrás: *Evangélikus.hu*

ORATIO OECUMENICA

Mennyei Atyánk! A mi Urunk, Jézus Krisztus nevében szólítunk meg téged mint Teremtőnket és Gondviselőnket. Kérünk, hallgass meg minket.

Urunk, Jézus Krisztus! Köszönjük, hogy ma is elhívsz embereket a lelkészi szolgálatra. Köszönjük, hogy nem mi választottunk téged, hanem te választottál bennünket, s mi igent mondhattunk a hívásodra.

Köszönjük gyülekezeteink közösségét, amelyben megélhetjük a tőled jövő kegyelem gazdagságát, és ezzel szolgálhatunk téged az emberek között. Urunk! Aggodalom és félelem keríthet hatalmába bennünket, amikor nem a terveink szerint mennek a dolgok. Emiatt nehezen láthatjuk meg, hogy hol vannak a lelki ébredés jelei. Segíts legyőzni bátortalanságunkat és az emberektől való félelmünket, hogy valóban tanúi és eszközei lehessünk evangéliumodnak.

Segíts, hogy evangéliumod fényében láthassuk az idők jeleit a világunkban. Add meg az új kezdet örömét, az „első szeretet” csodáját az ellenségeskedőknek és az egymással harcoló nemzeteknek. Kérünk, Atyánk, Szentlelked erejével egészítsd ki mindazt, ami az életünkben és munkánkban darabos és töredékes maradt. Gyógyítsd megsebzett világodat, s indíts bennünket arra, hogy rácsodálkozhassunk szépségeire.

Hálásak vagyunk, Urunk, a munkatársakért, a presbiterekért, akiket a szolgálatban mellénk állítottál. Imádkozunk idős, beteg testvéreinkért. Te őrizd meg őket a csüggedéstől és a kétségbeeséstől. Élet Istene, ne hagyj magukra a haldoklókat életük legnehezebb óráiban sem! Fogd a kezüket, vond magadhoz lelküket, és vigasztald a gyászolókat úgy, ahogyan csak te tudsz vigasztalni.

Jézus Krisztus, kérünk, add meg nekünk, hogy hűséggel és örömmel tudjunk szolgálni téged a mindnapokban. Kérünk, hallgass meg minket. Ámen.

**EVANGÉLIKUS
Élet**

**A Magyarországi
Evangélikus Egyház lapja**
Megjelenik kéthetente

E-mail: evelet@lutheran.hu • EvÉlet online: evangelikusélet.hu • Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu

• Előfizetés: kiado.penzugy@lutheran.hu • Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24.

Tel.: 06-20/824-5519 • Szerkesztőségi titkár (hirdetési ügyek referense): BALLA MÁRIA

(maria.ball@lutheran.hu) • Főszerkesztő: KÉZDI BEÁTA (beata.kezdi@lutheran.hu)

• Hírszerkesztő: VITÁLIS JUDIT (judit.vitalis@lutheran.hu) • Olvasószerkesztő: DOBSONYI SÁNDOR

(sandor.dobsonyi@lutheran.hu) • Korrektor: MÁTÉ TÓTH ZSUSZÁNNA (matetot@gmail.com)

• Tervezőszerkesztő: SZABÓ DÁVID KÁROLY (david.szabo@lutheran.hu) • Rovatvezetők:

BALLA MÁRIA – Oratio oecumenica (maria.ball@lutheran.hu), SZABÓNÉ MÁTRAI MARIANNA – A vasárnap

igéje (marian.matrai@lutheran.hu), HEGEDŰS ATTILA – Ifjúság (attila.hegedus@lutheran.hu), TAMÁSY

TAMÁS – Új nap – új kegyelem (tamytam@t-online.hu), DR. ECSEDI ZSUZSA – Cantate (ezsu@lutheran.hu),

KOVÁCS ELEONÓRA – Thesaurus (eleonora.kovacs@lutheran.hu), BODA ZSUZSA – Népszerű teológia,

Evangélikus arcképcsarnok (bodazszusalutherkiado@gmail.com) • Kiadja a Luther Kiadó

(kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 06-1/317-5478, 06-20/824-5518

• Felelős kiadó: ANTAL BÁLINT, a Luther Kiadó igazgatója (balint.antal@lutheran.hu) • Nyomdai

előállítás: PRIME RATE KFT. (1044 Budapest, Megyeri út 53.) Primerate.hu; felelős vezető:

DR. TOMCSÁNYI PÉTER • Árusítja a kiadó. • Terjeszti a Magyar Posta Zrt. Terjesztési ügyekben

reklamáció a Magyar Posta Zrt. Hírlapüzletág telefonszámán: 06-1/767-8262 és a Luther

Kiadónál. • INDEX 25 211, ISSN 0133-1302 (nyomtatott), ISSN 1787-0313 (online)

• Előfizethető közvetlenül a kiadónál. Az előfizetési díj beföldön egy példány esetén negyedévre

5100 Ft, fél évre 9600 Ft, egy évre 18 000 Ft. • Kedvezményeinkről a Lutherkiado.hu oldalon

tájékozódhat. • A lap digitálisan is előfizethető a Luther Kiadó webáruházában. Digitális előfizetés

negyedévre 3000 Ft, fél évre 5500 Ft, egy évre 10 000 Ft. Egy digitális lapszám ára: 600 Ft. • Csak

a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap esetével regisztrálni,

ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. • Beküldött kéziratokat nem őrizzük meg és nem

küldünk vissza. • Címlapfotó: MAGYARI MÁRTON

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 2. VASÁRNAP – MT 23,37–39

Összegyűjtve, egy családban

Tornácós falusi ház, az udvarán kút, elkerítve veteményes, a hátsó részen mindenféle állat. A legjobban a kiscsibéket szerettem. Ott keltek ki a kotlós alól. A nagymamám kiengedte őket, és mi gyerekeként különös örömünket leltük az apró állatok megfigyelésében. Gyakran kergetőztünk is velük.

De nem mi voltunk az egyetlen „ellenségük”. A falu felett, az égen ott körözött a héja, a nyári viharok is hirtelen csaptak le az udvar lakóira, és a menyét se volt rest, hogy megtizedelje a védtelen állatokat. Bármilyen veszély esetén a kotlós a hangjával magához hívta csibéit, és kitérte mind a két szárnyát. A kis jószágok szinte repültek anyjuk hangját hallva, és pillanatok alatt a szárnyai alá bújtak. Vihar esetén mi a nagymamánk ölébe bújunk. Biztonságban voltunk nála.

Elhagyott ház. Február vége felé történt. Az irodában ültem egy kora délután. Három óra körül volt. Különös csend volt az épületben, pedig minden délután gyerekzsivaj töltötte meg gyülekezetünk helyiségeit. Csak a felnőttek halk, duruzsoló beszélgetése jutott el hozzám. A tanodánk tanárai várták a menekült gyerekeket órára. De a gyerekek nem jöttek. Aztán nem jöttek a következő napokban sem. Negyedik nap elmentünk a szálláshelyekre. Az udvaron teljes csend volt. Egy kis bicikli árválkodott a verandán, néhány ruha száradt a kötélén. Köszönetvet nyitottunk be, de nem kaptunk választ. Nem találtunk senkit a házban. Vajon mi történhetett?

A másik szálláshelyen kaptunk felvilágosítást. Jó néhány család a jobb jövő reményében elhagyta a települést; ki külföldre, ki az országon belül máshová költözött. Pedig hogy örültünk januárban, amikor végre a munkánk eredményeként a gyerekeket beírták iskolába, és a roma gyerekek elkezdtek beilleszkedni az osztályközösségekbe! De még az itt maradt gyermekek sem voltak hajlandók társaik nélkül iskolába járni.

Kis idő múlva a családok többsége visszaköltözött Vecsésre, és a gyerekek újból ott voltak délutánonként a templomban, de az iskolába már nem mentek vissza. Szomorúak voltunk nagyon. Mi annyira szerettük volna őket összegyűjteni és az iskolában a koruknak megfelelő tanítást és közösséget biztosítani számukra! De a mi szándékunk, a szülők és a gyerekek akarata nem talált közös utat.

Jézus panasza. Azt mondják, manapság divatos dolog kereszténynek lenni. Milyen sok keresztény iskolát nyitottunk abban a reményben, hogy a hétköznapi gyakorlatának segítségével a gyerekek felelős hívő kereszténnyé nővekednek! Milyen sok

”

lehetőségünk van keresztény közösségbe járni, Isten ígését hallgatni és az Úr szaván tájékozódni!

Ma itt nálunk senki nem üldözi azt, aki a hitét szeretné gyakorolni. De élünk a lehetőségekkel, megragadjuk az alkal-

KÉPINK ILLUSZTRÁCIÓ - FOTÓ: ERNESTO ALEJANDRO PÉREZ / PEXELS.COM

makat? Félek, Jézusnak igaza van, nem vagyunk kíváncsiak Isten szavára, annyira megszokottunk, a kultúránk részének tekintjük a mondanivalót, hogy már nem ráz fel bennünket. Nem kövessük meg senkit, aki az evangéliumot hirdeti, csak elfordítjuk a fejünket, és máshová nézünk, más elfoglaltságot keresünk. Közömbösebbek lettünk Isten szavára?

Összegyűjtve, egy családban. A legcsodálatosabb élményeim azok, amikor a nagyszobában kihúzzuk az asztalt, körbeüljük, eszünk és beszélgetünk, játszunk. Nemcsak a családdal szeretek így együtt lenni, hanem a barátokkal, a gyülekezet közösségeivel is. Ekkor azt érzem, hogy feltöltődöm, hogy erőt kapok. Isten különös ajándékának élem meg a közösséget.

Isten nemcsak vér szerinti családdal ajándékozott meg bennünket, hanem Jézusban lelki közösséget, családot adott számunkra. Ő tudja, hogy egyedül nem boldogulunk, sőt elvesszünk. Jézus pedig meg akar menteni bennünket, hogy együtt örülhessünk, és dicsérhessük az ő nevét. Hiszem, hogy nem az individualizmus, hanem egyedül a jézusi közösség menthet meg bennünket.

■ HEINEMANN ILDIKÓ

Imádkozunk! *Jézusom, köszönöm, hogy te össze akarsz minket gyűjteni, és védőszárnyat akarsz adni a számunkra, hogy megmeneküljünk, hogy erőt kapjunk, hogy biztonságban legyünk. Ámen.*

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (június 18.) *Tied a menny, tied a föld is, te hoztad létre a földkerekséget és azt, ami betölti. Te teremtettél északot és délt... Zsolt 89,12–13; Kol 1,16b–17; Lk 14,[15]16–24; Ef 2,[11–16]17–22; Zsolt 4) „A gép forog, az alkotó pihen” – e gondolat szerint Isten elzárkózott e világ elől, és nem akar részt venni az ember életében. Én viszont úgy tapasztalom, hogy inkább az ember az, aki ki akarja zárni Istent a mindennapokból. Egész pontosan: be akarja zárni a mennybe. Neki ott a helye. Amikor pedig majd odamegyünk, természetesen fogadjon tárt karokkal. De addig nincs keresnivalója itt, a földön. A zsoltáros viszont a legnagyobb igazsággal magasztalja Istent: minden az övé. Ő nemcsak a mennyben van jelen, hanem mindenhol. Isten és az ő országa közöttünk van!*

Hétfő (június 19.) *Isten mondja: Én adok majd a szomjazónak az élet vizének forrásából ingyen. Jel 21,6c (Jer 17,13; Péld 9,1–10; 1Móz 39,1–23) Az ingyen mindig a legdrágább – szokta mondani gyülekezeti felügyelőnk –, mert az soha nem jár le. Igaza van. Az ingyen elvégzett munka viszonzást kíván. Elköteleződünk afelé, akitől ingyen kaptunk valamit. A ma emberének ez sokszor terhes. A feltámadott Jézus ingyen ad az élet vizének forrásából annak, akinek jóságra, szeretetre, megbocsátásra vágyik a lelke. Ő tényleg nem kér érte cserébe semmit. Jézus nem azért tette, amit tett, hogy hálálkodjunk neki, hanem hogy életünk legyen. Ő ingyen, kegyelemből akar adni minden Istenre szomjazónak. Hát hogyan lenne benne a legdrágább az ingyen?*

Kedd (június 20.) *Semmiért se aggódjatok, hanem imádságban és könyörgésben mindenkor hálaadással tárjátok fel kéréseiteket Isten előtt... Fil 4,6 (Zsolt 102,18; 2Móz 2,11–15[16–22]23–25; 1Móz 40,1–23) Mindig legalább két út áll előttünk. Elindulunk vagy maradunk? Beszélünk vagy hallgatunk? Észreveszünk dolgokat, vagy szemet hunyunk felettük? Segítünk vagy elfordulunk? Elkeseredünk, vagy a megoldásra törekszünk? Pál apostol tudja, hogy nem lehet mindent emberi erővel megoldani, sok elkeserítő helyzet, számtalan szenvedés kíséri utunkat. De vallja, hogy mégis mindig legalább két út áll előttünk. Aggódhatunk is, de a másik lehetőség, hogy Isten felé fordulunk kéréseinkkel. Tegyük inkább ezt, mert maga Jézus bátorított bennünket: „...amit csak kértek az Atyától az én nevemben, megadja nektek.” (Jn 16,23)*

Szerda (június 21.) *Jézus mondja: A világon nyomorúságok van, de bízzatok: én legyőztem a világot. Jn 16,33b (Zsolt 25,17; Mk 1,40–45; 1Móz 41,1–36) Gondolhatunk fizikai nyomorúságok sorára is, de talán Krisztus népét még inkább*

az lelki nyomorúság próbálja meg. Dietrich Bonhoeffer írja: „Az igaz ember szenved a világ történéseinek igazságtalansága, értelmetlensége és fonáksága miatt. A világ azt mondja: ez már csak így van, így kell lennie. Az igaz ember viszont azt mondja: nem kellene, hogy így legyen, ez Isten ellen való. Az igaz ember mindenekelőtt arról ismerszik meg, hogy így módon szenved.” Ezt a fajta nyomorúságot is egyedül az oldhatja, hogy hiszünk abban a szenvedést örömmre, a halált életre fordító Jézusban, aki szeretetével legyőzte a világot.

Csütörtök (június 22.) *Hűséges az Isten, aki elhívott titeket az ő Fiával, Jézus Krisztussal, a mi Urunkkal való közösségre. 1Kor 1,9 (Jer 14,21b; Mt 15,29–39; 1Móz 41,37–57) A hűség idejét-múlt fogalomnak tűnik. Sokan nem értik, miért fontos. Ha már valami nem jó nekem, egyszerűen továbblépek. Így vannak sokan a párkapcsolatukban, de a munkával és még számtalan más dologgal is. Mit jelent a hűség? Teljes elköteleződést, kitartást és közösségvállalást a másikkal. Isten hűsége megkérdőjelezhetetlen irántunk. Elköteleződött az ember felé: mindenkinek életet akar adni. Kitart mellettünk, pedig hány-szor megbántottuk már atyai szívét! És még ma is közösséget akar vállalni velünk, ahogy megmutatta ezt Jézusban.*

Péntek (június 23.) *Azután [Jézus] bejárta egész Galileát, tanított a zsinagógáikban, hirdette a mennyek országának evangéliumát, és gyógyított mindenféle betegséget és erőtlenséget a nép körében. Mt 4,23 (2Móz 34,10b; Jn 6,37–40[41–46] 1Móz 42,1–28) Bejárta, tanított, hirdette, gyógyított... A jézusi küldetés ezeken fordul meg. Az értünk való szüntelen cselekvésen. Jézus pedig elment egészen addig, hogy vállalta még a kereszthalált is értünk, hogy bízhatunk: mi is eljuthatunk Galileából a mennyek országáig. Hiszed-e ezt? Látod-e ezt? Látod-e az Úr tetteit, amelyekkel ma is közöttünk van?*

Szombat (június 24.) *Az az indulat legyen bennetek, amely Krisztus Jézusban is megvolt... Fil 2,5 (Mik 6,8; Lk 1,[5–25] 57–66.80; 1Móz 42,29–38) Dühösen dudáló férfi a dugóban. Hízttizve ordító gyerek, akinek valamire nemet mondtak. Ajtót csapkodó kamasz, akinek határokat szabtak. Féltekeny asszony, aki mindenkiben ellenséget lát. Keserű szájjal dolgozó alkalmazott, akinek semmi se jó. Leskelődő szomszéd, aki kárörvendve csámcsog a másik baján. Hát nem ezekre gondolt Pál apostol! A jézusi indulat legyen meg bennetek: szeretet, megbocsátás, békességre törekvés, segíteni akarás, Istennek való engedelmesség. Mindhalálig.*

A hónap könyve

Érzékeny novellák...

...egy ötgyermekes, zeneművész
lelkészfeleségtől.

„Belülről jólesően
melengeti valami.
Talán a szeretet...”

-30%

2100 Ft 1470 Ft

✉ 1085 Budapest, Üllői út 24.

☎ +36 1 317-5478 📞 +36 20 824-5518 @ kiado@lutheran.hu

 **LUTHER
KIADÓ**

LutherApp

Töltsd le az ingyenes evangélikus appot!

Regisztrálj az egyház hivatalos közösségi oldalára, és élvezd az előnyeit!

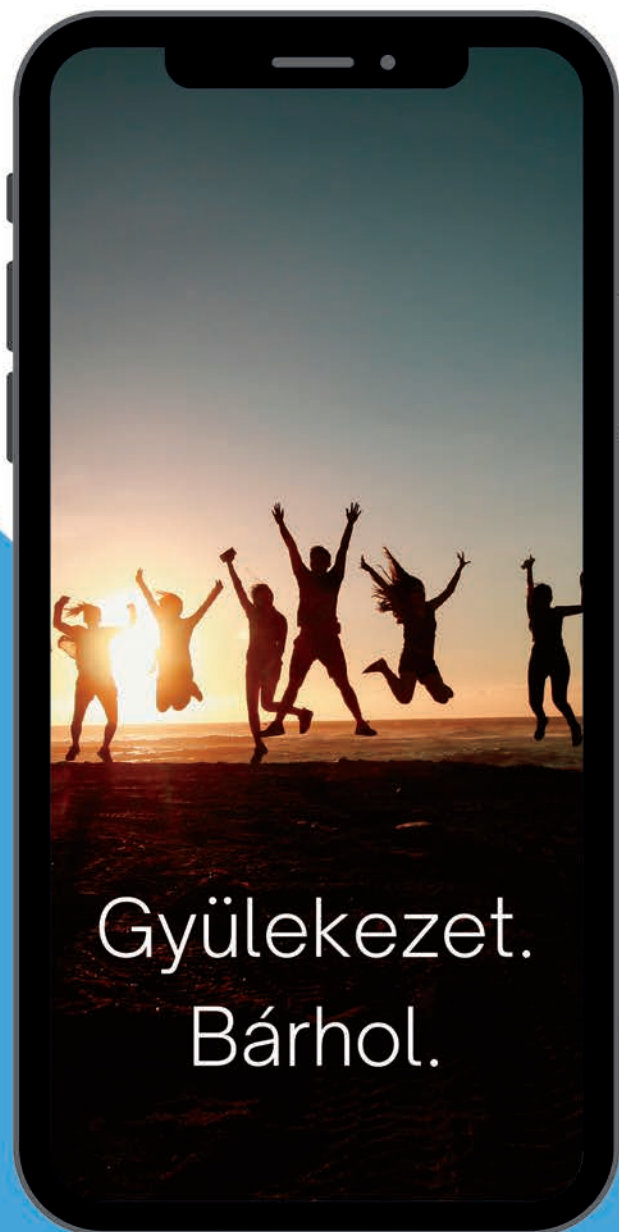
Töltsd le most!

Google Play

App Store

Gyülekezet.
Bárhol.

www.lutherapp.hu